

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี
A STUDY OF FACTORS INFLUENCING EXISTENCE SHADOW
PLAYS IN SUPHANBURI PROVINCES

ธารวรรัตน์ รุ่งอินทัยกุล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2565

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของน้ิงตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี

ปริญญาานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

A STUDY OF FACTORS INFLUENCING EXISTENCE SHADOW
PLAYS IN SUPHANBURI PROVINCES

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS
(M.A. (Thai and Asian Music))

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

2022

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังสือจังหวัดสุพรรณบุรี

ของ

ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพิกา รอดสการ)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์จรัญ กาญจนประดิษฐ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ จำนงค์สาร)

ชื่อเรื่อง	การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี
ผู้วิจัย	ธารารัตน์ รุ่งอินทยกุล
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพิกา รอดสการ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี จากการวิเคราะห์เพลงจากบุคคลข้อมูลจากคณะหนังตะลุงจำนวน 5 คณะ ได้แก่ หนังตะลุงคณะแสงศิลป์ สุพรรณบุรี, หนังตะลุงคณะเจริญแสงศิลป์ สุพรรณบุรี, หนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์ สุพรรณบุรี, หนังตะลุงคณะกนิศศิลป์ สุพรรณบุรี และหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อย สุพรรณบุรี โดยกำหนดคุณสมบัติที่ว่าต้องเป็นคณะหนังตะลุงที่อยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ก่อตั้งคณะหรือเจ้าของคณะหนังตะลุงต้องเป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรีโดยกำเนิด มีถิ่นฐานอาศัยอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี และมีความชำนาญในการแสดงหนังตะลุง เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีล้วนมาจากวิถีชีวิตทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่และการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่ความทันสมัยคล้ายกับสังคมเมือง ได้รับความทันสมัยจากตะวันตกเข้ามาไม่ว่าจะเป็นการค้า ตลาด การบริโภค อุปโภค และเทคโนโลยีการสื่อสาร ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยสภาพสังคมหรือยุคสมัยจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรผู้คนจังหวัดสุพรรณบุรียังคงรักษาวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ไว้คงเดิมภายใต้บริบทสังคมที่มีความเป็นสมัยใหม่ มีการพัฒนารูปแบบการแสดงหนังตะลุงควบคู่ไปกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมหนังตะลุงรวมทั้งศิลปวัฒนธรรมของสุพรรณบุรีที่ความเป็นเอกลักษณ์เป็นตัวตนของหนังตะลุงสุพรรณบุรี

คำสำคัญ : การดำรงอยู่, หนังตะลุง, สุพรรณบุรี

Title	A STUDY OF FACTORS INFLUENCING EXISTENCE SHADOW PLAYS IN SUPHANBURI PROVINCES
Author	TARARAT RUNGANOTHUYKUN
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2022
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Tepika Rodsakan

This aims of this research are as follows: the factors influencing the existence of shadow plays in Suphanburi Province that aimed to investigate the development of shadow play troupes in Suphanburi and identify the factors influencing their existence. An analysis was performed on songs and data collected from five shadow play troupes: the Sangiam Silp Troupe, the Charoen Saeng Silp Troupe, the Nong Geng Silp Troupe, the Kanis Silp Troupe, and the Petch Dao Noi Troupe. These troupes were all based in Suphanburi Province, and the founder or owner of the shadow play troupes must be a native of Suphanburi, reside in Suphanburi, and be proficient in shadow play performance to identify the factors influencing the persistence of shadow plays in Suphanburi. The findings revealed that the factors affecting the existence of shadow plays in Suphanburi Province predominantly come from societal lifestyles, including culture, traditions, living conditions, and the way of life of the people in society. The societal transition towards modernity, similar to urban societies, and the acceptance of modern elements from the West, whether it be trade, markets, consumption, production, or communication technology, all have an impact on the way people live in society. However, regardless of societal changes, people in Suphanburi continue to uphold their culture and various traditions in a modern societal context. They have developed the format of performing shadow plays, while preserving the cultural heritage of shadow plays, including the art culture of Suphanburi that forms the unique identity of Suphanburi shadow plays.

Keyword : Existence, Shadow Plays, Suphanburi Provinces

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพิกา รอดสการ อาจารย์ที่ปรึกษา ปรินญาณีพนธ์ รองศาสตราจารย์จรัญ กาญจนประดิษฐ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ จำนงค์สาร ประธานและกรรมการสอบปากเปล่าที่ได้ให้ความกรุณาดำเนินการสอบให้กับผู้วิจัย ให้คำแนะนำ และชี้แนะตลอดจนให้ความเมตตาและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณอาจารย์ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือชี้แนะแนวทางอบรม ผู้วิจัย ช่วยปรับแก้ไขปรินญาณีพนธ์เล่มนี้จนสมบูรณ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการต่าง ๆ ในระหว่างช่วงการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณคณะหนังตะลุงคณะแสงศิลป์ สุพรรณบุรี, หนังตะลุงคณะเจริญ แสงศิลป์สุพรรณบุรี, หนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์ สุพรรณบุรี, หนังตะลุงคณะภณิศศิลป์ สุพรรณบุรี และหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อย สุพรรณบุรี บุคคลข้อมูลในงานวิจัย ที่ให้ความเมตตา เอื้อเฟื้อ สละเวลาให้ผู้วิจัยได้ศึกษาและให้คำแนะนำในการทำปรินญาณีพนธ์เล่มนี้

ขอขอบคุณ คุณคณิต คงเป็ย, คุณรมณีย์ เรือนช้าง, คุณสรวิศ รักขยัน, คุณรัชนีกร เสือทอง ที่ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยมาเป็นอย่างดีโดยตลอด และเพื่อนร่วมรุ่นโครงการ 4+1 รุ่น สองของภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชียที่ร่วมทุกข์ร่วมสุข คอยเป็นกำลังใจให้กันเสมอมา

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ พ่อแม่ ครอบครัวอันเป็นที่รักของผู้วิจัย ผู้เป็นกำลังใจ หลักสำคัญ เลี้ยงดูส่งเสียผู้วิจัยมาอย่างดีและขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. การแสดงหนังตะลุง	7
2. พัฒนาการและการดำรงอยู่.....	10
3. วัฒนธรรม	11
4. ศิลปวัฒนธรรมสุพรรณบุรี	14
5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	18
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	30
ขั้นเรียบเรียงและจัดกระทำข้อมูล	30
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	30
ขั้นตอนการสรุปข้อมูล.....	31
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
1. พัฒนาการของหนังตะลุงในจังหวัดสุพรรณบุรี	32
1.1 ประวัติความเป็นมาของคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี.....	32
1.2 แนวคิดและรูปแบบการแสดงหนังตะลุง.....	34
ผลการวิเคราะห์พัฒนาการของคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี.....	48
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่.....	59
2.1 การบริหารจัดการคณะหนังตะลุง	59
2.2 โอกาสที่ใช้ในการแสดง.....	68
2.3 การสืบสานวัฒนธรรมหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี	72
2.4 การปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง.....	73
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี	80
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	82
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผลการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป	95
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก.....	98

ประวัติผู้เขียน..... 110

สารบัญตาราง

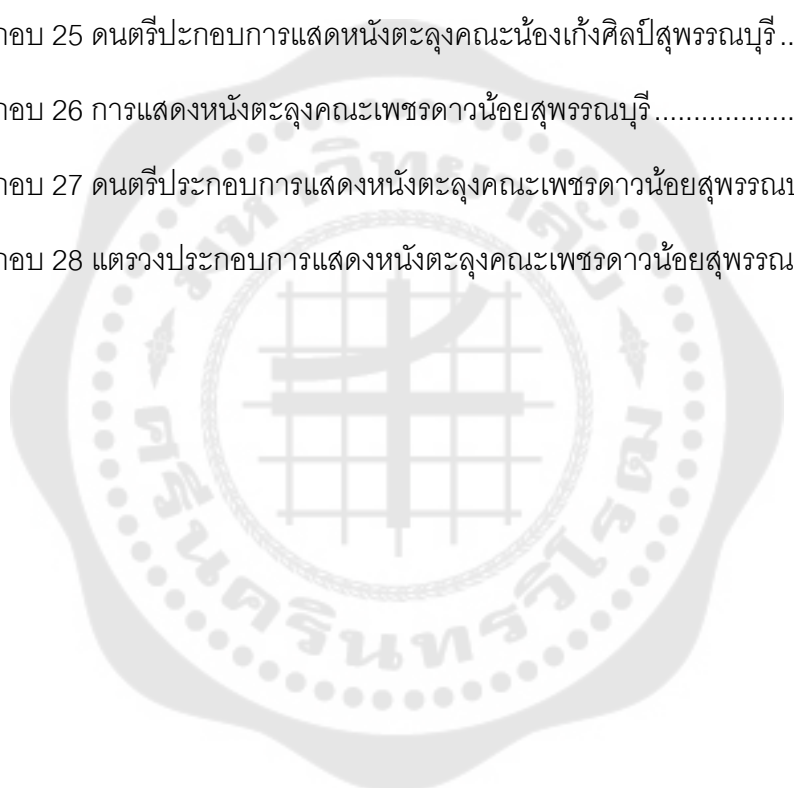
	หน้า
ตาราง 1 รูปแบบการแสดงหนังตะลุงภาคใต้กับหนังตะลุงสุพรรณบุรี	54
ตาราง 2 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงหนังตะลุงภาคใต้กับหนังตะลุงสุพรรณบุรี	55
ตาราง 3 บทเพลงประกอบการแสดงหนังตะลุงภาคใต้กับหนังตะลุงสุพรรณบุรี	57

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แผนภาพพัฒนาการหนังตะลุงสุพรรณบุรี	58
ภาพประกอบ 2 การแสดงหนังตะลุงคณะเจริญแสงศิลป์	62
ภาพประกอบ 3 การแสดงหนังตะลุงคณะกนิศศิลป์.....	63
ภาพประกอบ 4 ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะกนิศศิลป์	63
ภาพประกอบ 5 รูปแบบการแสดงหนังตะลุงคณะเสงี่ยมศิลป์.....	66
ภาพประกอบ 6 ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก้งศิลป์	67
ภาพประกอบ 7 ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อย	68
ภาพประกอบ 8 ทำพิธีไหว้ครูหนังตะลุงก่อนเริ่มการแสดงคณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี	99
ภาพประกอบ 9 ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี.....	99
ภาพประกอบ 10 แดนซ์เซอร์ประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี.....	100
ภาพประกอบ 11 เผยแพร่วัฒนธรรมหนังตะลุงในสถานศึกษาคณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี..	100
ภาพประกอบ 12 การพากย์และการแสดงหนังตะลุงคณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี.....	101
ภาพประกอบ 13 ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี	101
ภาพประกอบ 14 การแสดงรำถวายประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี ..	102
ภาพประกอบ 15 แดนซ์เซอร์แสดงเปิดวงก่อนทำการแสดงหนังตะลุงคณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี	102
ภาพประกอบ 16 รูปแบบการแสดงหนังตะลุงคณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี.....	102
ภาพประกอบ 17 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี	103
ภาพประกอบ 18 การแสดงหนังตะลุงคณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี	103
ภาพประกอบ 19 การแสดงหนังตะลุงรูปแบบประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัยคณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี	104

ภาพประกอบ 20 การร้องเพลงประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี.....	104
ภาพประกอบ 21 พิธีไหว้ครูหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี.....	105
ภาพประกอบ 22 การพากย์และการเห็ดหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี.....	105
ภาพประกอบ 23 การแสดงร้องและเต้นประกอบอาหารแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี	106
ภาพประกอบ 24 เวทีการแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี.....	106
ภาพประกอบ 25 ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี.....	107
ภาพประกอบ 26 การแสดงหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี.....	108
ภาพประกอบ 27 ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี.....	108
ภาพประกอบ 28 เตรววงประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี.....	109

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วัฒนธรรม เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม เป็นแบบแผน การประพฤติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คนในสังคมเดียวกัน สามารถเข้าใจและยอมรับข้อปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้การแสดงศิลปะทางดนตรีนาฏศิลป์ก็ถือเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่ ถ่ายทอดออกมา สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่และค่านิยมของคนในสังคมนั้น

การแสดงหนังตะลุง เป็นการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้ที่มีความเป็นมาและมีความ เกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นภาคใต้มายาวนาน สะท้อนภาพให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คน ในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี รวมถึงการถ่ายทอดความคิด ค่านิยมทางวัฒนธรรม ศิลปะและ ภาษาอันเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ เป็นการแสดงที่มีลีลาลักษณะการเล่นและดนตรีที่มี ท่วงทำนองที่แปลกไปจากการแสดงอื่น ๆ มีการผสมผสานศิลปะพื้นบ้านหลายแขนง ตั้งแต่ การสร้างรูปแบบของตัวหนัง บทพากย์ บทเจรจา ดนตรี และศิลปะในการเชิด สิ่งเหล่านี้ได้ หล่อหลอมขึ้นมาจากขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมท้องถิ่น นำเสนอออกมาในรูปแบบการแสดงที่ ให้ความบันเทิง เมื่อกาลเวลาผ่านไปการแสดงหนังตะลุงได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพสังคม และวิถีชีวิตของผู้คนที่เปลี่ยนไป รูปแบบของการแสดงหนังตะลุงจึงมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไปมากขึ้น และเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่าง ทนกาลโดยไม่สูญเสียดุลยภาพของตนเอง นับว่าเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาของการแสดง หนังตะลุง อีกทั้งยังเป็นสื่อสาธารณะที่จะสร้างสรรค์การแสดงรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้แสดงหนังตะลุง ถ่ายทอดและสะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำรงชีวิต ซึ่งถูกกำหนดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ตามกระแสนิยม ของผู้ชม ผู้แสดงจึงมีการเรียนรู้และนำสิ่งที่ได้มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่มีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ในปัจจุบันพบว่ารูปแบบการแสดงและดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงได้เปลี่ยนแปลง ไปจากเดิม มีการปรับเปลี่ยนในเรื่องขององค์ประกอบการแสดงหนังตะลุงไปจากเดิมในด้านต่าง ๆ เช่น ตัวหนังตะลุง บทที่ใช้แสดง บทร้อง เวที เพลงที่บรรเลงประกอบการแสดง ตลอดจนการใช้ เครื่องดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุง ดังที่นพภูฏล ชุนสีแก้ว (2556) ได้ศึกษาพัฒนาการ

เครื่องดนตรีของหนังตะลุง ซึ่งในสมัยก่อนนั้นการเล่นหนังตะลุงจะนิยมนำเอาเรื่องราวของนิทานพื้นบ้าน เรื่องในวรรณคดีมาเล่น เพราะเป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหาดี มีคติเตือนใจ ไม่ใช่คำสบถคำหยาบ ซึ่งเหมาะกับผู้ชมทุกเพศทุกวัย ดนตรีนำมาบรรเลงนั้นจะเป็นดนตรีไทยทั้งหมด แต่ในสภาพปัจจุบันนั้นการเล่นหนังตะลุงไม่นิยมหยิบยกเรื่องราวจากนิทานพื้นบ้านหรือเรื่องราวจากวรรณคดีมาเล่นเพราะมีเนื้อหาค่อนข้างตายตัว โดยหนังตะลุงจะนิยมเล่นในเรื่องราวที่เป็นปัจจุบันและได้รับความนิยมนำมาดัดแปลงและบทเพลงที่นำมาเล่นนั้นก็ย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเช่นกันและมีความหลากหลายมากขึ้นอีกทั้ง เครื่องดนตรีสากลที่เข้ามานั้นยังสามารถทำเสียงที่แปลกออกไปจากเดิมได้มากกว่าที่เครื่องดนตรีดั้งเดิม สามารถทำได้โดยมีการเข้ามาของ กีตาร์ คีย์บอร์ด กลองชุดและเบสตามลำดับ จึงส่งผลทำให้เกิดพัฒนาการ เครื่องดนตรีสากลขึ้นมาเรื่อย ๆ บทบาทและหน้าที่ในการเล่นเครื่องดนตรีสากลร่วมกับเครื่องดนตรีไทยนั้นจะต้องยึดถือเอาเครื่องของดนตรีไทยเป็นหลัก กล่าวคือ เครื่องดนตรีสากลที่เข้ามาว่าเล่นนั้นในอดีตนั้นใช้เล่นเพลงที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับหนังตะลุง เช่น เพลงลูกทุ่งเพลงไทยสากล และเครื่องดนตรีสากลจะคอยช่วยเล่นแทรกเสริมในบริบทต่าง ๆ เช่น ช่วงมุขตลกขบขัน ช่วงจังหวะบางฉากบางตอนในการดำเนินเรื่อง และบางช่วงนายหนังร้องเพลงลูกทุ่งหรือเพลงไทยสากลเพียงเท่านั้น แต่ในปัจจุบันเครื่องดนตรีสากล ใช้ร่วมเล่นกับเพลงหนังตะลุงเกือบทุกช่วงตอน เช่น ช่วงโหมโรง กล่าวบท ลงโรง และยัง ใช้เครื่องดนตรีสากลทำการบรรเลงแทนหรือเล่นไปพร้อมกับเครื่องดนตรีดั้งเดิมในบางฉากบางตอน เป็นต้น

ศุภวัฒน์ ทองแก้ว (2551) ได้ศึกษาดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงมีการนำเครื่องดนตรีอื่น ๆ นอกเหนือจากเครื่องดนตรีแบบเดิมมาประสมวงด้วย โดยเครื่องดนตรีที่นิยมนำมาประสมวงเพิ่มเติม ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ ขลุ่ย กลองทอมบ้า กลองชุด ไวโอลิน ทรัมเป็ต แซกโซโฟน กีตาร์และคีย์บอร์ด ส่วนบทเพลงที่นำมาบรรเลงนั้นมี 2 ลักษณะ คือ เพลงที่นำมาจากเพลงไทยเดิมและเพลงที่นำมาเพลงลูกทุ่ง แต่ไม่ว่าบริบทสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรคนในชุมชนก็จะมี การเรียนรู้เพื่อที่จะดำรงอยู่ในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ การเรียนรู้ของผู้แสดงหนังตะลุงในสภาพการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายตามความต้องการของสังคม ทั้งเทคนิคที่ใช้ในการแสดง วัสดุอุปกรณ์ และกิจกรรมการแสดงหนังตะลุง

ต่อมการแสดงหนังตะลุงได้มีการแพร่กระจายไปยังจังหวัดอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากจังหวัดทางภาคใต้ จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าพบว่าภาคกลางก็มีการแสดงหนังตะลุงเช่นเดียวกับภาคใต้ หนึ่งในนั้นคือจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องเพลงพื้นบ้านที่หลากหลาย อาทิ เพลงฉ่อย เพลงอีแซว หรือเพลงร่วมสมัยอื่น ๆ และการแสดงมหรสพต่าง ๆ การแสดงหนัง

ตะลุงถือเป็นหนึ่งในมหรสพที่เป็นที่นิยมของคนจังหวัดสุพรรณบุรี ไม่ว่าจะเป็นงานบวช งานแต่งงาน บุญ งานศพ งานแก้บน ล้วนแต่มีการนำหนังตะลุงมาเป็นแสดงประกอบพิธีในงาน ทั้งงานมงคลและงานอวมงคล ซึ่งคณะหนังตะลุงที่อยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรีไม่ได้มีเพียงคณะเดียว โดยมีมากกว่า 7 คณะขึ้นไป และคณะหนังตะลุงเหล่านี้ก็มีการแสดงอย่างต่อเนื่อง โดยรูปแบบการแสดงของแต่ละคณะจะมีความคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นฉาก แสง สี มีความน่าสนใจ ประดับไปด้วยสีสันที่หลากหลาย การแสดงมีการผสมผสานระหว่างการแสดงหนังตะลุงกับวงลูกทุ่งให้มีความทันสมัยเพื่อให้เข้ากับค่านิยมของคนในสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าหนังตะลุงในจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นการแสดงที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ดนตรีมีลักษณะคล้ายกับวงดนตรีสตริงหรือวงลูกทุ่งเข้ามาบรรเลงร่วมกับวงดนตรีแบบดั้งเดิมของหนังตะลุง มีการขับร้องเพลงลูกทุ่งและเพลงตลกแทรกระหว่างการแสดง เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้ชม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิวัฒนาการทางดนตรีและการแสดงหนังตะลุงที่เป็นรูปแบบดนตรีดั้งเดิมและรูปแบบดนตรีที่ปรากฏในปัจจุบัน เพื่อรวบรวมองค์ความรู้และวิเคราะห์เกี่ยวกับดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุง และปัจจัยที่ทำให้หนังตะลุงยังคงดำรงอยู่ได้ในจังหวัดสุพรรณบุรี

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

หนังตะลุงถือเป็นศิลปะการแสดงของภาคใต้ที่เป็นที่นิยมและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการการแสดงหนังตะลุงก็ยังคงมีให้เห็นอยู่มากมาย และไม่ใช่เพียงแค่ภาคใต้เท่านั้น แต่สามารถพบเห็นการแสดงหนังตะลุงได้ในทุก ๆ ภาคของประเทศไทย ซึ่งจังหวัดสุพรรณบุรีก็เป็นหนึ่งในจังหวัดที่การแสดงหนังตะลุงเป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับ ในบางที่ยกให้เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น และการแสดงหนังตะลุงของจังหวัดสุพรรณมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างจากภาคใต้ ด้วยสาเหตุนี้การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี จึงเป็นการศึกษาเพื่อทราบถึงปัจจัยที่ทำให้หนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีอยู่ในวัฒนธรรมของสังคมที่ไม่ใช่ต้นรากทางวัฒนธรรมหนังตะลุงที่เป็นของภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นผลการศึกษาถึงการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้เริ่มต้นในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564

ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่าง

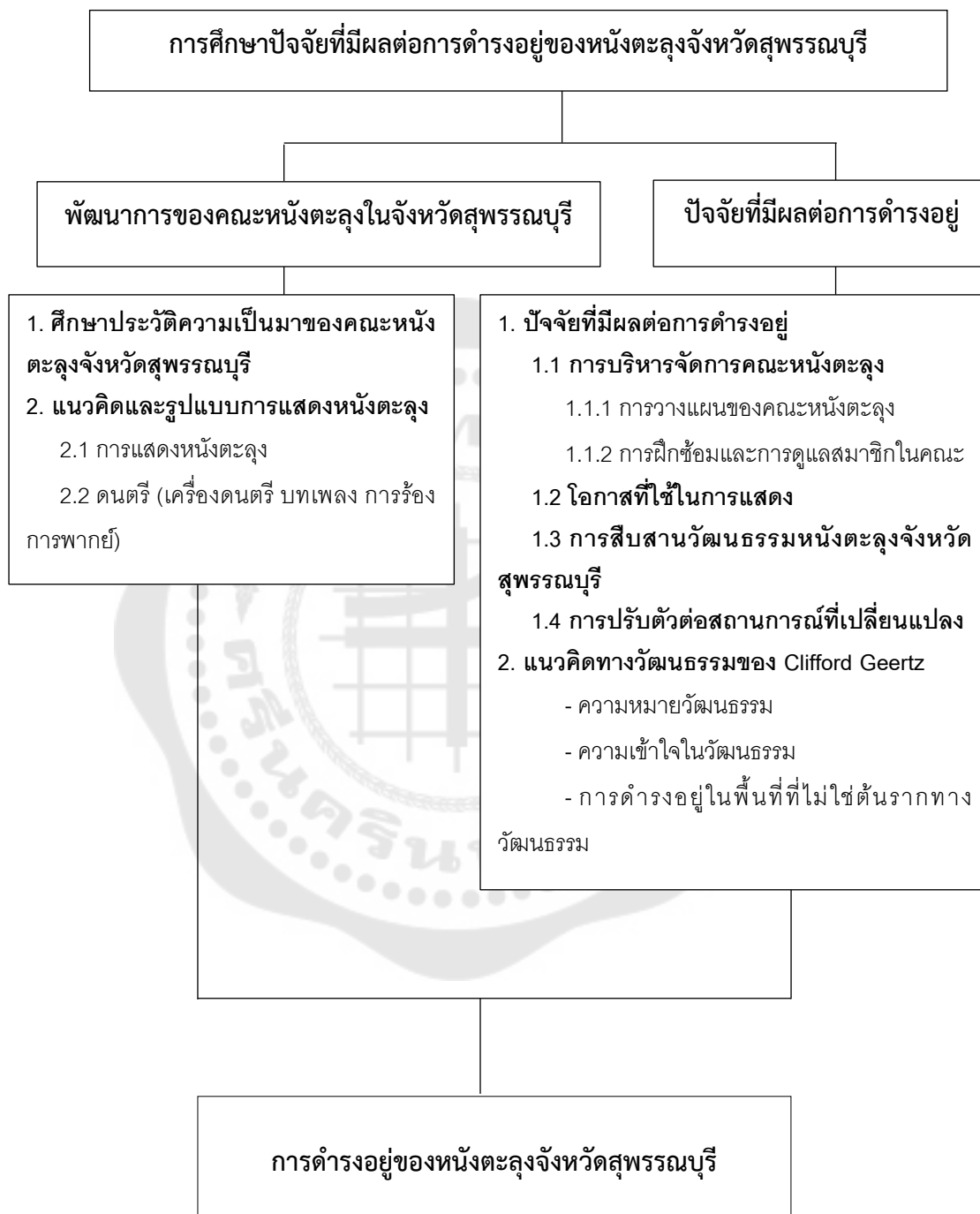
ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยกำหนดขอบเขตทางการศึกษาเป็นคณะหนังตะลุงที่อยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ก่อตั้งคณะหรือเจ้าของคณะหนังตะลุงต้องเป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรีโดยกำเนิด และมีถิ่นฐานอาศัยอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คณะ ดังนี้

1. หนังตะลุงคณะเสี้ยมศิลป์ สุพรรณบุรี
2. หนังตะลุงคณะเจริญแสงศิลป์ สุพรรณบุรี
3. หนังตะลุงคณะน้องแก้งศิลป์ สุพรรณบุรี
4. หนังตะลุงคณะกนิศศิลป์ สุพรรณบุรี
5. หนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อย สุพรรณบุรี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยแนวคิดทางวัฒนธรรมของ Clifford Geertz

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบถึงพัฒนาการของหนังตะลุงสุพรรณบุรี จากกรณีศึกษาบุคคลข้อมูลที่เป็นเจ้าคณะหนังตะลุงสุพรรณบุรี จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี คณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี คณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี คณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี และคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี และทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงสุพรรณบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

การดำรงอยู่ หมายถึง พัฒนาการของหนังตะลุงสุพรรณบุรีในด้านรูปแบบการแสดง การสร้างสรรค์งานแสดง การบริหารจัดการรวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้การแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรียังคงได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องทั้งที่จังหวัดสุพรรณบุรีนั้นไม่ใช่ต้นรากทางวัฒนธรรมของหนังตะลุง

หนังตะลุงสุพรรณบุรี หมายถึง ศิลปะการแสดงที่เป็นการเล่าเรื่องราวโดยผู้กร้อยเรื่อง เป็นนิยาย ดำเนินเรื่องด้วยบทร้อยกรองที่ขับร้องเป็นสำเนียงท้องถิ่นสุพรรณบุรี มีการนำศิลปะการแสดงพื้นบ้านของสุพรรณบุรีมาประกอบการแสดงหนังตะลุง มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งดึงดูดสายตาของผู้ชม รวมถึงการผสมผสานการแสดงรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกับการแสดงหนังตะลุง

รูปแบบการแสดงดั้งเดิม หมายถึง การแสดงหนังตะลุงที่มีรูปแบบการแสดงโดยรับแบบแผนทางวัฒนธรรมการแสดงมาจากหนังตะลุงภาคใต้

รูปแบบการแสดงประยุกต์ หมายถึง การแสดงที่สร้างขึ้นจากความคิดสร้างสรรค์และการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ให้มีความทันสมัย และมีรูปแบบการแสดงที่สะท้อนถึงสภาพทางสังคมในปัจจุบัน

รูปแบบการแสดงผสมวงลูกทุ่ง หมายถึง การแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีแสดงร่วมกับวงดนตรีลูกดนตรี

รูปแบบการแสดงผสมแตรวง หมายถึง การแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีแสดงร่วมกับแตรวง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การแสดงหนังตะลุง
2. พัฒนาการและการดำรงอยู่
3. วัฒนธรรม
4. ศิลปวัฒนธรรมสุพรรณบุรี
5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การแสดงหนังตะลุง

สารานุกรมเสรี (2557) ได้อธิบายความหมายของ หนังตะลุง หมายถึง ศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นของภาคใต้เป็นการเล่าเรื่องราวที่ผู้กร้อยเป็นนិยาย ดำเนินเรื่องด้วยบทกร้อยกรองที่ขับร้องเป็นสำเนียงภาษาใต้ หรือที่เรียกว่า การว่าบท โดยมีทสนทนาแทรกเป็นระยะ และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งที่ดึงดูดสายตาของผู้ชม ซึ่งการว่าบท การสนทนา และการแสดงเงานั้น นายหนังตะลุงเป็นคนแสดงเองทั้งหมด

หนังตะลุงเป็นมหรสพที่นิยมแพร่หลายมาเป็นเวลานาน โดยในยุคสมัยก่อนที่จะมีไฟฟ้าใช้ภายในปัจจุบัน หนังตะลุงแสดงได้ทั้งในงานบุญและงานศพ ดังเช่น งานวัด งานศพ หรืองานเฉลิมฉลองที่สำคัญมักมีหนังตะลุงมาแสดงให้ชมเสมอ แต่เมื่อเวลาผ่านไปหนังตะลุงจะกลับกลายเป็นความบันเทิงที่ต้องจัดหามาในราคาแพงเมื่อเทียบกับภาพยนตร์ เพราะการจ้างหนังตะลุงมาแสดงเจ้าภาพต้องจัดทำโรงหนังเตรียมไว้ให้ หนังตะลุงต้องใช้แรงงานคนและฝีมือมากกว่าการฉายภาพยนตร์ค่าจ้างงานแสดงจึงแพงกว่าการฉายภาพยนตร์ สมัยที่หนังตะลุงได้รับความนิยม การแสดงท้องถิ่นอื่นๆ เช่น มโนราห์ ร้องเง็ง ฯลฯ ได้ลดลงการว่าจ้างงานน้อยลงกว่าการแสดงหนังตะลุง เมื่อเข้าสู่ยุคที่ทุกบ้านมีโทรทัศน์ที่ให้ความบันเทิงและมีราคาถูกกว่าการแสดงหนังตะลุง และสะดวกสบายที่มากกว่า เป็นการมาแย่งความสนใจไปจากศิลปะพื้นบ้านเกือบหมด

สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2548) ศิลปะการแสดงหนังตะลุงเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านของภาคใต้อีกส่วนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในสังคมชาวใต้มาช้านาน ไม่ว่าจะการถ่ายทอดหรือสืบทอดขนบนิยมในการแสดงหนังตะลุง การนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้เป็นอุปกรณ์ในการแสดง ได้แก่

การเอาใบตาลโตนดมาทำลั่นปี การใช้ไม้ไผ่มาทำแผงเก็บรูปหนัง ทำไม้ดับรูปหนัง การเอาไม้พื้นบ้าน เช่น ไม้ขนุนมาทำทับ การนำหนังสัตว์มาทำทับ ทำกลองและกะเป็นรูปหนัง การหล่อโหม่งหรือสร้างโหม่งให้สอดคล้องกับระดับเสียงของนายหนังแต่ละคน การใช้กลวิธีการออกเสียงขับกลอนให้เสียงเข้าโหม่งหรือลอดโหม่ง เป็นต้น อีกทั้งบทบาทของหนังตะลุงที่มีต่อสังคมชาวภาคใต้ในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านคตินิยม การเมือง การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

นักวิชาการหลายท่านเชื่อว่ามหรสพการแสดงเงาจำพวกหนังตะลุง เป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ของมนุษยชาติที่ปรากฏแพร่หลายในแถบยุโรปและเอเชีย โดยมีหลักฐานปรากฏอยู่ว่าเมื่อครั้งพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชมีชัยชนะเหนืออียิปต์จึงได้จัดให้มีการแสดงหนังเงา เพื่อเฉลิมฉลองชัยชนะและประกาศเกียรติคุณของพระองค์ เชื่อว่ามหรสพการแสดงเงานี้มีแพร่หลายในประเทศอียิปต์มาก่อนพุทธกาลในประเทศอินเดีย พวกพราหมณ์แสดงหนังเรียกกันว่าฉายานาฏกะเรื่องมหากาพย์รามายณะ เพื่อบูชาเทพเจ้าและสฤติวีรบุรุษ ส่วนในประเทศจีนมีการแสดงหนังสฤติคุณธรรมความดีของสนมเอกแห่งจักรพรรดิยวนที่เมื่อพระนางวายชนม์

ในสมัยต่อมาการแสดงหนังได้แพร่หลายเข้าสู่ในเอเชียอาคเนย์ เขมร พม่า ชวา มาเลเซีย และประเทศไทย คาดกันว่าหนังใหญ่คงเกิดขึ้นก่อนหนังตะลุงและประเทศแถบนี้คงได้แบบมาจากอินเดีย เพราะยังมีอิทธิพลของพราหมณ์หลงเหลืออยู่มาก เรายังเคารพนับถือ ฤๅษี พระอิศวร พระนารายณ์ และพระพรหม ยิ่งเรื่องรามเกียรติ์ถือว่าเป็นความขลังและความศักดิ์สิทธิ์ หนังใหญ่จึงมีการแสดงเฉพาะเรื่องรามเกียรติ์ เริ่มแรกไม่มีจอ คนขีดหนังจึงแสดงท่าทางประกอบการขีดไปด้วย และเชื่อกันว่าหนังใหญ่มียุ่ก่อนสมัยพระนารายณ์มหาราช เพราะมีหลักฐานอ้างอิงว่ามีนักปราชญ์ผู้หนึ่งเป็นชาวเวียงสระจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นผู้เชี่ยวชาญทางโหราศาสตร์และทางวิสมเด็จเจ้าปราชสาททองทรงเรียกตัวเข้ากรุงศรีอยุธยา ต่อมาได้เป็นพระอาจารย์ของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระมหาราชครูหรือพระโหราธิบดี โดยมีรับสั่งให้พระมหาราชครูฟื้นฟูการเล่นหนังใหญ่ซึ่งเป็นของเก่าแก่ขึ้นมาใหม่ หนังใหญ่เดิมเรียกว่า “หนัง” นิยมเล่นกันแพร่หลายในแถบภาคกลาง ส่วนหนังตะลุงเดิมนั้นคนในท้องถิ่นภาคใต้เรียกกันว่า “หนัง” เช่นกัน ดังคำที่ได้ยินกันบ่อยๆ ว่า “ไปแลหนังโนรา” จึงสันนิษฐานว่า คำว่า “หนังตะลุง” คงเริ่มใช้เมื่อมีการนำหนังจากภาคใต้ไปแสดงให้เป็นที่รู้จักในภาคกลาง ทำให้เกิดคำว่า “หนังตะลุง” และ “หนังใหญ่” ขึ้นมาลดความซ้ำซ้อนกัน หนังตะลุงจากภาคใต้ได้เข้าไปเล่นในกรุงเทพมหานครครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระยาพัทลุง (เผือก) นำไปเล่นบริเวณนางเลิ้ง หนังที่เข้าไปเล่นครั้งนั้นเป็นนายหนังจากจังหวัดพัทลุง คนกรุงเทพมหานครจึงเรียก “หนังพัทลุง” ต่อมาเสียงได้เพี้ยนเป็น “หนังตะลุง” โดยเชื่อกันว่าหนังตะลุงเลียนแบบมาจาก

หนังใหญ่ เป็นการย่อรูปหนังให้เล็กลง ซึ่งในยุคแรกๆ แสดงเรื่องราวเกียรติเหมือนกัน แต่เปลี่ยนบทบาทมาเป็นภาษาท้องถิ่นและเปลี่ยนเครื่องดนตรีจากพิณพาทย์ ตะโพน มาเป็น ทับ กลอง ฉิ่ง โหม่ง ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่มีอยู่เดิมในภาคใต้ หลักฐานที่บอกว่าหนังตะลุงคงเลียนแบบมาจากหนังใหญ่คือ หนังตะลุงจะไม่ได้ใช้พิณพาทย์ ตะโพน แต่ ในโองการรำยมนต์พระอิศวรคือบทบูชาพระอิศวรก็ยังมีบทที่ว่า

อดุลโหชนชโนทั้งผอง   พิณพาทย์ ตะโพน กลอง
 ข้าจะเล่นให้ท่านทั้งหลาย

ต่อมาหนังหนังตะลุงได้รับอิทธิพลของหนังชาวมลายูเข้ามาผสมผสานร่วมแสดงด้วย จึงทำให้เกิดวิวัฒนาการรูปหนังขึ้นมา รูปหนังใหญ่จะเป็นแผ่นเดียวกันทั้งตัว เคลื่อนไหวอวัยวะไม่ได้ แต่รูปหนังชาวมลายูเคลื่อนไหวมือและปากได้ ส่วนใหญ่รูปหนังเคลื่อนไหวมือได้เพียงข้างเดียวยกเว้นรูปกากหรือตัวตลก และรูปนางบางตัวก็สามารถขยับมือได้ทั้งสองข้าง

ขั้นตอนการแสดงหนังตะลุง

หนังตะลุงภาคใต้ทุกคณะมีลำดับขั้นตอนในการแสดงที่ถือเป็นธรรมเนียมนิยม ดังนี้

1. ตั้งเครื่อง
2. แดกแผง หรือ แก้วแผง
3. เบิกโรง
4. ลงโรง
5. ออกลึงหัวค้ำ โดยลึงค้ำถือเป็นสัญลักษณ์ของอธรรม ลิงขาวจะเป็นสัญลักษณ์ของธรรมะ หากเกิดการสู้รบกัน ฝ่ายธรรมะย่อมมีชัยชนะมากกว่าฝ่ายอธรรม ซึ่งการออกลึงหัวค้ำได้ยกเลิกไปแล้วในปัจจุบัน
6. ออกฤๅษีหรือชกฤๅษี โดยฤๅษีเป็นรูปครุฑที่มีความขลังและมีความศักดิ์สิทธิ์จะสามารถป้องกันสิ่งไม่ดีและภัยอันตรายทั้งปวง รวมทั้งช่วยลดบันดาลให้การแสดงหนังตะลุงแสดงได้ดีให้เป็นที่ชื่นชมของคนดู
7. ออกรูปพระอิศวร ถือเป็นรูปศักดิ์สิทธิ์และเป็นเทพเจ้าแห่งความบันเทิง โดยคณะหนังตะลุงจะเลือกหนังวัวที่มีเท้าสี่เท้า สีขาว โหนกสีขาว หน้าผากรูปไปโพธิ์สีขาว และขนหางสีขาว นำมาแกะรูปพระอิศวร
8. ออกรูป เป็นการสู้รบระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์ ซึ่งปัจจุบันได้ยกเลิกไปพร้อมกับลึงหัวค้ำ

9. ออกรูปปรายหน้าบท เป็นการอภิปรายหรือประกาศเป็นตัวแทนนายหน้าตละลู่จะเป็นรูปชายหนุ่มแต่งกายโอรสเจ้าเมือง มือหน้าเคลื่อนไหวได้

10. ออกรูปบอกเรื่อง เป็นการบอกคนดูให้ทราบว่านั้ตละลู่แสดงเรื่องอะไร ในยุคที่หน้าตละลู่แสดงเรื่องรวมเกียรติเพียงเรื่องเดียวจะบอกให้ผู้ชมทราบว่าแสดงเรื่องรวมเกียรติตอนใด เพื่อให้ผู้ชมเกิดความสนใจและอยากติดตามชมการแสดงหน้าตละลู่

11. ขับร้องบทพากย์หรือบทเกี่ยวจ้อ

12. ตั้งเมือง คือการออกรูปเจ้าเมืองและนางเมือง

สรุป หน้าตละลู่ เป็นศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นภาคใต้ ซึ่งเป็นมหรสพที่นิยมแพร่หลายเป็นอย่างมาก โดยนักวิชาการเชื่อว่ามหรสพการแสดงเงาจำพวกหน้าตละลู่นี้ถือเป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ นิยมเล่นในงานสมโภชหรืองานเฉลิมฉลองต่าง ๆ ของชุมชน และจะไม่นิยมเล่นในงานระดับครอบครัว เป็นการละเล่นพื้นเมืองที่สำคัญของภาคใต้ตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน โดยการแสดงหน้าตละลู่มีการแต่งเรื่อง คำกลอน และบทสนทนา ณ ตอนนั้ที่แสดงแบบสด ๆ อยู่ตลอดเวลา ทำให้การแสดงเกิดความสนุกสนาน น่าสนใจ ทำให้ผู้ชมเกิดความอยากชมการแสดงหน้าตละลู่ นอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังได้แทรกเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คติธรรม จริยธรรม จากเหตุการณ์ข่าวสารบ้านเมืองทำให้ผู้ชมประทับใจได้ ปัจจุบันได้มีการส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และสืบทอดศิลปะการแสดงหน้าตละลู่ให้แก่เยาวชนรุ่นหลัง เพื่อเป็นการรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่านี้ให้คงอยู่สืบไป

2. พัฒนาการและการดำรงอยู่

ความหมายของพัฒนาการ

พัฒนาการ หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ย่อมเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญแก่การเติบโต ไม่ว่าจะเป็นการเติบโตของชีวิต การเติบโตของความคิดและทักษะ รวมไปถึงการเติบโตทางองค์กรธุรกิจต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบด้าน หากมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ลักษณะเช่นนี้จะตรงกับคำที่เรียกว่า “พัฒนาการ”

พัฒนาการ หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีมากขึ้น เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา ซึ่งสามารถเป็นความเปลี่ยนแปลงจากความมุ่งหวัง ที่ปรารถนาให้เกิดแก่ร่างกายหรือสถานะทางสังคม หรืออารมณ์และสติปัญญา โดยจะมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นติดต่อกันเรื่อย ๆ จากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่ง

พัฒนาการ คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลง ทั้งสภาพร่างกายอวัยวะของตัวบุคคล ไปจนถึงวุฒิภาวะและความสามารถทักษะต่าง ๆ ที่ผลักดันให้มีประสิทธิภาพที่สูงมากยิ่งขึ้น

สามารถปฏิบัติงานที่ยากและซับซ้อนได้ มีความปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และสร้างลักษณะใหม่ของคุณคนนั้นได้

เฮอร์ล็อก (Hurlock, p. 1972) จากคำอธิบาย พัฒนาการ หมายถึง รูปแบบการเปลี่ยนแปลง เกี่ยวข้องกับเชิงคุณภาพ เป็นความเจริญก้าวหน้าอย่างเป็นขั้นเป็นตอน มากกว่าที่จะนำไปใช้เป็นการหมายของความเสื่อมถอย

เบรกเคนริดจ์และวินเซนต์ (Breckenridge and Vincent, p. 1968) พัฒนาการ หมายถึง การเพิ่มพูนความสามารถ ของแต่ละคนอันทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

พัฒนาการในความหมายทั่วไป หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทิศทางที่ดีขึ้น มีความเจริญงอกงาม

พัฒนาการในความหมายทางวงการจิตวิทยานั้น ได้จัดเป็นศาสตร์ในแขนงหนึ่งที่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมทางการกระทำหรือพฤติกรรมทางอื่นใด ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีขั้นเป็นตอน และเป็นระบบโดยไม่คงที่ อันจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งนี้พัฒนาการนั้นอาจจะเรียกได้ว่ามีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น หรือเสื่อมลงก็ได้ ถึงแม้ว่าการพัฒนาการจะถูกต้องความถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่อาจมีความหมายที่ใช้กันในบางสถานการณ์ ที่ตีความถึงเรื่องการพัฒนาการในทางที่เลวลง นั้นก็มีอยู่เช่นกัน

สรุป พัฒนาการ หมายถึง การพัฒนาความสามารถของบุคคล กลุ่มคน หรือสังคม ใดอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงไปในการที่ดีขึ้น และเปลี่ยนแปลงที่เล็กลงตามลำดับ เป็นความเจริญก้าวหน้าอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

3. วัฒนธรรม

ความหมายวัฒนธรรม

วัฒนธรรมในภาษาไทยนั้น ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 ได้ให้ความหมาย ไว้ดังต่อไปนี้ "วัฒนธรรม" หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน เป็นการชี้ชวน เชิญชวน ให้ประชาชนร่วมกันทำให้มีความดีงามขึ้น เกิดเป็นความเจริญงอกงาม ที่ไม่ใช่เพียงแต่รับวัฒนธรรมอันเป็นมรดกสืบต่อกันมา แต่ต้องรักษาของเดิมที่ดีไว้และแก้ไขหรือดัดแปลงของเดิมที่ควรแก้ไขให้มีมาตรฐานความดีงามขึ้นมาใหม่ ส่งเสริมให้เป็นลักษณะที่ดีประจำชาติสืบต่อไปจนถึงอนุชนรุ่นหลัง

วัฒนธรรม ถือเป็นวิถีแห่งการดำรงชีวิตที่มนุษย์สร้างขึ้นตามความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และมนุษย์กับสังคม อาจแยกความหมายของ วัฒนธรรมได้ 2 ประเภท (วัลยา สุวรรณบัณฑิตย์) คือ ประเภทแรก วัฒนธรรม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่รวมเอาความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ประเพณี ความสามารถ และนิสัยอื่นๆ ที่มนุษย์ได้มาในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ประเภทสอง วัฒนธรรม หมายถึง เป็นระบบความคิด ระบบความรู้ หรือความเชื่อที่คนใน สังคมได้รับรู้ เพื่อนำมากำหนดรูปแบบพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งเป็น ทั้งระบบความรู้ ความคิด หรือความเชื่อจนมีการยอมรับปฏิบัติกันมา เป็นวิธีการหรือแบบแผน และมีการอบรม ถ่ายทอดไปสู่สมาชิกรุ่นต่อมาตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสภาพ สิ่งแวดล้อมของมนุษย์

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2545, น. 45) ได้ให้ความหมายของ “วัฒนธรรม” คือ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ทั้งหมดของสังคมตั้งต้น แต่ภายในจิตใจของคนมีค่านิยม คุณค่าทางจิตใจ คุณธรรม ลักษณะนิสัยแนวความคิดและสติปัญญาออกมาจนถึงท่าทีและวิถีปฏิบัติของมนุษย์ต่อ ร่างกายและจิตใจของคน ถ้าพูดให้เข้าใจง่ายวัฒนธรรมนั้นเป็นทั้งการสั่งสมประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ ภูมิธรรมทั้งหมดที่ได้ช่วยมนุษย์ในสังคมนั้น ๆ อยู่รอดและเจริญสืบต่อกันมา ได้และเป็นอยู่อย่างที่เป็นในบัดนี้ ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ตลอดจนความรู้ความเข้าใจ ท่าทีการมองและการปฏิบัติของมนุษย์ต่อธรรมชาติแวดล้อม โดยสรุปวัฒนธรรม คือ ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถที่สังคมนั้นมีอยู่ หรือเนื้อตัวทั้งหมดของสังคมนั้นเอง

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 (2553, น. 115 – 120) ได้ให้ความหมายว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม หมายถึง พฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้ในหมู่ของตน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2545) ได้ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม เป็นเครื่องกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม และเป็นเครื่องกำหนดชีวิตและวิธีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นการประพจน์และการแสดงออกให้เห็นถึงความเป็นอยู่ของคนในสังคม ความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ที่คนในสังคมเดียวกันจะสามารถเข้าใจ และมีความซาบซึ้งร่วมกันได้ ซึ่งวัฒนธรรมถือเป็นวิถีชีวิตที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับ

สังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ วัฒนธรรมมีทั้งสาระและรูปแบบที่เป็นระบบความคิดวิธีการ โครงสร้างทางสังคม สถาบันตลอดจนแบบแผนและทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น

งามพิศ สัตย์สงวน (2547) ได้สรุปว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิต หรือชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ทุกด้าน วัฒนธรรมจะทำให้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยมของสังคม เจตคติ ความคิดเห็นและความเชื่อถือของบุคคลได้อย่างถูกต้อง ซึ่งมนุษย์ในสังคมต่างมีพฤติกรรมทางสังคมไปตามประเพณีของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอาหารการกิน การนอนหลับ การล่าสัตว์หาสิ่งดำรงชีพ การแสดงออกด้านความรักในการเลี้ยงดูครอบครัว การดูแลสุขภาพหรือการรักษาพยาบาล และเรื่องอื่น ๆ โดยวัฒนธรรมถูกแสดงออกมาให้เห็นได้โดยแบบแผนพฤติกรรมเหล่านั้น ซึ่งแบบแผนพฤติกรรมเหล่านั้นจะสะท้อนให้เห็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่าง ๆ ที่กำหนดว่า มนุษย์ในสังคมจะมีพฤติกรรมทางสังคมอย่างไรบ้าง ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม เพราะวัฒนธรรมคือกรอบหรือแบบแผนของการดำรงชีวิต และแบบแผนทางวัฒนธรรม กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ ล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ได้ มีการส่งผ่านวัฒนธรรมไปสู่ลูกหลาน และยังเป็นหนทางหรือวิธีการที่คนในสังคมต่างสร้างขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานการมีชีวิตรอด การสร้างระบบเครือญาติ ระบบการเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนาและความเชื่อ การแพทย์และสาธารณสุข การขัดเกลาทางสังคมและการสื่อสารศิลปะรวมทั้งกิจกรรม นันทนาการ สิ่งเหล่านี้คือ “หัวใจ” ของวัฒนธรรม ดังนั้นการทำความเข้าใจกับความหมายของ วัฒนธรรม แบบแผนทางวัฒนธรรม ความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการทำความเข้าใจกับพัฒนาการทางวัฒนธรรมหรือการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สังคมมีพฤติกรรมเป็นแบบเดียวกัน เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ ได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

สรุป วัฒนธรรม หมายถึง ความคิดร่วมและค่านิยมทางสังคมซึ่งเป็นตัวกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรม เป็นลักษณะที่แสดงถึงความเจริญของสังคม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว และศีลธรรมอันดีของสังคม ซึ่งวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ผู้คนต้องศึกษาเรียนรู้ที่ละน้อย เริ่มจากการเกิด และเติบโตมาในสังคมใดสังคมหนึ่ง มีพื้นฐานมาจากการใช้ชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งสัญลักษณ์ที่สำคัญที่ใช้ นั่นคือ ภาษา ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความหมายระหว่างกันและกัน วัฒนธรรมเป็นองค์รวมความรู้และภูมิปัญญา ความเจริญก้าวหน้าในทางวรรณกรรมและศิลปกรรม เป็นตัววางกฎเกณฑ์ให้กลุ่มคนดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้สังคมทำงานร่วมกันได้อย่างมีระบบและที่สำคัญ คือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งมีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวอยู่ตลอดเวลา

4. ศิลปวัฒนธรรมสุพรรณบุรี

หอสมุดแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรี (2564) จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ดังคำขวัญที่ว่า สุพรรณบุรีเมืองยุทธหัตถี วรรณคดีขึ้นชื่อ เลื่องลือพระเครื่อง รุ่งเรืองเกษตรกรรม สูงล้ำประวัติศาสตร์ แหล่งปราชญ์ศิลปิน ภาษาถิ่นชวนฟัง เมื่อย้อนอดีตกลับไปถึงสมัยทวารวดี สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันวิถีชีวิตที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา เป็นการสั่งสมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ที่เกิดขึ้น และได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาในท้องถิ่นสุพรรณบุรีอย่างต่อเนื่อง เป็นการแสดงออกถึงการสืบทอดทางศิลปะและวัฒนธรรม ทำให้เกิดประเพณีต่าง ๆ ขึ้น และอีกหนึ่งอย่าง คือ มรดกทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์ได้คิดขึ้นเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในอดีต มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา จะเห็นสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือเรียกว่าโบราณวัตถุ เช่น เครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องใช้ งานศิลปะ งานฝีมือ สถานที่ประกอบกิจกรรม แหล่งศิลปกรรม สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ รวมเรียกว่า โบราณสถาน อีกทั้งการบันทึกเรื่องราว และจารึก สิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา การแสดงศิลปะ และความเชื่อ มรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ควรสืบทอด อันเนื่องจากเป็นเอกลักษณ์ และภูมิปัญญา ที่คนสมัยก่อนได้คิดค้นและยังคงถือปฏิบัติต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน

1) โบราณสถานที่สำคัญ ส่วนใหญ่เป็นวัดต่าง ๆ เช่น วัดป่าเลไลยก์ วัดพระรูป วัดสนามชัย วัดมรกต วัดเขาใหญ่ วัดพริก วัดปู่บัว วัดกาห้อง วัดไก่เตี้ย วัดสังฆายเถรว วัดม่วง วัดเขาดิน วัดชีธาราม

2) แหล่งโบราณคดี จังหวัดสุพรรณบุรีจะมีการค้นพบ หรือขุดพบโบราณวัตถุตามวัด วาอารามต่าง ๆ มักเป็นภาชนะดินเผา เช่น วัดพระนอน (ขุดพบเศษภาชนะดินเผาเนื้อหยาบเผา ด้วยอุณหภูมิต่ำและเผาด้วยอุณหภูมิสูง) วัดชีสุขเกษม (ขุดพบเศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งเผา ด้วยอุณหภูมิสูง) บ้านบางปูน (พบภาชนะดินเผาหลายประเภท) บ้านธรรมกุล (พบเครื่องถ้วยจีน) วัดโพธิ์เจริญ (เศษเครื่องสังคโลก) วัดปู่บัว (พบเตาแบบเตาดินขุด) วัดลาวทอง (พบเตาแบบเตาอิฐระบายความร้อนผ่านเฉียงขึ้น) วัดโพธิ์คานและโรงไฟฟ้าเก่า (พบเครื่องสังคโลก) เป็นต้น

3) สถาปัตยกรรมและจิตรกรรมดีเด่น ได้แก่ พระปรางค์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ เรือนขุนช้างและคุ้มขุนแผน ส่วนจิตรกรรมฝาผนังมีอยู่ในหลายๆ วัด ซึ่งความโดดเด่น เป็นเรื่องราวและสวยงามมาก

4) ภาษาและวรรณกรรม ได้แก่ ภาษาไทยกลาง ภาษาจีน ภาษาไทยลาว ภาษาไทยกะเหรี่ยง ภาษาไทยละว้า ภาษาไทยเขมร ภาษาไทยญวน และสำเนียงสุพรรณ (ภาษาถิ่น)

5) ตำนานวรรณกรรมพื้นบ้านที่สำคัญ ได้แก่ เรื่องตาสีนนท์กับนางเดิม เรื่องถนนสามชุก-หนองผักนาก เรื่องบ้านขี้ทิ้ง เรื่องสระเกษ เรื่องสองพี่น้อง เรื่องบางแม่หม้าย เรื่องวังตาเพชร บ้านยุงทลาย เรื่องพระเจ้าอุทุมพรหนีท่า เรื่องเขาขานหมาก

6) การละเล่นพื้นบ้าน นาฏศิลป์และดนตรี ได้แก่ การเล่นเสื่อโล่หมู การเล่นตีจับ การเล่นวีรวิฆาต การเล่นงูกินหาง การเล่นหมากเก็บ การเล่นแมงมุม เพลงพื้นบ้าน เพลงอีแซว เพลงพิชฐาน เพลงปรบไก่ เพลงเรือ เพลงพวงมาลัย ลิเก

งานประเพณีและวัฒนธรรมในปัจจุบัน

1) งานนมัสการหลวงพ่โตวัดป่าเลไลยก์จัดขึ้น ณ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร เป็นงานประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณกาล จัดขึ้นปีละ 2 ครั้ง ในวันขึ้น 5 ค่ำ ถึง 5 ค่ำ เดือน 12 มีการจัดจำหน่ายสินค้า OTOP มีมหรสพ และนมัสการขอพรจากหลวงพ่โตศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของชาวสุพรรณบุรี และจังหวัดใกล้เคียง

2) ประเพณีทิ้งกระจาด สุพรรณบุรี เป็นพิธีกรรมของชาวพุทธศาสนาเถรวาทมหานิกาย การทิ้งกระจาด เป็นการให้ทานทั้งดวงวิญญาณ และคนที่ให้ดวงวิญญาณก็มีอาหารและของใช้ กระดาษเงิน กระดาษทอง ส่วนที่ให้คนก็เป็นอาหารเจ ข้าวสาร และของใช้ต่าง ๆ โดยเริ่มกลางเดือน 7 ของจีน แต่จะตรงกับเดือน 9 ของไทยทางจันทรคติ เป็นเวลา 5 วัน 5 คืน พอวันที่ 3 จะเป็นวันทิ้งกระจาดฟ้า โดยจะมีการทิ้งสิ่งของหรือไม้ตั่วที่มีหมายเลขเขียนไว้จากที่สูงลงมา ผู้ที่มาชมงานถ้าใครรับไม้ตั่วได้หมายเลขใดก็นำไปรับสิ่งของตามหมายเลขนั้น ซึ่งมีค่ามากน้อยลดหลั่นกันแล้วแต่โชค

3) งานรัฐพิธีถวายเป็นพระราชกุศลพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ สถานที่นี้ก่อตั้งขึ้นเพื่อระลึกถึงวีรกรรมการชนช้างของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา กับพระมหาอุปราชาแห่งพม่าที่ยกทัพเข้ามาตีกรุงศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. 2135 จัดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ 24-30 มกราคมของทุกปี พร้อมกันนั้นทางจังหวัดได้จัดให้มีงานเฉลิมฉลองพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ทุกปี ถัดจากเจดีย์ไปประมาณ 100 เมตร เป็นที่ตั้งของพระตำหนักสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภายในมีรูปปั้นของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระสุพรรณกัลยา ปัจจุบันมีผู้นิยมไปสักการบูชาอยู่เสมอ นอกจากนี้ ยังมีการประกวดพืชผลทางการเกษตร และมีผู้สนใจเที่ยวชมงานจำนวนมาก

4) ประเพณีชักพระเล่นเพลง ณ วัดป่าพุทธเจ้าอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี การจัดงานดังกล่าวอยู่ในระหว่างวันเสาร์ – อาทิตย์ที่ 3 ของเดือนพฤศจิกายน ของทุกปี วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นที่ผูกพันกับสายน้ำและเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาได้ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาแต่โบราณไม่ต่ำกว่า 100 ปี ผ่านมาแล้ว เมื่อถึงช่วงหลังวันออกพรรษาของทุกปีชาวบ้านจะอัญเชิญพระพุทธรูปออกจากสถานที่ตั้งสักการะนำมาประดิษฐาน ในมณฑลพิธีแล้วนำพระปฏิมากรที่ศักดิ์สิทธิ์ (เรือพระ) ล่องไปตามลำน้ำท่าจีนเพื่อให้ประชาชนที่ศรัทธาได้กราบนมัสการร่วมอนุโมทนาบุญ และนัดหมายให้มาร่วมตักบาตรในเช้าวันรุ่งขึ้น ซึ่งในขณะเดียวกันบรรดาพ่อเพลงแม่เพลงพื้นบ้านร่วมขับขานตำนานเพลงโบราณ เช่น เพลงเรือ, เพลงฉ่อย, เพลงอีแซว, เพลงเกี่ยวข้าว, เพลงพวงมาลัย, นำหน้าขบวนพิธีชักพระ สร้างความสนุกสนานตลอดเส้นทางลำน้ำท่าจีนอันเป็นภาพที่หาชมได้ยากในยุคปัจจุบัน

5) งานมหกรรมอาหารอร่อยและของดีเมืองสุพรรณบุรี กำหนดจัดงานมหกรรมอาหารอร่อยและของดีเมืองสุพรรณบุรีในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ณ บริเวณถนนเนรมแก้วด้านทิศใต้ ภายในงานมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การจัดจำหน่ายอาหารประเภทต่าง ๆ การจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การแสดงทางศิลปวัฒนธรรมจากสถาบันการศึกษาต่างๆ การประกวดอาหาร การจัดการแสดง mini concert เป็นต้น

6) ทุ่งทานตะวันสุพรรณบุรี กำหนดจัดงานขึ้นในระหว่างวันที่ 1-15 ธันวาคม ของทุกปี ณ ศูนย์พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง ตำบลพลับพลาไชย อำเภอบางช้าง และทุ่งปอเทืองเหลืองอร่าม ไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น กล้วยไม้ สับปะรดสี อะโกลนีมา หน้าวัว ชวนชม กุหลาบเมืองหนาว ไม้ตัด พร้อมพรรณไม้อีกมากมาย ผลผลิตทางการเกษตรของดีเมืองสุพรรณบุรีและเป็นที่น่าสนใจของผู้พบเห็น

7) ประเพณีกำฟ้า ของชาวไทยพวน เพื่อเป็นการเอาใจฟ้าดินหรืออีกนัยหนึ่งชาวบ้านที่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมนั้นรู้สึกสำนึกในบุญคุณที่ได้ให้น้ำฝน ซึ่งหมายถึงความชุ่มชื้น ความอุดมสมบูรณ์ มีชีวิตของคน สัตว์ และพืชพรรณต่าง ๆ จึงได้เกิดประเพณีกำฟ้าขึ้นที่บางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการทำบุญในประเพณีกำฟ้า (ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓) เป็นมรดกแห่งสังคมที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพชนชาวไทยพวน ที่แฝงไว้ด้วยคุณค่าแห่งความกตัญญูกตเวทีก การสร้างขวัญกำลังใจ ความสามัคคีในหมู่คณะ ให้มีความเชื่อถือศรัทธาในพิธีกรรมบูชาฟ้า และเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของชาวไทยพวน กิจกรรมที่ชาวพวนถือปฏิบัติกันระหว่างกำฟ้ามี 3 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 งดเว้นจากการงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำทั้งหมด ประการที่ 2 ทำบุญใส่บาตร ประการที่ 3 ประกอบพิธีตั้งบายศรีบูชาฟ้าและประกาศขอพรจาก

เทพยดาที่รักษาท้องฟ้า หรือผีฟ้า เข้าขึ้นเป็นวันกำฟ้า ทุกคนในบ้านรีบตื่นแต่เช้าตรู่ แม่บ้านเตรียมอาหารคาวหวานใส่สำรับไปถวายพระที่วัด ใส่บาตรพระด้วยข้าวหลามข้าวจี เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จแล้วตกเวลาบ่ายไปจนเย็น และกลางคืนมีการละเล่น รื่นเริง เช่น ตะหมาเปี้ย เส็งคลอง เซ็งนางดั่ง เซ็งนางกวก เซ็งนางสะ ฯลฯ สำหรับการเซ็งต่าง ๆ เป็นการเล่นที่เกี่ยวกับการทรงเจ้าเข้าผี ประกอบการร้องรำอย่างสนุกสนาน

8) ประเพณีบุญบั้งไฟ ที่จัดขึ้นเฉพาะในหมู่ไทยพวน ไทยเวียง ซึ่งตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนพฤษภาคม เป็นการบูชาเทวดาให้ฝนตกตามฤดูกาล และได้มีการจัดเตรียมบั้งไฟแห่ไปวัด และยิงบั้งไฟที่วัด ซึ่งปัจจุบันยังคงหาดูได้ในตำบลต่าง ๆ ในอำเภออุ้มทอง และอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

บุคคลสำคัญท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี

1. พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตฺโต) บุคคลสำคัญทางศาสนา
2. หลวงพ่อโหน่ง วัดคลองมะดัน(วัดอัมพวัน) บุคคลสำคัญทางศาสนา
3. หลวงพ่อเนียม เจ้าอาวาสวัดน้อย บางปลาม้า บุคคลสำคัญทางศาสนา
4. พระเทพาธุมาจารย์(เปลื้อง คงคสุวณฺโณ) บุคคลสำคัญทางศาสนา
5. สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ(ปุ่น ปุณฺณสีริ มหาเถระ) บุคคลสำคัญทางศาสนา
6. พระอาจารย์ธรรมโชติ วัดเขานางบวช บุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์
7. สมเด็จพระศรีนครินทร์ราช(พระเจ้านครินทร์) บุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์
8. สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (ขุนหลวงพะงั่ว) บุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์
9. มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระยายมราช(ปั้น สุขุม) บุคคลสำคัญด้านการปกครอง
10. พลอากาศโท พระยาเฉลิมอากาศ (สุณี สุวรรณประทีป) บุคคลสำคัญ

ด้านการทหาร

11. นายบรรหาร ศิลปอาชา บุคคลสำคัญด้านการเมือง
12. พลตรีบุญเชื้อ ประเสริฐสุวรรณ บุคคลสำคัญด้านการเมือง
13. นายมนตรี ตราโมท บุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม
14. นางบัวผัน จันทรศรี บุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม
15. นายแจ้ คล้ายสีทอง บุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม
16. นายไวพจน์ สุกุลณี (ไวพจน์ เพชรสุวรรณ) บุคคลสำคัญทางวัฒนธรรม
17. นายสุรพล สมบัติเจริญ บุคคลสำคัญ “ศิลปินเพลง”
18. พุ่มพวง ดวงจันทร์ บุคคลสำคัญ “ศิลปินเพลง”

19. ศรเพชร ศรสุพรรณ บุคคลสำคัญ “ศิลปินเพลง”

20. สายัณห์ สัญญา บุคคลสำคัญ “ศิลปินเพลง”

5. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

วัฒนธรรมและความหมายของ Clifford Geertz (คลิฟฟอร์ด เกียร์ซ)

ปัจจุบันมีการถกเถียงกันถึงจุดเริ่มแรกและที่มาของแนวคิดนี้มากและเกิดความสงสัยว่าคำจำกัดความของ อี บี ไทเลอร์ (E. B. Tylor, ค.ศ. 1832-1917) ที่ได้รับการยอมรับกันมานานว่าเป็นที่มาของแนวคิดนี้นั้นไม่เป็นความจริง แต่หนังสือเล่มนี้ (เหมือนกับเกียร์ซเอง) ขออ้างคำจำกัดความของไทเลอร์ว่าเป็นความพยายามแรกเริ่มที่จะให้คำนิยามของ “วัฒนธรรม”

วัฒนธรรม หรือ อารยธรรม เป็นองค์รวมที่ซับซ้อน รวมถึงความรู้ ความเชื่อ ศิลปกรรม ศิลปะ ประเพณี กฎหมาย ความสามารถ และลักษณะนิสัยอื่น ๆ ที่คนได้รับมาในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม เห็นได้ว่าคำจำกัดความนั้นครอบคลุมหลายหลายอย่าง ทั้งที่เป็นวัตถุและความคิด โดยศาสตราจารย์ชาร์ลส์ เอฟ คายส์ ได้แยกความหมายจากที่ปรากฏให้อยู่ในปัจจุบันจากนักวิชาการสำนักต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรม คือ รูปแบบของปรากฏการณ์ และเหตุการณ์ที่ได้สังเกตเห็น เป็นทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์ และวัตถุนิยม ศาสตราจารย์คายส์ กล่าวว่า ในกรณีนี้วัฒนธรรมมีอยู่เพื่อให้คนข้างนอกมองเห็น ไม่ได้มีไว้สำหรับผู้ถูกศึกษาวิจัย เจ้าหรือของวัฒนธรรมใช้

2. วัฒนธรรมในฐานะเป็นบุคลิกภาพ ความหมายนี้เป็นความหมายที่นักมานุษยวิทยาสำนักวัฒนธรรมและบุคลิกภาพใช้ และนักจิตวิทยาจำนวนหนึ่งก็ใช้ด้วย

3. วัฒนธรรม คือ การรับรู้ นักมานุษยวิทยากลุ่มที่เรียกตนเองว่านักมานุษยวิทยาสำนักการรับรู้จะยึดถือความหมายนี้

4. วัฒนธรรม คือ โครงสร้างพื้นฐานของจิตมนุษย์ เป็นความหมายที่เลwis ไตรส นักมานุษยวิทยาผู้ยิ่งใหญ่ของฝรั่งเศสใช้

5. วัฒนธรรม คือ ความหมายอันเป็นที่รู้กันทั่วไป หรือเป็นสาธารณะ ศาสตราจารย์คายส์ กล่าวไว้เป็นภาษาอังกฤษว่า culture as (public) meaning เกียร์ซและเทอร์เนอร์ และนักมานุษยวิทยาอื่น ๆ หลายคนใช้ความหมายนี้

เกียร์ซ เขียนไว้ว่า เขานั้นมีความเห็นเหมือนกับเวเบอร์ที่มีความคิดว่า มนุษย์เป็นสัตว์คล้ายแมงมุม ที่ห้อยตัวอยู่ในสายใยของความหมายที่เขานั้นถักทอขึ้น เกียร์ซ ถือว่า

วัฒนธรรม คือ สายใยเหล่านั้น ดังนั้นการวิเคราะห์วัฒนธรรม จึงไม่ใช่การวิเคราะห์หากฎเกณฑ์ต่าง ๆ โดย การทดลองแบบวิทยาศาสตร์กายภาพ แต่เป็นการเสาะหาความหมาย และการตีความหมาย ที่มีผู้ตั้งข้อสังเกตไว้ถึงความแตกต่างระหว่างเกียรซ์กับเวเบอร์ มีเพียงว่าในขณะที่ความหมายของเวเบอร์ คือ ความหมายของพฤติกรรม เป็นการกระทำของมนุษย์โดยตรง แต่ความหมายของเกียรซ์ คือ ความหมายของสัญลักษณ์ (symbol) ที่มนุษย์สร้างขึ้น

เกียรซ์กับสองมิติของทฤษฎีวัฒนธรรม

ในคำนำหนังสือเรื่อง ชะตาของแนวคิดวัฒนธรรม (The Fate of "Culture": Geertz and beyond) ออร์ตเนอร์ ได้กล่าวถึงทฤษฎีวัฒนธรรมของเกียรซ์ ว่ามีสองมิติ มิติแรกนั้นเกี่ยวกับภววิทยา (ontology) เป็นการตอบคำถาม "วัฒนธรรมคืออะไร" (what culture is) และมิติที่สองเกี่ยวกับญาณวิทยา (epistemology) ซึ่งเป็นการตอบคำถามที่ว่าเราจะรู้จักและเข้าใจวัฒนธรรมได้อย่างไร (how we can know it)

ในมิติแรกอาจพูดได้ว่าวัฒนธรรม คือ ค่านิยม โลกทัศน์ และคุณสมบัติอื่น ๆ ของกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งหรือสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากวัฒนธรรมของคนกลุ่มอื่น ๆ แนวคิดเช่นนี้ เป็นแนวคิดหลักในแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมของสำนักมานุษยวิทยาอเมริกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นแนวคิดแบบของโบแอสเม็ต และเบเนดิก

เกียรซ์ได้วิจารณ์แนวคิดทางวัฒนธรรมไว้ในหนังสือ After the Fact โดยการเปรียบเทียบสังคมชวา กับสังคมโมร็อกโก ตัวอย่างเช่น ความแตกต่างระหว่างเพศ และความเหลื่อมล้ำของสถานะสังคมหนึ่งได้สร้างทัศนคติที่มองความแตกต่างระหว่างเพศเป็นความเหลื่อมล้ำของสถานะทางสังคมนั่นคือชวา และอีกสังคมหนึ่งได้สร้างทัศนคติที่มองความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นความแตกต่างทางเพศนั่นคือโมร็อกโก นอกจากนี้แล้ว เกียรซ์ยังได้อ้างถึง अबดุลลอฮ์ เทาฟิค (Abdullah Taufic) นักประวัติศาสตร์ของอินโดนีเซีย ที่ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมา ของวัฒนธรรมว่าเป็นประวัติศาสตร์ของการสร้างความเชื่อ ความเข้าใจ (history of notion formation) เกียรซ์ ได้อธิบายไว้ว่าเพราะบริบทที่แตกต่างกันตั้งแต่การเข้ามาของศาสนาอิสลาม การนับถือศาสนาอิสลามในชวาจึงแตกต่างจากในโมร็อกโกอย่างมาก ในถ้อยคำที่ติดตลกของเขา "ชาวชวาและชาวโมร็อกโกแสดงความเคารพทางศาสนาโดยหันหน้าไปหากรุงเมกะเหมือนกัน แต่เขาหันหน้าไปคนละทางกัน คือ คนหนึ่งหันหน้าไปทางทิศตะวันตก ส่วนอีกคนหนึ่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออก"

ปัจจุบันมิตินี้ของแนวคิดวัฒนธรรมยังคงมีใช้อยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการศึกษาโลกของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่ถูกกดขี่หรือถูกทำให้เป็นอื่น (marginalized) และพยายามที่จะเสาะหาชีวิตที่มีความหมายสำหรับพวกเขา ออร์ตเนอร์เองก็ยังสามารถใช้แนวคิดนี้ในงานของเธอ

แนวคิดวัฒนธรรมของเกียร์ช มีอีกมิติหนึ่งที่สำคัญมาก ซึ่งเป็นมิติที่ตอบคำถามได้ว่าเรานั้นจะรู้จักและเข้าใจวัฒนธรรมได้อย่างไร เกียร์ชเขียนไว้ว่า แนวคิดวัฒนธรรมที่ยึดถือบ่งชี้ถึงรูปแบบของความหมายที่ได้รับสืบทอดกันมาในรูปของสัญลักษณ์ เป็นระบบของแนวคิดที่ได้รับสืบทอดกันมา และแสดงออกในรูปของสัญลักษณ์ ซึ่งผู้คนนั้นใช้ในการติดต่อสื่อสาร เก็บรักษาไว้ และนำมาพัฒนา เป็นการสร้างเสริมความรู้เกี่ยวกับชีวิต และทัศนคติที่มีต่อชีวิต การที่จะรู้จักและเข้าใจวัฒนธรรมได้นั้น เกิดจากการตีความหมาย การแปล หรือ การดึงเอาความหมายที่ซ่อนอยู่ในสัญลักษณ์ที่ได้สร้างออกมา เพื่อที่จะใช้ในการสื่อสาร เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อชีวิต ออร์ตเนอร์ ยังเสริมว่าแม้ว่าความคิดของความหมายอาจจะตีความไปได้หลายทาง จุดสนใจของเกียร์ชจะมุ่งไปที่รูปแบบของอัตวิสัย หรือ เป็นความรู้สึกส่วนตัวที่การสนทนา และการกระทำทั้งสองอย่างสะท้อนและรวบรวมจัดระเบียบขึ้น

มนุษย์กับสัญลักษณ์

ในภาษาไทยเรามีความแตกต่างชัดเจนระหว่าง เครื่องหมาย กับ สัญลักษณ์ หลายอย่าง โดยเกียร์ชนั้นให้ความหมายถึงสัญลักษณ์คืออะไรก็ตาม การกระทำ เหตุการณ์ คุณลักษณะ หรือความสัมพันธ์ ที่ใช้เป็นสื่อแทนแนวความคิด ซึ่งแนวความคิดนั้น คือ ความหมายของสัญลักษณ์ และที่เกียร์ชบอกว่าไม่ใช่สัญลักษณ์ในความหมายของเขานั้นเป็นเพียงเครื่องหมาย ในภาษาไทย เช่น เมฆดำส่อให้เห็นว่าฝนจะตก ธงแดง หมายถึง อันตราย และ ธงขาว หมายถึง ยอมแพ้ ส่วนคำอุปมาอุปไมยในร้อยกรองก็ไม่ใช่สัญลักษณ์ ตัวอย่างของสัญลักษณ์ที่เกียร์ชยกมากล่าว คือ ไม้กางเขน ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในการสนทนา ในจินตนาการ หรือเป็นรูปปรากฏบนฟ้า หรือห้อยอยู่ที่คอ ก็เป็นสัญลักษณ์รูปของปีศาจ ที่ชื่อ เกอร์นิกา ตลอดจนคำว่า ความเป็นจริง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ เป็นรูปแบบของความคิดที่สัมผัสได้ และเป็นข้อสรุปจากประสบการณ์ที่ทำให้อยู่ในรูปที่มองเห็นได้ รวมถึงเป็นการแสดงออกที่เห็นเป็นรูปธรรมของความคิด ทัศนคติ การพิจารณาตัดสินใจ ความปรารถนา หรือความเชื่อ

ในบทความเรื่องผลกระทบของมโนทัศน์วัฒนธรรมที่มีต่อมโนทัศน์มนุษย์ (The Impact of Culture on the Concept of Man) เกียร์ช เห็นว่า มนุษย์ที่ปราศจากวัฒนธรรมจะเป็นสัตว์ที่ทำอะไรไม่ได้เลย เพราะ มนุษย์ขาดสัญชาตญาณที่จำเป็นสำหรับการดำรงอยู่ในโลก ต่างจากสัตว์อื่น ๆ ที่มีสัญชาตญาณเพื่อการดำรงอยู่ เช่น การสร้างรังของผึ้ง มนุษย์ได้วิวัฒนาการขึ้น

จากการปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคน้ำแข็ง ทำให้ผู้คนจำเป็นต้องทิ้งสัญชาตญาณที่ได้รับสืบทอดมาจากทางกรรมพันธุ์ เพื่อความยืดหยุ่น และความสามารถในการปรับตัว ทำให้ได้ความรู้มาช่วยให้เราทำอะไรต่าง ๆ เพื่อให้อยู่รอดได้ เราต้องพึ่งพาวัฒนธรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่มาของวัฒนธรรม นั่นคือ สัญลักษณ์ ที่ได้รวบรวมเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ สัญลักษณ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตทางสังคมในทุก ๆ ด้านอย่างหลากหลาย เกียรติช ได้สรุปว่า หากไม่มีคนก็จะมีวัฒนธรรม และที่สำคัญกว่า คือ ถ้าไม่มีวัฒนธรรมก็ไม่มีมนุษย์

ออร์ตเนอร์ สรุปความคิดของเกียรติชที่ปรากฏใน “ศาสนาในฐานะที่เป็นระบบวัฒนธรรมหนึ่ง” (Religion as a Cultural System) ว่า เกียรติชเสนอภาพว่า มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่เปราะบาง ผู้ต้องการ “ความหมาย” ที่เป็นนัยของความเป็นระเบียบ จุดมุ่งหมาย และเหตุผล ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอด นั่นคือ เพื่อต่อสู้กับการคุกคามของความสับสนวุ่นวาย ไร้ระเบียบ และความชั่วร้าย

ออร์ตเนอร์ คิดว่า เราอาจเสริมต่อจากที่เกียรติชอธิบายว่า ศาสนาเป็นระบบของความหมายที่มีอยู่แล้ว และกำลังรอคอยการตีความให้ลึกและกว้างขึ้น เป็นว่า มนุษย์กำลังผลิตสิ่งซึ่งเกียรติชเรียกว่า สายใยแห่งความหมายอยู่ตลอดเวลา ด้วยทรัพยากรทางวัฒนธรรมอะไรก็ตามที่อยู่ใกล้มือ ดังนั้นถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้ วัฒนธรรมจะไม่ใช่อะไรที่เป็นของศรัทธาที่มีบูรณาการและหยุดนิ่ง อย่างที่นักมานุษยวิทยาในอดีตคิดกัน และแม้ว่าเดี๋ยวนี้จะไม่มียุควัฒนธรรมที่เราจะเห็นได้ชัด และรู้แน่ว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างให้นักวิชาการบางคนอ้างก็ตาม ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นที่ว่า มนุษย์กำลังพยายามสร้างความหมายของชีวิต กำลังถกทอความหมายไม่ว่าจะเปราะบางและเป็นเศษเล็กเศษน้อยอย่างไรก็ตาม เป็นข้อสันนิษฐานที่ยังใช้ได้อยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นในงานของนักมานุษยวิทยาที่ศึกษาคนชายขอบที่ต่อสู้กับความโหดร้ายรุนแรงในสภาพเช่นนั้น กระบวนการสร้างความหมายมีความสำคัญยิ่งหากปราศจากกระบวนการนี้ก็จะมีแต่ความโกรธแค้น การแบ่งแยก และความบ้าคลั่ง

ลักษณะของสัญลักษณ์

การกระทำทางวัฒนธรรม เป็นการสร้างการเข้าใจ และการใช้รูปแบบของสัญลักษณ์ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมทางสังคม ฉะนั้นความหมายของสัญลักษณ์จึงมีความเป็นสาธารณะ โดยแปลเป็นภาษาง่ายคือการรู้กันทั่วไปเป็นของส่วนรวมของสังคม การที่คนในกลุ่มใช้สัญลักษณ์ใดในการสื่อสารระหว่างกันได้นั้น ความหมายของสัญลักษณ์ต้องเป็นความหมายที่รู้กันในกลุ่มคนกลุ่มนั้น เรื่องนี้จะสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิธีการวิจัยที่ศึกษาปรากฏการณ์จากสายตาของคนใน

ระบบหรือกลุ่มที่ซับซ้อนของสัญลักษณ์นี้ เป็นที่มาของข่าวสารจากภายนอก ซึ่งสัญลักษณ์จะอยู่ภายนอกตัวเรา และสืบทอดไปยังคนอื่น ๆ ได้ หลังจากที่เราเสียชีวิตไป โดยกลุ่มของสัญลักษณ์จะทำหน้าที่จัดโปรแกรมให้แก่กระบวนการทางสังคม และจิตวิทยา หล่อหลอมพฤติกรรมที่เปิดเผย และเป็นสาธารณะ (public behavior)

เกียร์ชเปรียบเทียบสัญลักษณ์กับยีนส์ หรือหน่วยพันธุกรรม เหตุที่หน่วยพันธุกรรม หรือยีนส์ในมนุษย์ จัดโปรแกรม หรือกำหนดแผนให้มนุษย์เป็นแบบกว้าง ๆ ไม่จำเพาะเจาะจง มนุษย์จึงต้องพึ่งโปรแกรมหรือแผนของวัฒนธรรมจากภายนอก บีเวอร์ ซึ่งเป็นสัตว์รูปร่างคล้ายนก ต้องการเพียงสถานที่ที่เหมาะสม และวัตถุดิบเท่านั้นในการสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เพราะวิธีการสร้างเป็นไปตามธรรมชาติและร่างกายของมัน แต่มนุษย์นั้น ต้องการมโนทัศน์ว่าการสร้างเขื่อนนั้นทำอย่างไร ซึ่งเขาจะได้มโนทัศน์นั้นจากสัญลักษณ์ เช่น แบบแปลน พิมพ์เขียว หนังสือ ตำรา หรือ การบรรยายโดยผู้ที่รู้ว่าเขื่อนนั้นสร้างอย่างไร ทั้งนี้อาจบรรยายได้อีกแบบหนึ่งว่า แบบแผนของวัฒนธรรม (cultural patterns) หรือชุดของสัญลักษณ์ (sets of symbols) เป็นตัวแบบ (models) ตัวแบบนี้มีสองประเภท คือ ตัวแบบของ (model of) และ ตัวแบบสำหรับ (model for)

ประเภทแรก เป็นการสร้างโครงสร้างของสัญลักษณ์ขึ้นมาเป็นการเลียนแบบสิ่งที่ไม่ใช่สัญลักษณ์ เป็นการแสดงให้เห็นว่าสิ่งนั้นคืออะไร ทำงานอย่างไร อาทิเช่น เราจะรู้ว่าเขื่อนทำงานอย่างไร โดยการดูแผนที่แสดงการไหลของกระแสน้ำ สรุปได้ว่าเป็นตัวแบบของ สิ่งที่เป็นจริง (model of reality) ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อให้เรารู้จักและเข้าใจสิ่งที่เป็นจริง ส่วนประเภทที่สองเป็นการจัดการระบบที่ไม่ใช่สัญลักษณ์ อาทิเช่น เมื่อเราก่อสร้างเขื่อนตามพิมพ์เขียว หรือแผนที่แสดงการไหลของกระแสน้ำ ดังนั้นจึงเป็นตัวแบบที่ใช้วางแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ทางกายภาพหรือสังคม และเรียกโดยสรุปว่าเป็นตัวแบบสำหรับสิ่งที่เป็นจริง (model for reality)

แบบแผนของวัฒนธรรมที่ต่างจากยีนส์ และแหล่งของข่าวสารอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สัญลักษณ์ ซึ่งสามารถเป็นเพียงตัวแบบสำหรับ (model for) แบบแผนวัฒนธรรมนั้น จะมีลักษณะเป็นสองด้าน คือ ให้ความหมายแก่สิ่งที่เป็นจริงทางสังคมและทางกายภาพ โดยปรับรูปร่างของตัวแบบให้เหมือนสิ่งที่เป็นจริง (model of) และก็ยังปรับรูปร่างของสิ่งที่เป็นจริงให้เหมือนตัวแบบ (model for)

ซึ่งการมีสองมิตินี้เป็นสิ่งที่แยกสัญลักษณ์แท้จริงออกจากสิ่งที่ไม่ให้ความหมายอย่างอื่น ๆ ขณะที่ตัวแบบสำหรับ (model for) หาได้ทั่วไป สัตว์ต่าง ๆ สามารถลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากกันและกัน และตัวแบบของ (model of) จะจำกัดอยู่เฉพาะของมนุษย์เพียงอย่าง

เดียว เกียรติเห็นว่าคุณสามารถในการมองเห็นกระบวนการ กิจกรรม ความสัมพันธ์ และสิ่งอื่น ๆ
มีโครงสร้างที่สอดคล้องกัน จนกระทั่งสร้างเป็นรูปแบบจำลองคือสัญลักษณ์ได้นั้นเป็นแก่น
แกนความคิดของมนุษย์

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรรถัย พรมเทพ (2553) ได้วิจัยการเรียนรู้ของผู้แสดงหนังตะลุงเพื่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงในสังคมทันสมัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเรียนรู้ของผู้แสดงหนังตะลุง และศึกษาการพัฒนาความรู้ เป็นการปรับเปลี่ยนความรู้ และปรับเปลี่ยนแบบแผนในการแสดงหนังตะลุง เพื่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงในยุคสังคมที่ทันสมัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เมื่อบริบทและสังคมเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้า ผู้แสดงหนังตะลุงต่างมีการเรียนรู้ที่จะปรับตัว มีความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาความรู้ให้สอดคล้องกับบริบทและสังคมของความเป็นสมัยใหม่ โดยการสร้างเครือข่ายขึ้นอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้มีการสืบต่อความรู้ด้านการแสดงหนังตะลุงให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่โดยผ่านระบบโรงเรียนสมาพันธ์หนังตะลุง ได้มีการรับรองผู้แสดงหนังตะลุงในฐานะผู้เชี่ยวชาญในการแสดง มีการสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพโดยการแสดงหนังตะลุงควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพอื่น ทั้งยังมีการสร้างสรรค์ และปรับเปลี่ยนความรู้ รวมถึงมีการเชื่อมโยงกับบริษัทธุรกิจ ที่มีการผลิตแผ่นวีซีดีหนังตะลุง ท่ามกลางความทันสมัยนี้ มีทั้งผู้ที่ปรับตัวได้และประสบความสำเร็จมากมาย ส่วนผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวได้ อาจดำรงอยู่ได้ยากในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ฉะนั้นการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยน การสร้างสรรค์ และการพัฒนาความรู้ ไม่ใช่เพียงให้ความรู้เป็นความรู้ที่หยุดนิ่งตายตัว แต่ปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตในสังคมที่ทันสมัย ซึ่งความรู้ที่นั่นจะเกิดคุณค่าต่อการดำรงชีวิตในทุกสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง

ไชยวุธ โกศล (2559) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงแบบดั้งเดิมและแบบสมัยใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของวงดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงแบบดั้งเดิมและหนังตะลุงสมัยใหม่ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทและความสำคัญของเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงหนังตะลุงแบบดั้งเดิมและหนังตะลุงสมัยใหม่ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางดนตรีของบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงหนังตะลุงแบบดั้งเดิมและหนังตะลุงสมัยใหม่ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบของวงดนตรีหนังตะลุงแบบเดิมใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านเรียกว่าวงเครื่องห้า ซึ่งประกอบด้วยปี่ ทับ กลองตุ๊ก โหม่ง ฉิ่ง และแตง ต่อมาได้นำกลองซุดและทอมบามาใช้บรรเลงแทนกลองตุ๊กโดย ปี่มีหน้าที่บรรเลงทำนองเพลง ทับมีหน้าที่ควบคุมการบรรเลง กลองมีหน้าที่บรรเลงจังหวะเสริมกับทับ ฉิ่งและแตงมีหน้าที่บรรเลงจังหวะ ส่วนวงดนตรีหนังตะลุงแบบสมัยใหม่ได้นำเครื่องดนตรีสากล เช่น กีตาร์ เบส คีย์บอร์ดและกลองซุด มาบรรเลงร่วมกับเครื่องห้าแบบเดิม โดยปี่และคีย์บอร์ดมีหน้าที่บรรเลงทำนองนำ กีตาร์และเบสมีหน้าที่บรรเลงทำนอง กลองซุดมีหน้าที่ควบคุมจังหวะหลัก ทับ ฉิ่งและ

แตรมีหน้าทีบรรเลงจังหวะ บทเพลงที่ใช้ประกอบหนังตะลุงแบบเดิมใช้บทเพลงไทยและเพลงเฉพาะของหนังตะลุง ส่วนหนังตะลุงรูปแบบใหม่ใช้บทเพลงแบบเดิมในช่วงที่เป็นขั้นตอนพิธีกรรมหลัก และใช้เพลงสมัยนิยมบรรเลงในขั้นตอนการแสดงทั่วไป บทเพลงของหนังตะลุงทั้งสองรูปแบบมีลักษณะที่แตกต่างกัน

ฐิติวุฒิ สุขศิริวัฒน์ (2559) ได้วิจัยเรื่องการปรับเปลี่ยนทางดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้มีการปรับเปลี่ยนนั้นเกิดจากภายนอกชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากสังคมเมืองไปสู่ชนบทอย่างต่อเนื่อง การแสดงหนังตะลุงปัจจุบันแต่ละคณะจึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงให้มีความแตกต่างกันออกไป ทางด้านดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีการปรับเปลี่ยนซึ่งส่งผลให้ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงมีการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมการแสดงแตกต่างออกไปจากเดิม นอกจากนั้นสื่อพื้นบ้าน วัฒนธรรมใหม่ เศรษฐกิจ ความทันสมัยของเทคโนโลยีมีส่วนสำคัญทำให้คณะหนังตะลุงหากวิถีในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงแตกต่างกันออกไปเพื่อดึงดูดความสนใจ และเป็นจุดขายให้ผู้ชม และผู้ว่าจ้างเกิดความสนใจยิ่งขึ้น ในปัจจุบันผู้ชมการแสดงหนังตะลุงและผู้ว่าจ้างแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม โดยกลุ่มแรกยังคงชื่นชอบการแสดงหนังตะลุงที่ยึดตามขนบนิยมในการแสดงโดยไม่มีดนตรีสากลเข้ามาบรรเลง คณะหนังตะลุงที่ยังคงยึดขนบแบบดั้งเดิมนั้นได้ลดน้อยลงไปซึ่งแตกต่างจากคณะหนังตะลุงที่มีการปรับเปลี่ยนภายใต้ปัจจัยต่าง ๆ ทำให้ผู้ชมผู้ว่าจ้างอีกกลุ่มหนึ่ง ได้ชื่นชอบการแสดงหนังตะลุงในรูปแบบที่มีความทันสมัยมากขึ้น มีการนำดนตรีสากลเข้ามาบรรเลงกับวงปี่พาทย์ประกอบการแสดงหนังตะลุง

พีระพงศ์ สุจริตพันธ์ (2561) ได้วิจัยเรื่องการสื่อสารทางการเมืองผ่านหนังตะลุงภาคใต้ : ศึกษาในห้วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองปี พ.ศ. 2548 – 2558 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงบริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของหนังตะลุงภาคใต้ในห้วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองช่วงปี พ.ศ. 2548-2558 และ เพื่อศึกษาถึงกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของหนังตะลุงภาคใต้ที่ครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหา รูปแบบ และ วิธีการในห้วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองช่วงปี พ.ศ. 2548 – 2558 ผลการวิจัยพบว่า บริบททางการเมือง ส่งผลต่อการสื่อสารของนายคณะหนังตะลุง ต้องปรับบทบาทของตัวแสดงให้เข้ากับบริบททางการเมือง และเหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลานั้น ๆ เพื่อสร้างความบันเทิง และสร้างความรู้ทางการเมืองให้กับผู้ชมได้รับทราบการสื่อสารทางการเมืองของหนังตะลุงภาคใต้เป็นไปตามทฤษฎีการสื่อสารของ เดวิด เค. เบอร์โด ได้แก่ ผู้ส่งสาร คือ นายคณะหนังตะลุงส่งสารเกี่ยวกับการเมืองไปยังผู้ชมหรือผู้รับสารซึ่งเป็นประชาชนในภาคใต้โดยผ่านช่องทางการแสดงสด หรือผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์ต่าง

ๆ โดยใช้ภาษาถิ่นที่เป็นภาษาใต้ในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อสาร โดยอาศัยทักษะในการสื่อสาร ทักษะคิดระดับความรู้ และระบบสังคมวัฒนธรรมที่เหมือนกัน ทำให้การสื่อสารผ่านหนังสือมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ข้อเสนอแนะโดยผลจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ที่สกัดได้จากงานวิจัย คือ หนังสือภาคใต้เป็นเครื่องมือสื่อสารที่ให้ความรู้ทางการเมืองที่ส่งไปยังประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยสอดแทรกตามบริบทการเมืองในห้วงเวลานั้น ๆ นายหนังสือเป็นสื่อพื้นบ้านที่เป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลாதทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะทัศนคติทางการเมืองของนายหนังสือมีผลต่อทัศนคติทางการเมืองของผู้ชม หนังสือ เป็นสื่อพื้นบ้าน ที่เป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาททางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหนังสือภาคใต้เป็นสื่อพื้นบ้านที่ไม่อาจดำรงคงอยู่ต่อไปไม่ได้หากขาดกลุ่มผู้ชมที่เป็นคนรุ่นใหม่

สุกรี เกสรเกศรา (2561) ได้วิจัยเรื่องส่องแสงแลเงาอดีตที่ทอดยาวถึงปัจจุบันสู่การสร้างสรรคศิลป์ร่วมสมัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรคศิลป์ร่วมสมัย (contemporary art) ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของหนังสือภาคใต้ และเพื่อศึกษาบริบทเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาองค์ประกอบ ลักษณะและรูปแบบ ตลอดจนจิตวิญญาณเชื่อและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของการแสดงหนังสือของท้องถิ่นภาคใต้ของประเทศไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับหนังสือภาคใต้ ให้เป็นสื่อที่เผยแพร่วัฒนธรรมภาคใต้ในพื้นที่ภูมิภาคอื่นให้เห็นและเรียกร้องความสนใจ กระตุ้นให้มีความเข้าใจวัฒนธรรมของหนังสือภาคใต้ในฐานะตัวแทนสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า คุณค่าและอัตลักษณ์ของหนังสือภาคใต้ คือ ขนบนิยมหรือลำดับขั้นตอนการแสดงหนังสือ เช่น การทักทายโรงหนัง การตั้งเครื่องเบิกใหม่โรง ออกลิ้งหัวค่ำ ออกฤกษ์ ออกรูปฉะ ออกรูปพระอิศวรทรงโค และออกปรายหน้า บท เป็นต้น และการเล่นเงาจากการเชิดรูปหนัง องค์ประกอบต่างๆ ในศิลปะการแสดงหนังสือ คือ นายหนัง จอหนัง รูปหนัง เรื่องบทหนัง โรงหนังตะลุง แสงไฟ เครื่องดนตรี เครื่องขยายเสียง ทั้งเป็นแบบดั้งเดิมและสากล ลูกคู่ และสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นการสร้างสรรคศิลป์ร่วมสมัย และได้เห็นแรงบันดาลใจจากคุณค่าอัตลักษณ์ของหนังสือภาคใต้ คือ การโหมโรง การออกรูปฉะ และรูปทรงจากตัวหนัง องค์ประกอบในการแสดงหนังสือ คือ แสงก่อให้เกิดเงา เสียงจากดนตรี การพากย์ สีส่นลวดลายจากรูปตัวหนัง และเรื่องบทหนังตะลุงมาเป็นแนวคิด เพื่อการสร้างสรรคผลงานรูปทรง 3 มิติ เน้นส่องแสงไฟไปยังผลงานก่อให้เกิดเงา และจัดการกับพื้นที่แสดงแทรกผลงานเข้ากับพื้นที่ที่มีอยู่เดิม เช่น ประตู ช่องลม และกระจก ให้เป็นส่วนหนึ่งของผลงานตามแนวคิดศิลปะ จัดวางนำเสนอในรูปแบบศิลปะจัดวาง (installationart) และวีดีโออาร์ต

(video art) จัดวางผลงานโดยรอบผนัง และพื้นที่ห้องจัดแสดง จำนวนผลงาน 8 ชุด 10 ชิ้น ด้วยวัสดุสมัยใหม่ แผ่นอะคริลิกใส สีเมจิก ผ้า กระดาษ หลอดไฟ แผ่นพลาสติกใส และร่มผ้าดิบ นำสื่อสมัยใหม่อย่างวิดีโอเครื่องฉายโปรเจคเตอร์มาใช้ตามแนวทางวิดีโออาร์ต

กนกวรรณ พวงประยงค์ (2561) ได้วิจัยเรื่องสังคมชนบทไทยสมัยใหม่กับปัจจัยกำหนดวิถีการดำเนินชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงการเปลี่ยนผ่านของสังคมชนบทไทยสมัยใหม่ นิยามของสังคมชนบทไทยสมัยใหม่ รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิตและปัจจัยกำหนดวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมชนบทไทยสมัยใหม่ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมแสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันสังคมชนบทไทยได้เข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมชนบทยุคใหม่ที่รับเอาความทันสมัยของระบบการผลิตการตลาดการค้า การบริโภคเทคโนโลยีการสื่อสาร แนวคิดการพัฒนาและนโยบายจากภาครัฐเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้การใช้ชีวิตในสังคมชนบทไทยสมัยใหม่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับสังคมเมือง แต่อาจมีบางประเด็น เช่น มิติทางวัฒนธรรมหรือประเพณี

อนุสิทธิ์ บุญวงศ์ (2563) ได้วิจัยเรื่องการผลิตซ้ำ ทางวัฒนธรรมของดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะน้องเดี่ยวลูกทุ่งวัฒนธรรม จ. นครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการ การผลิตซ้ำ ทางวัฒนธรรมของดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงของคณะน้องเดี่ยวลูกทุ่งวัฒนธรรม จ. นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการผลิตซ้ำ ทางวัฒนธรรมของดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้วัฒนธรรมการแสดงหนังตะลุงของคณะน้องเดี่ยวลูกทุ่งวัฒนธรรมได้รับความนิยมซึ่งส่งผลให้วัฒนธรรมการแสดงหนังตะลุงที่เป็นวัฒนธรรมการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้กลับมามีบทบาทในสังคมอีกหลังจากที่กำลังจะเลือนหายไป ในกระบวนการผลิตซ้ำ ทางวัฒนธรรมของดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงนั้นประกอบด้วย 1) การผลิต(Product) นารูปแบบของดนตรีตะวันตกมาผสมผสานกับเพลงพื้นบ้านปรับเปลี่ยนท่อนองตามเพลงสมัยนิยม เครื่องดนตรีตะวันตกมีบทบาทมากขึ้น ในการบรรเลงการแสดงที่มีความกระชับ รวบรวม เข้าใจง่ายสอดคล้องกับการประยุกต์ดนตรีประกอบการแสดง 2) การเผยแพร่ (Distribute) ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นช่องทางในการรับการชมการแสดงหนังตะลุงสามารถรับชมได้ทุกที่ ทุกเวลาจากเดิมที่สามารถรับชมได้เฉพาะการแสดงสด จึงทำให้ผู้รับชมสามารถชมการแสดงได้ทุกเพศ ทุกวัย 3) การบริโภค (Consumption) ผู้ชมการแสดงสามารถเลือกชมสื่อการแสดงได้หลากหลายในปัจจุบันการปรับตัวของหนังตะลุงจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ตรงกับความต้องการของผู้ชมเช่นเพิ่มความบันเทิง ดนตรีประกอบการแสดงที่เป็นสมัยนิยม เป็นต้น 4) การผลิตซ้ำ (Reproduction) การประยุกต์ดนตรีประกอบการแสดงและรูปแบบการแสดงให้เข้า

กับยุคสมัย ตรงกับความต้องการของผู้ชม เกิดเป็นองค์ความรู้ แนวปฏิบัติใหม่ในการแสดงหนัง
ตะลุงซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างของหนังตะลุงคณะอื่น ๆ รวมทั้งคณะหนังตะลุงที่จะเกิดขึ้นใหม่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี” ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์บุคคลซึ่งผู้เชี่ยวชาญและเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการแสดงหนังตะลุง โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวม เรียบเรียง ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการดำเนินงานเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่ศึกษา

- 1.1 หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 1.2 ห้องสมุดศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
- 1.3 หอสมุดแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรี เฉลิมพระเกียรติ
- 1.4 หอสมุดแห่งชาติ

2. บุคคลข้อมูล

คณะหนังตะลุงในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ เจ้าของคณะหนังตะลุงที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นผู้มีประสบการณ์ทางการแสดงหนังตะลุง คือ

- 2.1 นายปัญญา ชัยเดช เจ้าของคณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี
- 2.2 นายเผ่าพงษ์ คำมี เจ้าของคณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี
- 2.3 นายกนิศ สุขจิตต์ เจ้าของคณะหนังตะลุงกนิศศิลป์สุพรรณบุรี
- 2.4 นายธวัชชัย สาลี เจ้าของคณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี
- 2.5 นายชโลธร รอดเพชร เจ้าของคณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี

3. ผู้วิจัยได้เลือกคณะหนังตะลุงในจังหวัดสุพรรณบุรีแบบเจาะจงเพื่อเป็นกรณีศึกษา โดยใช้แบบสอบถามที่ได้กำหนดข้อคำถามไว้แล้วและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จากนั้นจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีการติดต่อขอข้อมูลจากบุคคลข้อมูลงานวิจัยผ่านทางโทรศัพท์ในการสอบถามข้อมูลเบื้องต้น เมื่อเข้าใจและตกลงยินยอมให้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการนัดหมายเพื่อลงพื้นที่เก็บข้อมูลอย่างละเอียดต่อไป

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่นำมาใช้ในงานวิจัยคือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์
2. อุปกรณ์ที่นำมาใช้ในงานวิจัยคือ เครื่องบันทึกภาพเคลื่อนไหว เครื่องบันทึกเสียง และ กล้องบันทึกภาพ เป็นต้น

ขั้นเรียบเรียงและจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนของการเรียบเรียงและจัดกระทำข้อมูลออกเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยสอบถามจากคนในจังหวัดสุพรรณบุรีที่อยู่ตามชุมชนต่าง ๆ ถึงการแสดง หนึ่งของจังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อได้ข้อมูลมาผู้วิจัยก็เริ่มคัดกรองกลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้อง กับเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัย และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญหรือ ผู้เข้าร่วมวิจัยมาตรวจสอบและเรียบเรียง
2. ผู้วิจัยนำไฟล์เสียงและวิดีโอทั้งหมดมาตรวจสอบและเรียบเรียง โดยการ บันทึกเสียงหรือวิดีโอที่ผู้วิจัยจะต้องขออนุญาตและได้รับความยินยอมจากผู้เข้าร่วมวิจัย
3. เมื่อเรียบเรียงและจัดกระทำข้อมูลเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาศึกษา วิจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนึ่งตระกูลจังหวัดสุพรรณบุรีต่อไป

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนึ่งตระกูลจังหวัดสุพรรณบุรี ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการดังนี้

1. ศึกษาพัฒนาการของหนึ่งตระกูลในจังหวัดสุพรรณบุรี
  - 1.1 ประวัติและความเป็นมาหนึ่งตระกูลจังหวัดสุพรรณบุรี
  - 1.2 แนวคิดในการจัดทำคณะหนึ่งตระกูลจังหวัดสุพรรณบุรี
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนึ่งตระกูลสุพรรณบุรี
  - 2.1 ปัจจัยด้านความเชื่อที่มีผลต่อการดำรงอยู่
  - 2.2 ปัจจัยด้านประเพณี วัฒนธรรม ที่มีผลต่อการดำรงอยู่
  - 2.3 ปัจจัยด้านสังคมที่มีผลต่อการดำรงอยู่
  - 2.4 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการดำรงอยู่
3. ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ทฤษฎี/แนวคิดวัฒนธรรมของ Clifford Geertz เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวตนและเอกลักษณ์เฉพาะตัวของหนึ่งตระกูลจังหวัด สุพรรณบุรี

ขั้นตอนการสรุปข้อมูล

ผู้วิจัยสรุปอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหิ้งตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี และนำเสนอรายงานการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของคณะหนังตะลุงในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 5 คณะ ได้แก่ หนังตะลุงคณะเสี้ยมศิลป์สุพรรณบุรี หนังตะลุงคณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี หนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี หนังตะลุงคณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี และหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี โดยศึกษาพัฒนาการของหนังตะลุงในจังหวัดสุพรรณบุรีในเรื่องของประวัติและความเป็นมาหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี แนวคิดในการจัดทำคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงสุพรรณบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็นปัจจัยด้านความเชื่อที่มีผลต่อการดำรงอยู่ ปัจจัยด้านประเพณีวัฒนธรรมที่มีผลต่อการดำรงอยู่ ปัจจัยด้านสังคมที่มีผลต่อการดำรงอยู่ และปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการดำรงอยู่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ทฤษฎี/แนวคิดวัฒนธรรมของ Clifford Geertz เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวตนและเอกลักษณ์เฉพาะตัวของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยจึงทำการสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. พัฒนาการของหนังตะลุงในจังหวัดสุพรรณบุรี

1.1 ประวัติความเป็นมาของคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี

คณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี

เมื่อปีพุทธศักราช 2507 นายโถมซิด ชัยเดช บิดาของนายปัญญา ชัยเดช ซึ่งเป็นเจ้าของคณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ ได้ก่อตั้งคณะหนังตะลุงขึ้นมา โดยใช้ชื่อคณะ “ชมชิตปัญญาทิพย์” และทำการแสดงอยู่ที่จังหวัดราชบุรี ต่อมาในปีพุทธศักราช 2517 นายโถมซิด ชัยเดช บิดาของนายปัญญา ชัยเดช ได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี โดยได้เปลี่ยนชื่อคณะหนังตะลุงจาก “ชมชิตปัญญาทิพย์” เป็น “อินทชิต” และทำการแสดงเรื่อยมาจนกระทั่งในปีพุทธศักราช 2559 นายโถมซิด ชัยเดช บิดาของนายปัญญา ชัยเดช เสียชีวิตลง นายปัญญา ชัยเดช ได้รับช่วงต่อเป็นผู้ดูแลคณะหนังตะลุงแทนนายโถมซิด ชัยเดช พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อคณะหนังตะลุงเป็น “หนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ สุพรรณบุรี” ที่มีความหมายถึงการได้แสงและความเจริญ นายปัญญา ชัยเดช ได้รับการปลูกฝังเรื่องของการแสดงหนังตะลุงมาตั้งแต่อายุ 7 ปี ได้มีโอกาสตีเครื่องประกอบจังหวะอยู่เสมอ นายปัญญา ชัยเดช ได้ฝึกฝนการเชิดหนังตะลุงจนเกิดความชำนาญ และบริหารคณะหนังตะลุงเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

คณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี

นายกนิศ สุขจิตต์ เจ้าของคณะหนังตะลุงกนิศศิลป์ ได้จัดตั้งคณะหนังตะลุง ขึ้นมาจากความชอบ ทุกคนในครอบครัวรวมถึงนายกนิศ สุขจิตต์ ไม่ได้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการแสดงหนังตะลุงเลยแม้แต่หย่อม ก่อนจะมาเป็นคณะหนังตะลุงกนิศศิลป์สุพรรณบุรี นายกนิศ สุขจิตต์ ได้ประกอบอาชีพเป็นนักดนตรีในคณะหนังตะลุงคณะหนึ่ง และได้เรียนรู้การแสดงต่าง ๆ ในคณะหนังตะลุง เกิดเป็นความชอบแล้วนำมาฝึกฝนจนชำนาญ นายกนิศ สุขจิตต์ มีความชอบ ในการแสดงหนังตะลุงเป็นอย่างมาก จึงเริ่มศึกษาเรียนรู้อย่างจริงจัง และได้มีโอกาสรู้จักครูเสงี่ยม คำมี เจ้าของคณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี ผู้เชี่ยวชาญในการแสดงหนังตะลุงถือเป็นครู ด้านหนังตะลุงของสุพรรณบุรี นายกนิศ สุขจิตต์ ได้มีสอบถามและขอเรียนรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นตอน ของการแสดงหนังตะลุงพร้อมทั้งวิธีการบริหารจัดการคณะหนังตะลุงจากครูเสงี่ยม คำมี จนนาย กนิศ สุขจิตต์ สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนจากครูมาสร้างคณะหนังตะลุงที่มีชื่อว่า “กนิศศิลป์สุพรรณบุรี” และทำการแสดงเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

คณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี

คณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี ได้ก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช 2509 โดยนาย เสงี่ยม คำมี บิดานายเผ่าพงษ์ คำมี เจ้าของคณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรีคนปัจจุบัน เริ่ม จากเกิดความสนใจในศิลปะการแสดงดนตรีไทย นายเสงี่ยม คำมี บิดานายเผ่าพงษ์ คำมี ท่านได้ เรียนรู้ทักษะทางด้านดนตรีไทยจนสามารถเล่นเครื่องดนตรีไทยได้ทุกประเภท ต่อมาได้มีโอกาสไป ชมการแสดงหนังตะลุงของภาคใต้ จึงเกิดความสนใจและหาข้อมูลจากการสอบถามผู้รู้ ถึงประวัติความเป็นมาและดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง หลังจากนั้นนายเสงี่ยม คำมี บิดา นายเผ่าพงษ์ คำมี ท่านได้มีโอกาสเรียนแกะสลักรูปหนังตะลุงจนมาสามารถทำตัวหนังตะลุงเองได้ เมื่อท่านมีความรู้มากพอแล้วท่านจึงก่อตั้งคณะหนังตะลุงขึ้นมาโดยใช้ชื่อว่า “เสงี่ยมศิลป์ สุพรรณบุรี” และทำการแสดงครั้งแรกที่จังหวัดสุพรรณบุรี ต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช 2550 นายเสงี่ยม คำมี เริ่มมีปัญหาด้านสุขภาพ จึงได้มอบหมายให้นายเผ่าพงษ์ คำมี เข้ามาดูแลและ บริหารงานในคณะหนังตะลุง แต่เนื่องจากนายเผ่าพงษ์ คำมี ได้มีคณะวงดนตรีลูกทุ่งและ คณะแตรวงเป็นของตัวเองด้วย จึงได้มีการนำเสนอรูปแบบการแสดงหนังตะลุงที่ผสมผสานโดย การนำวงดนตรีลูกทุ่งและแตรวงมาประยุกต์ให้เข้ากับการแสดงหนังตะลุงทำให้ได้รับการตอบรับ เป็นอย่างดีและผู้ชมได้รับความบันเทิงที่หลากหลาย

คณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี

นายธวัชชัย สาลี เจ้าของคณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี เคยเป็นนักดนตรีและนักร้องอยู่ที่คณะหนังตะลุงเสียงมศิลป์ประมาณ 3 ปี เมื่อปีพุทธศักราช 2558 นายธวัชชัย สาลี ได้ออกจากคณะหนังตะลุงเสียงมศิลป์ และมาสร้างคณะหนังตะลุงเป็นของตัวเอง โดยใช้ชื่อว่า “น้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี” ซึ่งมาจากชื่อของตัวเอง และได้กล่าวถึงเหตุผลที่นายธวัชชัย สาลี อยากมีคณะหนังตะลุงเป็นของตัวเองคือความชอบและเสน่ห์ของการแสดงหนังตะลุง ทำให้นายธวัชชัย สาลี รู้สึกอยากสานต่อศิลปวัฒนธรรมการแสดงหนังตะลุง และอยากอนุรักษ์การแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีไว้ให้ยังคงอยู่และแพร่หลายในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยไม่ว่าจะเป็นหนังตะลุงของภาคใต้หรือที่สุพรรณบุรีต่างก็มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นของตนเอง

คณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี

นายชโลธร รอดเพชร เจ้าของหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี ก่อนก่อตั้งคณะหนังตะลุงได้ทำวงดนตรีลูกทุ่งและแตรวงมาก่อน เริ่มสร้างคณะหนังตะลุงเมื่อประมาณปี พุทธศักราช 2550 เกิดจากการที่ได้เห็นการแสดงหนังตะลุงมีรูปแบบการแสดงที่ผสมผสานวัฒนธรรมของภาคใต้และจังหวัดสุพรรณบุรีได้อย่างลงตัว จึงได้ก่อตั้งคณะหนังตะลุงขึ้นมา และนำวงดนตรีลูกทุ่งกับแตรวงมาประยุกต์เข้ากับคณะหนังตะลุงตัวเอง เป็นการสร้างความน่าสนใจให้กับผู้รับชม

1.2 แนวคิดและรูปแบบการแสดงหนังตะลุง

คณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี

รูปแบบการแสดงหนังตะลุง

ปี พ.ศ.2507 เป็นปีที่ก่อตั้งคณะหนังตะลุง และคณะหนังตะลุงมีชื่อว่า “ชมชิตปัญญาทิพย์” การแสดงจะเป็นการเชิดหนังประกอบการพากย์ และมีวงดนตรีประกอบการแสดง ซึ่งตัวหนังที่ใช้ในการแสดงทำมาจากหนังวัวและแกะตัวหนังเอง อาทิ หนังที่เป็นตัวตลกตัวละครคน สัตว์ เป็นต้น ยกเว้นหนังครูที่เป็นรูปฤๅษี พระอิศวร เจ้าเมืองสำคัญต่างๆ จะสั่งทำหนังจากภาคใต้ โดยแสดงจะมีคนเชิดหนังและพากย์ 2 คน ซึ่งคนเชิดและพากย์เป็นคนเดียวกัน ส่วนวงดนตรีจะเป็นดนตรีไทย ประกอบด้วย

1. กลองเล็ก
2. ทับ
3. ฉิ่ง
4. โหม่ง
5. กรับ

6. ปี

รูปแบบของแสดงหนังตะลุงจะเริ่มต้นด้วยการเบิกโรง การโหมโรงก่อนทำการแสดง จากนั้นทำการแสดงไปตามเรื่องที่ได้นำมาแสดง ซึ่งตอนนั้นเรื่องที่ใช้ทำการแสดงจะเป็นเรื่องรามเกียรติ์

ปี พ.ศ.2517 ได้ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่อำเภออุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี และได้เปลี่ยนชื่อคณะหนังตะลุงเป็น “อินทราชิต” การแสดงยังคงเป็นเหมือนเดิม แต่มีการเพิ่มเนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดงให้มีความหลากหลายมากขึ้น และได้นำแคนซึ่งเป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคอีสานมาผสมในวงดนตรีด้วย โดยเรื่องที่ใช้แสดงจากเดิมคือเรื่องรามเกียรติ์ ได้เพิ่มเติมเรื่องที่เป็นวรรณกรรมของไทย เช่น เรื่องแก้วเจ็ดสีมณีเจ็ดแสง เรื่องเจ็ดทะโมน เรื่องหม้อดินกายสิทธิ์ เป็นต้น รูปแบบของการแสดงได้มีการปรับเปลี่ยนนำเพลงร่วมสมัยเข้ามาบรรเลงสอดแทรกระหว่างการแสดง เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจและสร้างความแปลกใหม่ให้กับการแสดงหนังตะลุงให้ผู้คนเกิดความสนใจและความสนุกเพลิดเพลินมากยิ่งขึ้น

ปี พ.ศ.2539 รูปแบบการแสดงได้มีการปรับเปลี่ยนจากเดิมให้เข้ากับยุคสมัย โดยจากเดิมวงดนตรีจะเป็นดนตรีไทย ประกอบด้วย

1. กลองเล็ก
2. ทับ
3. ฉิ่ง
4. โหม่ง
5. กรับ
6. ปี
7. แคน

ต่อมาปี พ.ศ.2550 ได้มีการนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสมในวงดนตรี เรียกว่าวงดนตรีประยุกต์ เครื่องดนตรีที่นำเข้ามาผสมร่วมกับเครื่องดนตรีดั้งเดิม ได้แก่ กลองชุด คีย์บอร์ด แซ็กโซโฟน กีตาร์ และเบส ซึ่งรูปแบบการแสดงของคณะเจริญแสงศิลป์จะแบ่งเป็น 2 รูปแบบ การแสดงแบบดั้งเดิม คือการแสดงประยุกต์ที่ใช้เครื่องดนตรีสากลร่วมกับเครื่องดนตรีไทย และการแสดงเชิดหนังตะลุงจะเป็นเนื้อเรื่องวรรณกรรมที่รู้จัก และมีเรื่องที่ประพันธ์ขึ้นขึ้นมาเอง คือเรื่องพระคุณพ่อแม่ หมาดำ และนางเสียดคู่ รูปแบบการแสดงมีความบันเทิงมากขึ้น การเชิดหนังจะใส่ความสนุก ความขบขัน แทรกเข้าไประหว่างการแสดง ดนตรีมีความหลากหลายเพื่อให้

ผู้ชมเกิดความสนใจ และมีการแทรกบทเพลงลูกทุ่งประกอบการแสดง มีทางเครื่องแสดงประกอบการร้องเพลง เพื่อความเพลิดเพลินยิ่งขึ้น และได้รับความนิยมมากขึ้นอีกด้วย

ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุง

เครื่องดนตรี

1. วงดนตรีประกอบการแสดงดั้งเดิม ได้แก่

1.1 กลองเล็ก

1.2 ทับ

1.3 ฉิ่ง

1.4 โหม่ง

1.5 กรับ

1.6 ปี่

2. วงดนตรีประกอบการแสดงแบบประยุกต์

2.1 กลองเล็ก

2.2 ทับ

2.3 ฉิ่ง

2.4 โหม่ง

2.5 กรับ

2.6 ปี่

2.7 แคน

2.8 กลองชุด

2.9 คีย์บอร์ด

2.10 แซ็กโซโฟน

2.11 กีตาร์

2.12 เบส

บทเพลงที่ใช้บรรเลงในการแสดง

การแสดงเบิกโรง จะเป็นการทำพิธีเพื่อเอาฤกษ์ยามในการขอที่ตั้งโรงแสดง และบัดเป่าสิ่งที่ไม่ดีออกไป เป็นการตั้งเครื่อง แก้วแขวงรูปหนังและจัดปักวางรูปให้เป็นระเบียบ นายหนังตะลุงจะทำพิธีเบิกโรง โดยใช้เครื่องบูชาที่ทางเจ้าภาพจัดให้

- สำหรับงานทั่วไปสิ่งที่ใช้บูชาได้แก่ หมากพลู 9 คำ, เทียน 1 เล่ม, และ เหล้าขาว 1 ขวด

- น้ำมนต์
- สำหรับงานอวมงคลสิ่งที่ใช้บูชาจะเพิ่ม เสือ 1 ผืน, หมอน 1 ใบ, และขัน
  - งานแก้บนสิ่งที่ใช้บูชา รูป 9 ดอก, เทียน 1 เล่ม, ดอกไม้, ข้าวสาร, และ เหล้าขาว

ส่วนเงินกำนัลจำนวนเท่าไรหรือขึ้นอยู่กับนายหนังกำหนด โดยเครื่องบูชา ดังกล่าวจะนำมาวางไว้หน้าหอยกกล้วย เริ่มคาถาบูชาครุ เสร็จแล้วเอาหนังรูปฤๅษี รูปปรายหน้า บท รูปเจ้าเมือง รูปนายเมือง ปักไว้ที่หอยกกล้วย จากนั้นกล่าวเชิญครูบาอาจารย์ให้ช่วยคุ้มครอง ขอบที่ตั้งจากพระภูมิเจ้าที่และนางธรณี เพื่อเป็นการกันเสนียดจัญไร เมื่อบูชาครุเรียบร้อยแล้วก็จะ บรรเลงเพลงโหมโรง ซึ่งการบรรเลงเพลงโหมโรง เป็นการบรรเลงด้วยดนตรีล้วน ๆ เพื่อเตรียม ความพร้อมของคณะหนังตะลุงและเป็นการเรียกคนดู

เพลงที่ใช้บรรเลงในการโหมโรง คือ เพลงทับ อาศัยทับเป็นตัวยี่นและ เดินจังหวะ ดนตรีชนิดอื่น ๆ จะบรรเลงตามจังหวะทั้งหมด เพลงที่บรรเลง ได้แก่

1. เพลงจับสัตว์
2. เพลงเดิน
3. เพลงนางป่า
4. เพลงถอยหลังเข้าคลอง

ถ้าโหมโรงด้วยปี่ ก็จะใช้เพลงปี่ ได้แก่

1. เพลงพัดชา
2. เพลงเขมรปี่แก้ว
3. เพลงนางควรวุญ
4. เพลงอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของการแสดง

ถ้าเป็นวงประยุคต์ ก็จะทำการแสดงต่อจากวงดนตรีไทย เพื่อเป็นการบูชาครูเช่นเดียวกัน จะบรรเลงเพียงทำนองไม่มีการร้อง เพลงที่ใช้ได้แก่

1. เพลงสวรรค์ชานา
2. เพลงบ้านน้องอยู่ไหน
3. เพลงหลงรักสาวเหนือ

เมื่อทำการแสดงเบิกโรงเสร็จ ต่อไปจะเป็นการออกกรูบบอกเรื่อง บอกให้ผู้ชม ทราบว่าในการแสดงนี้จะแสดงเรื่องอะไร เพื่อให้ผู้ชมสนใจที่จะติดตามดู ในคณะที่ทำ

การแสดง ก็จะมีดนตรีบรรเลงรับส่งการพากย์การเชิดหนัง การบรรเลงดนตรีรับส่งขณะทำการแสดงจะเป็นเครื่องดนตรีไทย ทำเพลง ทำหน้าทับ ล้อรับกันซึ่งบทเพลงที่ใช้ก็แล้วแต่เรื่องที่ใช้แสดง

การแสดงหนังตะลุงของคณะเจริญแสงศิลป์ จะมีการสลับการแสดงระหว่างการแสดงหนังตะลุงกับการร้องเพลง จะเป็นลูกทุ่ง เพลงพื้นบ้าน เพลงช่อย เพลงอีแซว บางครั้งก็แทรกเพลงเหล่านี้เข้าไปในการแสดงด้วย ประกอบกับการมีหางเครื่องเต้นประกอบเพลงคล้ายกับวงลูกทุ่ง ส่วนเพลงที่ใช้ระหว่างพักการแสดงหรือแทรกในการแสดง ได้แก่

1. เพลงสิบหกปีแห่งความหลัง
2. เพลงมนต์รักลูกทุ่ง
3. เพลงข้าวไม่มีขาย
4. เพลงฉันทนาที่รัก
5. อื้อหือหล่อจัง
6. เพลงสามสิบยังแจ๋ว

ซึ่งทั้ง 6 บทเพลงนี้ สามารถปรับเปลี่ยนได้อยู่เสมอ ไม่ได้เพลงที่ตายตัวแน่นอน ส่วนมากการแสดงในรูปแบบของวงประยุกต์ ทางคณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ จะนำเพลงที่เป็นกระแสอยู่ ณ เวลานั้น มาปรับใช้กับการแสดง เพื่อให้ทันกับยุคสมัยและความต้องการของผู้คนในเวลานั้น เช่นในปัจจุบันกระแสจาก tiktok เป็นแอปพลิเคชันที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จะมีเพลงหรือการแสดงที่เป็นไวรัล ผู้คนให้ความสนใจและติดตามเป็นจำนวนมาก ทางคณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ก็จะนำสิ่งที่เป็นที่นิยมมาปรับใช้กับการแสดงหนังตะลุง ทำเป็นการคั่นเวลาหรือคั่นฉากเรื่องที่ทำการแสดงอยู่เพื่อเป็นการเรียกความสนใจจากผู้ชม ทำให้ผู้ชมรู้สึกไม่เบื่อและอยากติดตามชมการแสดงหนังตะลุงอีกด้วย

เจ้าของคณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์กล่าวต่ออีกว่า เมื่อมีนักดนตรีที่มีความชำนาญในเพลงและเครื่องดนตรีนั้น ๆ เริ่มวางมือ และมีข้อจำกัดเรื่องอื่น ๆ รวมทั้งเรื่องของเวลาในการแสดงและคามนิยม การโหมโรงจึงบรรเลงแค่เพลงเดียวที่ถือว่าเป็นครู คือ เพลงพัดชา และทำการออกฤกษ์ ถ้าการแสดงนั้นเป็นดนตรีประยุกต์ จบเพลงครูแล้วมักจะบรรเลงต่อด้วยเพลงลูกทุ่ง ซึ่งเป็นเพลงที่นักดนตรีทำการตกลงกัน บางเพลงก็เป็นที่เป็นที่รู้จักเป็นกระแสอยู่ ณ ขณะนั้นแล้วจึงทำการออกฤกษ์ โดยการออกรูปฤกษ์ เป็นการออกรูปครู เพื่อแสดงความเคารพต่อครูบาอาจารย์ บูชาและขออำนาจจากเทพเจ้า ไม่ว่าจะเป็พระพรหม พระอิศวร พระนารายณ์ เทพเจ้าองค์อื่น ๆ และพระรัตนตรัย เป็นการขจัดและป้องกันสิ่งที่ไม่ดี การเชิดออกรูปพระอิศวรเป็นการแสดงเพื่อคารวะเทพเจ้าแห่งความบันเทิง มีการแสดงออกรูปบอกเรื่อง คือจะเป็นหนังรูป

ตัวตลก เสมือนเป็นตัวแทนของนายหนังที่จะเจรจากับผู้ชม กล่าวทักทาย เชิญชวนให้ติดตาม บอกเล่าเรื่องที่จะนำมาแสดง โดยจะเป็นการพากย์ที่สอดแทรกความตลกขบขันเพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้ชมอยากชมการแสดง ขึ้นตอนการแสดงอาจมีการตัดขึ้นตอนบางขึ้นตอนออกไป หรือรายละเอียด เนื้อเรื่อง บทเพลงออกบ้าง เนื่องด้วยเกิดจากเวลาที่จำกัด สถานที่ ผู้ชม และความต้องการของเจ้าภาพ โดยเวลาที่ใช้ในการแสดงเริ่มที่ 2 ชั่วโมงเป็นอย่างต่ำ การปรับเปลี่ยนนั้นเพื่อให้เหมาะสมกับข้อจำกัดของแต่ละงาน และยังคงการเบิกโรง การบรรเลงโหมโรง การออก รูปฤกษ์ ออกรูปพระอิศวร และรูปบอกเรื่องอยู่เหมือนเดิม จะไปปรับเปลี่ยนที่รูปแบบเนื้อเรื่องของการแสดงให้เป็นที่พึงพอใจและเหมาะสม เนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดงของคณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์จะเป็นที่พึงพอใจและเหมาะสม เนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดงของคณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์จะเป็นประเภทจักร ๆ วงศ์ ๆ นิทานทานชาดก นิทานพื้นบ้าน หรือเรื่องที่แต่งขึ้นเอง โดยการผูกเรื่องสมัยก่อนนั้นจะเล่นตามบทประพันธ์ดั้งเดิมตามแบบต้นฉบับ ต่อมาปัจจุบันได้มีการตัดแปลงเนื้อเรื่องให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และสถานการณ์บ้านเมือง สังคมปัจจุบันตามความเป็นจริง ตัวละคร บทพากย์ ฉาก อิงจากสภาพแวดล้อมความเป็นจริงมากขึ้น และให้ผู้ชมเข้าถึงและเข้าใจการแสดงหนังตะลุงมากยิ่งขึ้นสาระสำคัญของเรื่องหลัก ๆ เพื่อความบันเทิง สอนคติธรรมคำสอน การสะท้อนสังคม รวมถึงค่านิยมของคนในสังคม

ส่วนในการดำเนินเรื่องการแสดง จะใช้บทพากย์ บทเจรจา การขับกลอน ผสมผสานควบคู่กัน รวมทั้งใส่เทคนิควิธีต่าง ๆ ในการขีดและพากย์หนังตะลุง จากที่การแสดงหนังตะลุงได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงตามยุคสมัย และข้อจำกัดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นที่เวลา สถานที่ หรือความต้องการของเจ้าภาพ สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยม ทักษะคติของผู้แสดงและผู้ชมการแสดงที่มีต่อการแสดงหนังตะลุงจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันว่า เมื่ออดีตการแสดงหนังตะลุงจะเป็นไปตามแบบแผนของการแสดงตะลุงที่เหมือนกับทางภาคใต้ ทั้งดนตรีและเนื้อเรื่องแทบจะไม่มีมีการปรับเปลี่ยน ต่อมาเรื่อย ๆ เริ่มมีการปรับเปลี่ยนบ้าง อาจจะสอดแทรกความตลกขบขันเข้าไป มีการร้องเพลงพื้นบ้าน เนื้อเรื่องกระชับมากขึ้น ดูน่าสนใจขึ้น จนปัจจุบันเมื่อมีการนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาประยุกต์ มีการแสดงเพลงลูกทุ่ง มีหางเครื่องประกอบการแสดง ผู้ชมหรือผู้จ้างงานให้ความสนใจและให้ความนิยมกับรูปแบบการแสดงประยุกต์มากกว่าแบบดั้งเดิม บางงานเจ้าภาพขอเน้นการร้องเพลง การแสดงที่สนุก ตลกไปกฮามากเกินไป ทางคณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ก็จะมีการพูดอธิบายถึงรูปแบบการแสดงที่บางอย่างไม่สามารถทำการแสดงให้ได้ เพราะมองว่าถ้าการแสดงหนังตะลุงเน้นความบันเทิง การร้องรำมากกว่ารูปแบบการแสดงหนังตะลุงที่แท้จริงมันเป็นการที่ทำให้คุณค่าของหนังตะลุงลดลง ทำให้นายหนัง นักดนตรี นักแสดง ถูกมองว่าน่า

ศิลปะการแสดงที่ตึงาม ที่เป็นวัฒนธรรมจากภาคใต้มาทำให้คุณค่าลดลงหรือเสื่อมลง ไม่เป็น การอนุรักษ์วัฒนธรรม

คณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี

รูปแบบการแสดงหนังตะลุง

รูปแบบการแสดงของคณะกนิศศิลป์ จะไม่มีเวทีที่ใช้ทำการแสดง แต่จะมีรถ หนึ่งคันที่สามารถเปิดรอบรถได้ เขาใช้รถเป็นเวทีทำการแสดง และทำโครงขึ้นมาเป็นจอสำหรับเชิด หนังตะลุง เครื่องดนตรีที่มี ได้แก่

1. กลองทัด
2. โทน
3. ฉิ่ง
4. กรับ
5. ฉาบ

ส่วนรูปแบบของตัวหนังตะลุงเขาได้สั่งทำ หนังครุ คือ รูปฤๅษี และสั่งทำหนัง ตัวตลกต่าง ๆ อีก 4 ตัว ช่วงแรก ๆ การรับงานของเขาเริ่มจากการไปช่วยงานบุญงานกุศลของคน ที่ รู้จัก หรือวัดที่มีงานก็จะไปช่วย เพื่อให้ผู้คนรู้จักคณะของเขา ก่อน เวลาแสดงเจ้าของคณะจะเป็น คนเชิด และลูกสาวตีกลอง ภรรยาตีเครื่องประกอบจังหวะ ส่วนลูกสาวอีกคนเป็นคนดูแลภาพรวม คอยอัดวิดีโอ ถ่ายรูปการแสดง งานก็เริ่มมีเข้ามาแต่ไม่ได้ถึงกับมากมายอะไร เพราะ คณะของเขาไม่ได้มีชื่อเสียงหรือทำอาชีพนี้มาก่อน ไม่ได้มีประสบการณ์มากจึงพยายามที่จะหา จุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และได้มีการปรึกษากันภายในครอบครัว หากจะเอาเครื่อง ดนตรีมาผสมด้วยก็ไม่มีนักดนตรี ไม่มีเครื่องดนตรี ลูกสาวของเขาบอกว่า ดีเจมีคนเดียวแต่ยังทำ ให้สนุกได้เลย จึงมีการเสนอให้มีการเปิดเสียงเพลงจากโน้ตบุ๊กที่เชื่อมต่อกับลำโพงคล้ายกับ การเปิดคาราโอเกะ เจ้าของคณะหนังตะลุงกนิศศิลป์เห็นว่าเป็นความคิดที่น่าสนใจและไม่ต้องมี สมาชิกเพิ่ม แค่คนในครอบครัวก็ช่วยกันทำได้แล้ว จากนั้นคณะของเขาก็มีงานแสดงเข้ามา ผู้คน ให้ความสนใจในรูปแบบการแสดงที่ไม่เหมือนใคร การแสดงของคณะกนิศศิลป์เริ่มแรกจะมีแค่ การเชิดหนังตะลุง และเปิดเพลงประกอบการแสดงที่ดูทันสมัยเข้ากับปัจจุบัน จากนั้นได้มีการปรับ รูปแบบการแสดง มีการเปิดวงก่อนเริ่มแสดงด้วยเพลงลูกทุ่ง ต่อมากลางให้วิศวกรหนังตะลุงก่อนเริ่ม แสดงก็จะเปิดเพลงที่เป็นการบูชาครู เนื่องจากคณะไม่มีนักดนตรีที่สามารถบรรเลงเพลงได้ จึงใช้ การเปิดเสียงเพลงแทน นอกจากนี้จะมีการแสดงหนังตะลุงแล้ว บางช่วงก็มีนักร้องมาร้องที่คณะ เวลาเจ้าภาพจ้างงานที่ต้องการให้มีการร้องเพลง และมีทางเครื่องมาประกอบการแสดงด้วย

ในระหว่างทำการแสดงลำดับขั้นตอนการแสดงของคณะกนิศศิลป์นั้น เมื่อทำการบูชาครูเรียบร้อยแล้ว จากนั้นจะมีการเปิดวงของคณะ โดยเปิดเพลงและมีแดนซ์เซอร์ออกไปทำการแสดง เพื่อเป็นการเรียกความสนใจให้ผู้ชมเข้ามาดูการแสดง เมื่อการแสดงเปิดวงจบ ก็จะต้องด้วยการแสดงในส่วนของหนังตะลุง ที่มีการเซ็ดหนังประกอบกับการพากย์บท มีดนตรีรับส่ง และการแสดงแทรกเข้ามาเพื่อไม่ให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย และยังคงมีความสนใจที่อยากชมการแสดงต่อ

ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุง

เครื่องดนตรี

1. กลองทัด
2. โทน
3. ฉิ่ง
4. กรับ
5. ฉาบ

นอกจากนี้ยังมีสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่นำมาทดแทนเครื่องดนตรีที่ไม่มีหรือบทเพลงที่ไม่สามารถบรรเลงได้ ตัวอย่างเช่นการไหมโรงที่เป็นการบูชาครูบาอาจารย์จะต้องเพลงปี่ในการบรรเลง แต่คณะกนิศศิลป์ไม่มีนักดนตรี แต่การบูชาครูต้องทำพิธีทุกครั้งที่ทำกรแสดง จึงได้ใช้การเปิดเพลงจากสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อแทนการเล่นดนตรีสด

บทเพลงที่ใช้ในการแสดง

การเบิกโรง ช่วงที่เริ่มสร้างคณะหนังตะลุงกนิศศิลป์นั้นการเบิกโรงก่อนเริ่มแสดงจะเป็นการเปิดเพลงลูกทุ่ง เพลงพื้นบ้าน หรือเพลงไทย เพื่อเป็นการบอกว่าคุณคณะหนังตะลุงจะเริ่มการแสดงแล้ว โดยเพลงที่ใช้ส่วนใหญ่และสลับผลัดเปลี่ยนกัน ได้แก่

1. หลังกาแดง
2. รักจางที่บางปะกง
3. หนูนารอนาง
4. ปู่ไขไก่อหลง
5. ชวนน้องแต่งงาน

ในช่วงเข้าสู่การแสดง ทางคณะหนังตะลุงกนิศศิลป์จะมีการบูชาครูก่อนเริ่มทำแสดง โดยการไหมโรงเพื่อบูชาเทพดาครูอาจารย์ พร้อมทั้งอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายมาปกปักรักษา ซึ่งจะเปิดเพลงบรรเลงจากยูทูบ เนื่องจากทางคณะไม่มีนักดนตรีที่สามารถบรรเลงสดได้ ระหว่างทำการแสดงในขณะที่พากย์ก็จะมีกรรับส่งของดนตรีโดย

เครื่องประกอบจังหวะ และเอฟเฟคซาวด์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการให้จังหวะและสร้างความสนุกให้กับ การแสดง มีการร้องเพลงลูกทุ่งแทรกระหว่างการแสดง มีการโชว์หางเครื่องประกอบการร้องเพลง ส่วนเนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดง หนึ่งตระกูลคณะกนิศศิลป์จะนำเรื่องจักร์ ษ์ วนศ์ ๆ มาทำการแสดง แต่จะเป็นเพียงโครงเรื่องไม่ได้นำเนื้อเรื่องทั้งหมดมาทำการแสดง บทพากย์ บทร้อง มีการปรับเปลี่ยนในเรื่องของการนำเสนอ มีการใช้น้ำเสียงที่แตกต่างกันในแต่ละตัวละคร นำบทเพลงพื้นบ้านหรือเพลงลูกทุ่งของศิลปินที่เป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการแสดงให้เห็นถึง การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองและยังเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของไทยอีกด้วย

คณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี

รูปแบบการแสดงหนังตะลุง

เมื่อปี พ.ศ. 2509 การแสดงหนังตะลุงของคณะเสงี่ยมศิลป์จะเป็นรูปแบบ ดั้งเดิม คือ การเชิดหนัง การพากย์ บทร้อง และวงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงจะเป็นเครื่องดนตรี ไทยทั้งหมด รูปแบบเหมือนกับการแสดงหนังตะลุงของภาคใต้ อาจต่างกันที่สำเนียงภาษา ซึ่งสำเนียงเสียงที่เปล่งออกมานั้นจะไม่ได้เหมือนกับภาคใต้อย่างคงความเป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรี และเมื่อเวลาผ่านไป สังคมมีการเปลี่ยนไปตามยุคสมัย จากเดิมการแสดงของคณะเสงี่ยมศิลป์ เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงจะเป็นเพลงพาทย์เหมือนกับหนังตะลุงภาคใต้อย่างหมด ต่อมาก็ ได้มีการนำเพลงลูกทุ่ง เพลงพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ของสุพรรณบุรีมาผสมผสานกับการแสดงใน ส่วนของเนื้อเรื่อง การพากย์ การเจรจา ก็มีการเปลี่ยนบทบ้างตามสถานการณ์ และความนิยมของ ผู้คน ณ ขณะนั้น ซึ่งลำดับขั้นตอนการแสดงมีดังนี้

เริ่มแรกก่อนการแสดงหนังตะลุงของคณะเสงี่ยมศิลป์จะเป็นการโหมโรง เดิม เพลงที่ใช้โหมโรงจะเป็นเพลงทับตามแบบฉบับการแสดงหนังตะลุงของใต้ และได้เปลี่ยนมาโหมโรง โดยใช้เพลงปี่ ขณะดนตรีทำการบรรเลงในส่วนของการแสดงหนังตะลุงก็จะมีเครื่องดนตรี ออกรูป ฤาษี ถือว่าเป็นหนังครุ มีความศักดิ์สิทธิ์เชื่อว่าสามารถป้องกันสิ่งไม่ดีและอันตรายต่าง ๆ ช่วยให้ การทำการแสดงในคืนนั้น ๆ แสดงได้ดี เป็นที่ชื่นชอบของผู้ที่ได้ชมการแสดง ต่อมาจะเป็นการออก รูปพระอิศวร ถือเป็นเทพเจ้าแห่งความบันเทิง ออกรูปกาศ เป็นเหมือนตัวแทนของนายหนังที่ ออกมาทักทายเป็นการแนะนำตัวตลอดจนฝากเนื้อฝากตัวกับทางเจ้าภาพ และการออกรูปบอก เรื่อง เป็นการบอกให้ผู้ชมการแสดงทราบว่าคืนนี้ทางคณะจะทำการแสดงเรื่องอะไร เพื่อให้ผู้ชมได้ ติดตามชม มีการขับร้องทักทายผู้ชมออกแนวตลกขบขันเชิงกระเช้าเข้าแห่ก่อนเริ่มการแสดงใน ส่วนของเนื้อเรื่องต่อไป เมื่อเข้าสู่ช่วงของการแสดงหนังตะลุง ในแต่ละงานเนื้อเรื่องที่ใช้ในการ แสดงได้มีการผลัดเปลี่ยนเวียนกัน ปกติเนื้อเรื่องจะนำเค้าโครงมาจากวรรณคดีไทย ไม่ว่าจะเป็น

เรื่องรามเกียรติ์ ขุนช้างขุนแผน อิเหนา พระอภัยมณี นิทานชาวบ้าน เช่น แก้วหน้าม้า เงาะป่า ปลาบู่ทอง โสนน้อยเรือนงาม เป็นต้น

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2550 รูปแบบการแสดงหนังตะลุงคณะเสงี่ยมศิลป์มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เนื่องจากบิดาซึ่งเป็นผู้ดูแลคณะหนังตะลุงมีปัญหาด้านสุขภาพ จึงได้ให้ลูกชายมาดูแลคณะหนังตะลุงแทนนั่นคือเจ้าของคณะคนปัจจุบัน เดิมก่อนที่จะมาดูแลคณะหนังตะลุงแทนพ่อ เขาได้มีคณะแตรวงเป็นของตนเอง เมื่อได้มาดูแลคณะหนังตะลุงเขาก็ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการแสดง จากที่นำเนื้อเรื่องในวรรณคดีหรือนิทานพื้นบ้านมาแสดง เมื่อมีสื่อเทคโนโลยีเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นการฉายภาพยนตร์ การแสดงละครผ่านโทรทัศน์ บทประพันธ์จากนวนิยายที่เป็นที่นิยม ทางคณะก็จะนำเนื้อเรื่องจากส่วนนี้มาเป็นเนื้อเรื่องในการทำการแสดงหนังตะลุง เพื่อสร้างจุดสนใจและเป็นการปรับตัวให้ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ส่วนดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง แต่เดิมจะเป็นเครื่องดนตรีไทยทั้งหมด ต่อมาได้มีการนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลงร่วมด้วย เนื่องจากบทที่ใช้ในการแสดงบางช่วงบางตอนการรับส่งของดนตรีใช้เครื่องดนตรีไทยแล้วลำเนียงและความสนุกของช่วงนั้นยังไม่ได้เท่าที่ควรจะเป็น จึงมีการนำกลองสนร์ก็ตาร์ เบส เข้ามาบรรเลงผสมผสานในวงดนตรีด้วย การที่คณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์มีการนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลงร่วมด้วยทำให้ผู้ชมให้ความสนใจเป็นอย่างมาก และการว่าจ้างงานเจ้าภาพจะขอการแสดงที่เป็นแบบดังกล่าวเป็นการประยุกต์มากกว่ารูปแบบการแสดงดั้งเดิมเมื่อเป็นเช่นนี้ทางเจ้าของคณะจึงได้ปรึกษาบิดาเกี่ยวกับรูปแบบการแสดงของคณะ ว่าควรที่จะมีการวางฟอร์มของวงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง บิดาของเขาไม่ยอมให้ความเป็นดนตรีไทยและการแสดงดั้งเดิมหายไป ยังคงอยากให้มีแบบแผนเหมือนเดิมให้ผู้คนเห็นถึงศิลปวัฒนธรรมของไทย จึงมีการวางรูปแบบของวงดนตรีให้เป็นกิจลักษณะ มีทั้งหมด 4 วง ได้แก่ วงดนตรีไทยดั้งเดิม วงดนตรีที่มีการผสมเครื่องดนตรีสากลด้วย วงดนตรีที่มีการผสมวงแตรวง และวงดนตรีที่มีการผสมวงลูกทุ่ง

ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุง

รูปแบบของวงดนตรีคณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์ มีทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่

1. วงดนตรีไทยดั้งเดิม ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้
  - 1.1 ทับ
  - 1.2 ซ้องโหม่ง
  - 1.3 ฉิ่ง
  - 1.4 ปี่นอก

2. วงดนตรีที่มีการผสมเครื่องดนตรีสากล ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้

- 2.1 ทับ
- 2.2 ซ้องโหม่ง
- 2.3 ฉิ่ง
- 2.4 ปี่นอก
- 2.5 กลองชุด
- 2.6 คีย์บอร์ด
- 2.7 กีตาร์
- 2.8 เบส

3. วงดนตรีที่มีการผสมวงเครื่องสาย ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้

- 3.1 ทับ
- 3.2 ซ้องโหม่ง
- 3.3 ฉิ่ง
- 3.4 ปี่นอก
- 3.5 ทรัมเป็ต
- 3.6 บาริโตน
- 3.7 ทรอมโบน
- 3.8 เฟรนช์ฮอร์น
- 3.9 คาร์เนต
- 3.10 กลองใหญ่
- 3.11 กลองสแนร์
- 3.12 กลองบองโก้

4. วงดนตรีที่มีการผสมวงลูกทุ่ง ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้

- 4.1 ทับ
- 4.2 ซ้องโหม่ง
- 4.3 ฉิ่ง
- 4.4 ปี่นอก
- 4.5 ทรัมเป็ต
- 4.6 บาริโตน

- 4.7 ทรอมโบน
- 4.8 เฟรนช์ฮอร์น
- 4.9 คาร์เนต
- 4.10 กลองชุด
- 4.11 กลองทอมบ้า
- 4.12 คีย์บอร์ด
- 4.13 กีตาร์
- 4.14 เบส
- 4.15 เครื่องดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ แคน พิณ

การที่คณะหนังตะลุงเสียมศิลป์ มีการนำเอาเครื่องดนตรีสากลเข้ามาเล่น ผสมผสานกับดนตรีไทย ทำให้รูปแบบของดนตรีมีความทันสมัย เข้ากับยุคสมัยมากขึ้น แต่ก็ยังคง ความเป็นไทยใช้เครื่องดนตรีไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของไทยให้ยังคงอยู่ เดิมในอดีตนั้นการนำ เครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสมเพื่อที่จะช่วยเสริมและทำให้เพลงที่บรรเลงเพิ่มขึ้น หรือนำมาบรรเลง คั่นการแสดง แต่ปัจจุบันการนำเอาเครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสมผสานกับดนตรีไทย เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบของดนตรีและเพิ่มบทบาทของเครื่องดนตรีสากลในการบรรเลงเพลงใน การแสดงหนังตะลุงให้สามารถบรรเลงร่วมกับดนตรีไทยได้ในขณะทำการแสดง

บทเพลงที่ใช้ในการแสดง

ในการแสดงเบิกโรง ถ้าเป็นวงดั้งเดิมสมัยคุณพ่อเสียมผู้ก่อตั้งคณะหนัง ตะลุงเสียมศิลป์ เพลงที่ใช้ก็จะเป็นเพลงทับ เพลงปี่ และเพลงไทยเดิม บรรเลงประกอบการแสดง ตามแบบฉบับการแสดงหนังตะลุงภาคใต้ และเมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงรับวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้ามามากมาย สิ่งที่มีอยู่ก็ต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วยเพื่อความอยู่รอด เช่นเดียวกับการบรรเลง ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงของคณะเสียมศิลป์ ที่เมื่อเป็นผู้ดูแลคณะหนังตะลุงเสียม ศิลป์เป็นลูกชาย การแสดงหนังตะลุงและรูปแบบการบรรเลงดนตรีรวมทั้งเพลงที่ใช้ประกอบแสดง ก็มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสังคมและผู้คนในจังหวัดสุพรรณบุรี ยึดกลุ่มผู้ชมและความนิยมของ การแสดงหนังตะลุงของคณะอื่น ๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี และนำไปปรับใช้กับการแสดงของ คณะตัวเอง โดยนำบทเพลงที่เป็นลูกทุ่ง เพลงสตริง หรือเพลงสากล มาบรรเลงประกอบการแสดง ซึ่ง การเลือกเพลงนั้นจะคำนึงถึงว่าถ้านำมาบรรเลงแล้วผู้ชมนั้นจะรู้จักหรือเคยได้มาก่อนหรือไม่ ส่วน ใหญ่คณะหนังตะลุงเสียมศิลป์จะนำเพลงที่คนส่วนมากรู้จักและเคยได้ยิน หรือเป็นเพลงที่ได้รับ กระแสนิยมอยู่ในช่วงเวลานั้นมาบรรเลง และจะปรับเปลี่ยนเพลงไปเรื่อย ๆ ตามช่วงเวลา อีกทั้ง

แสดงให้เห็นถึงฝีมือของนักดนตรีและความใส่ใจในการทำการแสดง ทำให้เห็นว่าหนังตะลุงคณะ เสี่ยมศิลป์นั้นมีการปรับตัวรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงหรือกระแสความนิยมอยู่ตลอดเวลา

คณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี

รูปแบบการแสดงหนังตะลุง

การแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์ รูปแบบการแสดงเป็นการแสดงแบบ ประยุกต์ผสมผสานวัฒนธรรมหนังตะลุงภาคใต้กับดนตรีลูกทุ่งที่เป็นที่นิยมของคนจังหวัด สุพรรณบุรี มีการนำเครื่องดนตรีสากลและนักร้องมาแสดงสลับกับการแสดงหนังตะลุง มีแดนซ์ เซอร์มาแสดงประกอบการร้องอีกด้วย โดยหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์จะไม่มีการตั้งฉากหรือตั้ง โครงเป็นโรงทำการแสดง แต่จะใช้รถบรทุกขนาด 6 ล้อเป็นฐานทำเวทีใช้ในการทำการแสดงหนัง ตะลุง ซึ่งรูปแบบนี้ค่อนข้างง่ายและสะดวกต่อการเคลื่อนย้าย และยังสามารกำหนดเวลาในการ ติดตั้งและการเก็บอุปกรณ์หลังเลิกทำการแสดง ส่วนเนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดงนั้น สำหรับหนัง ตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์จะไม่ได้มีเนื้อเรื่องที่ใช้ทำการแสดงที่แน่นอนหรือต้องเป็นแบบแผน จะ เป็นการประยุกต์จากละคร ข่าวสาร ความบันเทิง การเสียดสีสังคม หรือรายการวาไรตี้ต่าง ๆ ที่เป็น ที่นิยม นำมาปรับประยุกต์สร้างเป็นเนื้อเรื่องที่ใช้ทำการแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์ และใน ส่วนของดนตรีรวมถึงเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงก็จะเป็นเพลงทั่วไป เพลงดังจาก tiktok YouTube หรือกระแสจากช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ โดยวงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงจะมีทั้งที่เป็น เครื่องดนตรีและการเปิดซาวด์ผสมผสานกัน

ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุง

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์จะเป็นดนตรีสด ผสมผสานกับการเปิดซาวด์เพลง เครื่องดนตรีที่มีในวง ได้แก่ กลองชุด กีตาร์ เบส ฉาบ ฉิ่ง และ กรับ นอกจากนี้ก็มีชุดเครื่องเสียง ไม่ว่าจะเป็นลำโพง ชุดขยายเสียง ที่ใช้สำหรับเปิดเพลงทำ การแสดงหนังตะลุงและการแสดงร้องเพลงวงลูกทุ่ง

บทเพลงที่ใช้ในการแสดง

บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงหนังตะลุงของคณะน้องแก๊งศิลป์ จะเริ่มด้วยการเปิดโรงบูชาครูบาอาจารย์ก่อนเริ่มทำการแสดง และเป็นการเรียกคนดูให้เกิด ความสนใจในการพร้อมชมการแสดง โดยการเปิดโรงนี้ดนตรีจะบรรเลงเพลงใหม่โรงที่เป็นเพลง หน้าพาทย์บูชาครู เพลงไทยเดิม และต่อยด้วยเพลงลูกทุ่ง แต่จะใช้การเปิดซาวด์พร้อมกับการ บรรเลงดนตรีสดร่วมกัน จะไม่ได้มีวงดนตรีตามฉบับหนังตะลุงดั้งเดิมบรรเลง เนื่องจากการ แสดงหนังตะลุงของคณะน้องแก๊งศิลป์นั้นเป็นหนังตะลุงประยุกต์ ยึดกระแสความนิยมในปัจจุบัน ทั้งเนื้อเรื่องและบทเพลงที่นำมาใช้บรรเลงประกอบการแสดง อย่างปัจจุบันนี้ปี 2023 กระแสจาก

tiktok ความนิยมของเพลงดังใน YouTube ที่ผู้คนให้ความสนใจหรือเป็นที่รู้จัก ทางคณะหนังตะลุง น้องแก๊งศิลป์ก็จะนำเพลงในส่วนนั้นมาประยุกต์กับการแสดงหนังตะลุงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยของสังคม และความนิยมของคนในจังหวัดสุพรรณบุรี

คณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี

รูปแบบการแสดงหนังตะลุง

คณะเพชรดาวน้อยแต่เดิมก่อนที่จะเป็นคณะที่ทำการแสดงหนังตะลุง ได้เป็นวงดนตรีลูกทุ่งและวงแตงวงมาก่อน ต่อมาความนิยมในการชมหนังตะลุงหรือการจ้างงานแสดงหนังตะลุงในจังหวัดสุพรรณบุรีแพร่หลาย มีคณะหนังตะลุงเกิดขึ้นมากมาย และทุกคณะล้วนเป็นที่นิยมและเป็นการกล่าวถึงของผู้คนในจังหวัดสุพรรณบุรีรวมถึงจังหวัดใกล้เคียงกับสุพรรณด้วย ทางคณะเพชรดาวน้อยจึงนำการแสดงหนังตะลุงเข้ามาทำการแสดงร่วมกับวงดนตรีลูกทุ่งและวงแตงวง เป็นการนำความเป็นเอกลักษณ์ของสุพรรณบุรีในเพลงลูกทุ่งมาทำการแสดงร่วมกับหนังตะลุงที่เป็นศิลปการแสดงของภาคใต้ เกิดการประยุกต์ผสมผสานร่วมกันเป็นศิลปวัฒนธรรมใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมในปัจจุบัน อีกทั้งเป็นการรักษาศิลปะการแสดงของไทยให้กับคนรุ่นใหม่หรือเยาวชนได้เห็นและเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็เพลงลูกทุ่ง เพลงพื้นบ้านของสุพรรณบุรี หนังตะลุงภาคใต้ ที่สามารถนำมาารวมกันได้และเกิดเป็นการแสดงหนังตะลุงของจังหวัดสุพรรณบุรี

ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุง

เครื่องดนตรีที่นำมาบรรเลงในการแสดงหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อย จะเป็นการนำเครื่องดนตรีสากลมาบรรเลง ประกอบด้วย

1. กลอง ได้แก่ กลองชุด กลองทอม กลองสนแแนร์
2. เบส
3. กีตาร์
4. คีย์บอร์ด
5. เครื่องเคาะจังหวะ ได้แก่ ฉาบ
6. ทรัมเบ็ต
7. คอร์เน็ต
8. เฟรนซ์ฮอร์น
9. อื่น ๆ ได้แก่ กลองยาว พิณ ระนาด ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีไทย

จากข้างต้นลักษณะของการผสมวงจะเป็นไปอย่างหลวม ๆ ไม่ได้จำกัดว่าต้องมีแบบแผนที่ตายตัว มีการปรับเปลี่ยนเครื่องดนตรีตามความเหมาะสม

บทเพลงที่ใช้ในการแสดง

บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อย บรรเลงได้ทุกบทเพลง ทั้งเพลงไทย เพลงสากล เพลงลูกทุ่ง ซึ่งให้ความรู้สึกละกหลายอารมณ์ มีความสนุกสนานครื้นเครงและเพลินในระหว่างการชมการแสดง โดยจะนำเพลงที่เป็นที่นิยมที่ผู้คนรู้จักทั้งในอดีตและปัจจุบันมาบรรเลง หรือบางเพลงก็มีการปรับเปลี่ยนทำนองหรือเปลี่ยนเนื้อร้องให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่ทำการแสดง

ผลการวิเคราะห์พัฒนาการของคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี

หนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีในแต่ละคณะที่กล่าวมาข้างต้นล้วนก่อตั้งขึ้นมาจากความชอบในศิลปวัฒนธรรมการแสดงหนังตะลุงของภาคใต้ โดยปัจจุบันหนังตะลุงของจังหวัดสุพรรณบุรีได้เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในทุกเขตจังหวัดสุพรรณบุรีรวมถึงจังหวัดติดกับจังหวัดสุพรรณบุรี ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือจังหวัดกรุงเทพมหานครและปทุมธานีได้มีการนำการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีไปแสดงในโอกาสต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน ซึ่งแหล่งกำเนิดเริ่มต้นของการแสดงหนังตะลุงมาจากภาคใต้ของไทย เมื่อการแสดงหนังตะลุงได้เกิดขึ้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี คณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีได้มีการรับวัฒนธรรมหนังตะลุงเข้ามาแสดงจนกลายเป็นศิลปการแสดงประจำถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยหนังตะลุงสุพรรณบุรีได้มีการรับวัฒนธรรมเข้ามาทำการแสดงเริ่มจากปีพุทธศักราช 2507 ได้มีคณะหนังตะลุงเกิดขึ้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี มีการแสดงออกงานในโอกาสต่างๆ ผู้คนจังหวัดสุพรรณบุรีได้ชมการแสดงจากนั้นมีการบอกกล่าวเล่าสืบจึงมีการว่าจ้างงานไปทำการแสดงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการแสดงนั้นมีความคล้ายคลึงกับการแสดงตะลุงภาคใต้ทั้งในเรื่องของรูปแบบการแสดง การดำเนินเรื่อง หรือดนตรีประกอบการแสดงล้วนแต่ได้รับอิทธิพลมาจากหนังตะลุงภาคใต้ทั้งนั้น ต่อเมื่อปีพุทธศักราช 2517 จนถึงปัจจุบันพุทธศักราช 2565 การแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีได้มีการพัฒนารูปแบบการแสดงหนังตะลุง โดยการปรับเปลี่ยนสำเนียงภาษาในการพากย์จากเดิมที่มีการใช้สำเนียงภาษาใต้ ได้มีการเพิ่มสำเนียงภาษาที่ใช้ในการพากย์ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของคนสุพรรณบุรี ซึ่งสำเนียงภาษาคนสุพรรณบุรีจะเป็นสำเนียงเหนือ เรียกว่า เหนือสุพรรณบุรี เป็นเสียงพูดของคนจังหวัดสุพรรณบุรีที่เพี้ยนไปจากสำเนียงมาตรฐานของคนยุคปัจจุบันที่เป็นสำเนียงภาษาคนกรุงเทพฯ เนื่องจากมีการออกเสียงวรรณยุกต์บางตัวที่ไม่เหมือนกับสำเนียงของคนกรุงเทพฯ ดังที่ ศิริรัตน์ จันทวิโรจน์ (2564) กล่าวว่า เสียงเหนือ สำเนียงเหนือสุพรรณเป็นสำเนียงหลวงมาก่อน มีการสถาปนากองศรีอยุธยาเป็นเมืองราชธานี ผู้คนหลั่งไหลกันเข้าสู่ศูนย์กลางเพื่อตั้งรกราก ทำให้เกิดการสนธิฐานกันว่าสำเนียงที่ใช้กันในราชสำนักเป็นสำเนียงเหนือ หรือที่เรียกกันว่าสำเนียงหลวง แม้ยังจะไม่มีหลักฐานที่พิสูจน์แน่

ชัดว่าสำเนียงที่ใช้เป็นสำเนียงเหนือจริงๆ หรือไม่ แต่ก็พอจะสังเกตได้จากการแสดงเสียงพากย์ใน ร่องรอยหลักฐานที่พอจะสันนิษฐานได้อีกประการคือบทละครนอกในสมัยอยุธยาที่ลงอักขระวิธี แบบสำเนียงสุพรรณและสำเนียงนครศรีธรรมราช ซึ่งสำเนียงเหนือเป็นท้องถิ่นของคนสุพรรณบุรี เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และเป็นเสน่ห์ที่คนในท้องถิ่นภูมิใจ สำเนียงเหนือไม่ได้เป็นเพียงแค่ สัญลักษณ์ของผู้คนในจังหวัดสุพรรณบุรี แต่เป็นวัฒนธรรมที่ถูกสืบทอดต่อกันมา ผ่านวิถีชีวิต ผ่านการพูดคุยสื่อสารของคนในชุมชนมาอย่างยาวนาน และสำเนียงเหนือที่เคยถูกล้อเลียนว่าเป็น สำเนียงบ้านนอก รวมถึงคำนิยมในปัจจุบันที่ลดทอนความสวยงามทางภาษา และสำเนียงทำให้ คุณค่าทางวัฒนธรรมเหล่านี้ถูกมองว่าน่าตลบชบชั้น จนบางคนอาจจะลืมไปว่า นี่คือเอกลักษณ์ ของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

นอกจากการพากย์หนังตะลุงสุพรรณบุรีที่มีการนำเอกลักษณ์ในสำเนียงภาษาถิ่น ของตนเองมาใช้ในการแสดงแล้ว ยังมีเรื่องของ การขีดหนังตะลุงและตัวหนังที่มีการปรับเปลี่ยน และพัฒนาให้เป็นลักษณะการขีดหนังตะลุงสุพรรณบุรีที่ไม่เหมือนกับหนังตะลุงภาคใต้ การขีด ตัวหนังตะลุงจะขีดแบบเห็นเงาของมือผู้ขีด ตัวหนังลอยขึ้นจากขอบจอที่ทำการแสดงเห็นเป็น รูปหนังเต็มตัว และรูปหนังตะลุงการแกะหนังตะลุงหรือการทำหนังตะลุงจะมาปาฉีตหรือละเอียด เท่ากับรูปหนังตะลุงของภาคใต้ เนื่องจากช่างที่ทำการแกะหนังตะลุงหรือทำหนังตะลุงเป็น คนจังหวัดสุพรรณบุรี เรียนรู้วิธีการทำเลียนแบบมาจากการทำหนังใหญ่ผสมกับกับรูปหนังตะลุง ภาคใต้ จึงทำให้เห็นถึงความแตกต่างของรูปหนังตะลุงที่ไม่เหมือนกับรูปหนังตะลุงภาคใต้ ส่วนดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีได้มีการปรับเปลี่ยนและมีการพัฒนา เช่นกัน จากเดิมนั้นจะใช้การบรรเลงด้วยวงดนตรีแบบดั้งเดิม เครื่องดนตรีที่ใช้จะปี่ใน โหม่ง กลอง ตึก ฉิ่ง กรับ ซึ่งเหมือนกับวงดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงภาคใต้ ต่อมาการแสดงหนังตะลุง จังหวัดสุพรรณบุรีวงดนตรีประกอบการแสดงได้มีการนำเครื่องดนตรีไทยหรือเครื่องดนตรีพื้นบ้าน เข้ามาผสมบรรเลงร่วมด้วย จากนั้นได้พัฒนานำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสมรวมกับวงดนตรี ดั้งเดิมที่มีเครื่องดนตรีไทยหรือเครื่องดนตรีพื้นบ้าน และประยุกต์นำวงดนตรีสากล วงดนตรีลูกทุ่ง แตรวง รวมถึงการแสดงรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น การที่มีนักร้องร้องเพลง การเดินทางเครื่อง ประกอบการร้องเพลง การรำหรือระบำ เข้ามาร่วมแสดงเป็นการแสดงเปิดก่อนที่จะทำการแสดง หนังตะลุง นำมาแสดงคั่นระหว่างการแสดงหนังตะลุง หรือทำการแสดงปิดท้ายหลังจบการแสดง หนังตะลุง รวมถึงการนำศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของสุพรรณบุรีอย่างเพลงพื้นบ้านมาประยุกต์ร่วมกับการพากย์ การร้องในการแสดงหนังตะลุง มีการนำเพลงพื้นบ้านอย่างเพลงช้อย เพลงอีแซว บทเพลงลูกทุ่ง เพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากลเข้ามาประยุกต์กับการแสดงหนังตะลุงให้มี

ความทันสมัยสามารถให้ผู้ชมทุกช่วงวัยเข้าถึงการแสดงหนังตะลุงและเห็นถึงความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นสุพรรณบุรีที่ไม่ว่าก็ยุคสมัยผ่านเปลี่ยนไปศิลปะการแสดงหนังตะลุงก็คงยังมีอยู่ให้เห็นโดยมีการพัฒนารูปแบบการแสดงหนังตะลุงอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดและรูปแบบการแสดงหนังตะลุง ถึงแม้หนังตะลุงจะเป็นเอกลักษณ์สำคัญและมีต้นรากวัฒนธรรมมาจากภาคใต้ การที่มีหนังตะลุงเกิดขึ้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นการรับเอาวัฒนธรรมจากสังคมอื่นมาปรับเปลี่ยนผสมผสานกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนจังหวัดสุพรรณบุรีจนกระทั่งพัฒนามาเป็นหนังตะลุงที่มีรูปแบบเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรีเอง โดยในการแสดงหนังตะลุงนั้นต้องมีส่วนประกอบหลายอย่างจึงจะทำให้แสดงดำเนินไปได้อย่างสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นรูปหนัง เครื่องดนตรี และคณะหนังตะลุง ทุกส่วนล้วนมีความสำคัญต่อกันเมื่อนำมารวมเข้าด้วยกันทำให้เป็นการแสดงที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมได้เป็นอย่างมาก

หนังตะลุงสุพรรณบุรีแต่ละคณะรูปหนังตะลุงจะประกอบไปด้วยตัวละครแบบต่าง ๆ เช่น รูปฤๅษี พระอิศวร ปรายหน้าปก มเหสี และตัวตลก รูปหนังตะลุงนั้นทำด้วยหนังสัตว์และประดิษฐ์เป็นตัวละครต่าง ๆ ตามต้องการ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงหนังตะลุง ได้แก่ กลองเล็ก ทับ โหม่ง ปี่ใน ฉิ่ง กรับ และมีการนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสม ไม่ว่าจะเป็นกลองชุด กีตาร์ เบส คีย์บอร์ด แซ็กโซโฟน หรือนำเครื่องดนตรีพื้นบ้านเข้ามาผสมด้วยอย่างเช่นแคน พิณ เป็นต้น ทำให้การบรรเลงดนตรีนั้นเป็นแบบประยุกต์ รวมถึงการที่นำวงดนตรีลูกทุ่งที่มีนักร้องและแดนซ์เซอร์เข้ามาร่วมผสมผสานในระหว่างการแสดงหนังตะลุง อีกทั้งยังมีการนำวงแตรวงเข้ามาใช้บรรเลงร่วมกับการหนังตะลุงสุพรรณบุรีด้วยเช่นกัน ซึ่งรูปแบบการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบตามวงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงหนังตะลุง ดังนี้

1. การแสดงรูปแบบดั้งเดิม เครื่องดนตรีประกอบการแสดง ได้แก่ กลองเล็ก ทับ ฉิ่ง โหม่ง กรับ และปี่ในหรือปี่นอก
2. การแสดงรูปแบบประยุกต์ จะเป็นการผสมผสานระหว่างรูปแบบดั้งเดิมเพิ่มเติมด้วยการนำเครื่องดนตรีสากลและเครื่องดนตรีพื้นบ้านเข้ามาบรรเลงร่วมด้วย ได้แก่ กลองชุด กีตาร์ เบส คีย์บอร์ด แซ็กโซโฟน แคน และพิณ
3. การแสดงรูปแบบบรรเลงร่วมกับวงดนตรีลูกทุ่ง รูปแบบนี้จะคล้ายคลึงกับรูปแบบประยุกต์แต่จะมีการเพิ่มเครื่องดนตรีและการแสดงอื่นเข้ามาร่วมด้วย ได้แก่ การร้องเพลง โดยมีแดนซ์เซอร์แสดงประกอบการร้อง เครื่องดนตรีที่เพิ่มเข้ามาจะเป็นเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่า ได้แก่ ทรัมเป็ต บาริโตน ทรอมโบน เฟรนช์ฮอร์น และคาร์เน็ต

4. การแสดงรูปแบบบรรเลงร่วมกับแตรวง ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงจะเป็นการนำวงแตรวงบรรเลงประกอบการแสดง เครื่องดนตรีจะประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าและเครื่องตี ได้แก่ ทรัมเป็ต บาริโตน ทรอมโบน เฟรนช์ฮอร์น คาร์เนต กลองใหญ่ กลองสแนร์ และกลองบองโก

5. การแสดงรูปแบบไฮเทค เป็นการแสดงที่มีเครื่องดนตรีบรรเลงเพียงเครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ กลองทัด โทน ฉิ่ง ฉาบ และกรับ บรรเลงร่วมกับสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่นำมาทดแทนเครื่องดนตรีที่ไม่มี เป็นการประยุกต์ความเป็นสมัยใหม่เข้าไปทดแทนในส่วนที่ขาดหายไป

รูปแบบการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีมีความหลากหลายในเรื่องของวงดนตรีและเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง การนำเอาเครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลงผสมผสานกับเครื่องดนตรีไทย ทำให้รูปแบบของดนตรีมีความทันสมัยเข้ากับยุคสมัยมากขึ้น และยังคงความเป็นไทยโดยใช้เครื่องดนตรีไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของไทยให้ยังคงอยู่ การนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาทำให้การบรรเลงเพลงในการแสดงหนังตะลุงมีความน่าสนใจ เพิ่มความสนุกสนานและทำให้ผู้ชมทุกช่วงวัยเข้าถึงการแสดงหนังตะลุงได้ง่าย นอกจากเครื่องดนตรีจะสามารถสร้างความน่าสนใจได้แล้วอีกหนึ่งส่วนสำคัญที่คู่กันกับดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงนั้นคือการร้องหรือพากย์บท การวางรูปแบบของเนื้อเรื่อง การร้อง และการเลือกเพลงสำหรับทำการแสดง ซึ่งการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีอันดับแรกจะทำพิธีเบิกโรง เป็นการนำอุปกรณ์การแสดงทั้งหมดขึ้นทางหน้าโรงหนัง ส่วนผู้แสดงทั้งหมดขึ้นทางหลังโรงหนัง มีการตั้งเครื่อง และจัดรูปหน้า ให้เป็นระเบียบ นำหมากพลู ฐูปเทียน และอื่น ๆ ตามลักษณะของงาน จากนั้นนายหนังทำพิธีไหว้ครูเบิกโรง ต่อจากพิธีเบิกโรงจะเป็นการโหมโรง การบรรเลงดนตรีก่อนการแสดง เพลงที่ใช้บรรเลงการโหมโรง ได้แก่ เพลงจับสัตว์ เพลงเดิน เพลงนางป่า เพลงถอยหลังเข้าคลอง ถ้าโหมโรงด้วยปี ใช้เพลงปี ได้แก่ เพลงพัดชา เพลงเขมรปีแก้ว เพลงนางควรวุฒ ถ้าววงดนตรีประกอบการแสดงเป็นรูปแบบที่มีเครื่องดนตรีสากลบรรเลงด้วย จะบรรเลงเพลงต่อโดยเป็นเพลงลูกทุ่งที่มีเพียงทำนองไม่มีการร้อง เพลงที่ใช้บรรเลง ได้แก่ เพลงสวรรค์ชานา เพลงบ้านน้องอยู่ไหน เพลงหลงรักสาวเหนือ และเพลงอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของการแสดง เมื่อทำพิธีเบิกโรงเรียบร้อยแล้ว จากนั้นจะเป็นการออกรูปบอกเรื่อง ซึ่งบอกให้ผู้ชมทราบว่าในการแสดงนี้จะทำแสดงเรื่องอะไร เพื่อให้ผู้ชมสนใจที่จะติดตามดู ในขณะที่ทำการแสดงมีดนตรีบรรเลงรับส่งการพากย์และการเชิดหนังตะลุง ทำเพลงทำหน้าที่ับ ล้อรับกันซึ่งบทเพลงที่ใช้อยู่ที่ความเหมาะสมของเรื่องที่นักแสดง มีการสลับการแสดงระหว่างการแสดงหนังตะลุงกับการร้องเพลงลูกทุ่ง เพลงพื้นบ้าน เพลงช่อย เพลงอีแซว บางครั้งก็

แทรกเพลงเหล่านี้เข้าไปในการแสดงด้วย ประกอบกับการมีแดนซ์เซอร์ประกอบเพลงคล้ายกับวง ลูกทุ่ง ส่วนเพลงที่ใช้ระหว่างคั่นการแสดงหรือแทรกในการแสดงหนังตะลุง ได้แก่ เพลงสิบหกปีแห่ง ความหลัง เพลงมนต์รักลูกทุ่ง เพลงข้าวไม่มีขาย เพลงฉันทนาที่รัก เพลงอื้อหือหล่อจ้ง เพลง สามสิบยังแจ๋ว ซึ่งในเรื่องของเพลงที่ใช้บรรเลงจะเห็นได้ว่าเป็นลูกทุ่ง หรือเพลงที่เป็นที่รู้จัก นอกจากเพลงลูกทุ่งแล้วยังมีเพลงไทยสากลอื่น ๆ อีกหลายเพลงที่นำมาปรับเข้ากับการแสดงหนัง ตะลุงสุพรรณบุรี ในส่วนของบทเพลงสามารถปรับเปลี่ยนได้อยู่เสมอเพื่อให้ทันกับยุคสมัยและ ความต้องการของผู้ชม เป็นการเรียกความสนใจจากผู้ชม ทำให้ผู้ชมรู้สึกไม่เบื่อและอยากติดตาม ชมการแสดงหนังตะลุงอีกด้วย

ส่วนประกอบอีกหนึ่งส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของหนังตะลุงสุพรรณบุรีอยู่ที่เนื้อเรื่องและ การพากย์ เนื้อเรื่องที่น่ามาทำการแสดงนั้นมาจากนิทานพื้นบ้านของสุพรรณบุรีคือเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ธวัช ปลูกโณทก (2525) วรรณกรรมท้องถิ่นมักสะท้อนภาพชีวิต จารีตประเพณี ค่านิยม การปกครองของแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อธิบายในรูปแบบการประพันธ์เนื้อหามักสนุกสนานครบ รสทั้งรัก โกรธ เศร้า โลก หลง บ้างหยาบโผน บ้างเป็นเรื่องปฎิหารย์ และประสบการณ์ด้วยเนื้อหาที่ สนุกสนานนี้เอง วรรณกรรมท้องถิ่นหลายเรื่องจึงได้ถูกนำไปเรียบเรียงใหม่ด้วยศิลปะการประพันธ์ วรรณคดีที่หลากหลาย กระทั่งได้รับการยกย่องเป็นวรรณคดีที่มีความเป็นเลิศ เช่น เสภาขุนช้าง ขุนแผน ต่อมาความเป็นสมัยใหม่เริ่มเข้ามาเมื่อมีอิทธิพล บทละครทางโทรทัศน์หรือตามสื่อโซเชียล ต่าง ๆ หรือแม้แต่กระแสสังคม ข่าวสารการเมืองต่าง ๆ รวมถึงความบันเทิงต่าง ๆ ในหลายรูปแบบ ที่ได้รับความนิยม คณะหนังตะลุงสุพรรณบุรีได้มีการนำสิ่งเหล่านี้มาปรับเปลี่ยนและสร้างสรรค์ เป็นเนื้อเรื่องสำหรับการแสดง มีการปรับเปลี่ยนประยุกตูปแบบด้านเนื้อเรื่องอยู่ตลอด ให้ผู้ชม ได้เข้าถึงและติดตามหนังตะลุงสุพรรณบุรี อีกทั้งการพากย์หนังตะลุงสุพรรณบุรีนั้นเป็นการใช้ สำเนียงภาษาที่เป็นภาษาถิ่นของสุพรรณบุรี ซึ่งสำเนียงภาษาคนสุพรรณบุรีจะเป็นสำเนียงเหนือที่ มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนสุพรรณบุรี ในปัจจุบันการพากย์หนังตะลุงสุพรรณบุรีจะไม่ใช้ สำเนียงภาษาใต้ให้เหมือนหนังตะลุงภาคใต้ การขับร้อง การเจรจาระหว่างการพากย์ใช้สำเนียง ภาษาที่เป็นภาษาถิ่นสุพรรณบุรี รวมทั้งการนำเพลงช่อย เพลงอีแซว ซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านของ สุพรรณบุรี และเพลงลูกทุ่งถือเป็นเพลงพื้นเมืองสุพรรณบุรีเช่นกัน เมื่อวัฒนธรรมตะวันตกเข้าสู่ สังคมไทย ท่วงทำนองเพลงและเครื่องดนตรีตะวันตก (เครื่องดนตรีสากล) ถูกนำมาผสมผสานกับ เพลงพื้นบ้านและทำให้เกิดเพลงลักษณะใหม่ที่เรียกว่าเพลงลูกทุ่ง ซึ่งมีพัฒนาการหลายยุคหลาย สมัย ทำนองเนื้อมีการเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้เหมาะสมกับปัจจุบันและผู้คนรุ่นใหม่

จากที่กล่าวมานี้แนวคิดและรูปแบบการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีแสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวตนซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีการประยุกต์และปรับปรุงแบบการแสดงหนังตะลุงให้เข้ากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง มีความทันสมัยมากขึ้น และยังคงวัฒนธรรมท้องถิ่นสุพรรณบุรีไว้แม้ว่าหนังตะลุงนั้นมีรากฐานศิลปะการแสดงมาจากทางภาคใต้ แต่มีการนำศิลปะการแสดงของสุพรรณบุรีอย่างเพลงพื้นบ้านหรือเพลงลูกทุ่งมาพัฒนาปรับเปลี่ยน ประยุกต์ จนกลายเป็นวัฒนธรรมหรือศิลปะการแสดงท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยวัฒนธรรมนี้ถูกสร้างขึ้นจากมนุษย์หรือกลุ่มคนภายใต้เงื่อนไขในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ทั้งนี้เมื่อสถานการณ์มีการแปรเปลี่ยนไป วัฒนธรรมย่อมไม่อยู่นิ่ง และย่อมเกิดการปรับตัวไปตามแนวความคิดความรู้สึกความเชื่อของคนในกลุ่มผู้สร้างวัฒนธรรมนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และนิเวศน์วัฒนธรรมที่ต่างออกไป Clifford Geertz. (1973). สัญลักษณ์และการตีความหมายที่สะท้อนให้เห็นความสนใจศึกษาวัฒนธรรมในความหมายที่มากกว่าการเป็นวัตถุของการศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ แต่ให้ความสำคัญกับความคิดและมุมมองของผู้คน ในทัศนะแบบการทำความเข้าใจระบบความคิด วัฒนธรรมถูกสร้างขึ้นมาจากความจริงหรือจำลองความจริงขึ้นมา เพื่อให้ผู้คนรู้จักหรือเข้าใจสิ่งที่เป็นจริงทางสังคมและทางกายภาพโดยปรับรูปร่างของตัวแบบให้เหมือนสิ่งที่เป็นจริง จะเห็นได้ว่าสิ่งที่สำคัญในการทำความเข้าใจระบบสัญลักษณ์คือการทำความเข้าใจความคิดของมนุษย์ที่สร้างรูปแบบจำลองหรือสัญลักษณ์ขึ้นมาโดยเลียนแบบจากสิ่งที่เป็นจริง ในขณะที่เดียวกันสิ่งที่เป็นจริงก็ถูกสร้างภายใต้ตัวแบบที่มนุษย์คิดขึ้น อาจกล่าวได้ว่าตัวแบบคือสิ่งที่วางแนวทางหรือความสัมพันธ์ทางกายภาพและทางสังคมของมนุษย์

การที่คณะหนังตะลุงมีการผสมผสานเครื่องดนตรีตะวันตกเข้าไปเนื่องจากความต้องการที่จะให้คณะหนังตะลุงอยู่รอด เพราะปัจจุบันความบันเทิงในรูปแบบทันสมัยได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงอยู่ของคนในท้องถิ่นหลากหลายด้าน เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต โซเชียลต่าง ๆ มีการเผยแพร่การแสดงมากมายที่หลากหลาย จึงเกิดทางเลือกในการเลือกชมมากมาย ดังนั้นการปรับตัวในเรื่องรูปแบบการแสดงรวมถึงการใช้วงดนตรีที่ทันสมัย โดยการนำเครื่องดนตรีสากลที่สามารถบรรเลงเพลงลูกทุ่ง เพลงไทยสากลให้ถูกรสนิยมของผู้ชม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้คนสนใจการหนังตะลุงสุพรรณบุรี

ตาราง 1 รูปแบบการแสดงหนังตะลุงภาคใต้กับหนังตะลุงสุพรรณบุรี

หนังตะลุงภาคใต้	หนังตะลุงสุพรรณบุรี
1. การดำเนินเรื่องในการแสดง ค่อนข้างช้า ไม่ กระชับ นิยมเล่นเรื่องรามเกียรติ์ หรือ วรรณกรรมต่าง ๆ มีการสอดแทรกมุขตลก บ้างบางช่วงบางตอนของการแสดง	1. การดำเนินเรื่องเป็นเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ ทัน ยุค ทันสมัยสมจริง เป็นปกติตามของชีวิต เป็น เรื่องแนวละครชีวิต และมีการผูกปมปัญหาของ เรื่องอย่างน่าสนใจ ทันสมัย
2. การขับร้องมีหลายแบบ ขับร้องเป็นกลอน กาพย์ หรือร่าย การร้องต้องได้สำเนียง จังหวะ ร้องแบบตัวต่อตัวคล้ายลิเก และออกท่าทาง ของตัวหนังตะลุงให้สอดคล้องกับบทร้อง	2. การขับ ร้อง ในการแสดงหนังตะลุงมี หลากหลายแบบ ไม่ว่าจะเป็นแบบกลอน แบบ ร้องเป็นบทเพลงคล้ายเพลงลูกทุ่ง หรือร้องเพลง พื้นบ้านที่เป็นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสุพรรณบุรี อย่างเช่นเพลงลำตัด เพลงอีแซว เพลงฉ่อย
3. การพากย์ ใช้ภาษาใต้ในการเจรจาหรือ พากย์ และมีการใช้ภาษาทองแดง สะท้อนให้ การใช้ภาษาท้องถิ่นหรือภาษาใต้ที่เป็นจุดเด่น ของการแสดงหนังตะลุง	3. การพากย์ใช้ภาษาพูดหรือร้องสำเนียงเหนือ ที่เป็นภาษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ของคนจังหวัดสุพรรณบุรี
4. วงดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงเป็น วงดนตรีที่มีเครื่องดนตรีดั้งเดิม ซึ่งเป็นเครื่อง ดนตรีไทย ถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของดนตรี ประกอบการแสดงหนังตะลุงภาคใต้	4. วงดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุง สุพรรณบุรีมี 5 รูปแบบ ได้แก่ 4.1 บรรเลงด้วยวงดนตรีดั้งเดิมตามแบบฉบับ ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงภาคใต้ 4.2 บรรเลงผสมกับเครื่องดนตรีสากล 4.3 บรรเลงด้วยวงดนตรีลูกทุ่ง 4.4 บรรเลงด้วยวงแตรวง 4.5 บรรเลงดนตรีประกอบเครื่องขยายเสียง โดยการเปิดซาวด์ด้วยสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ เป็นเครื่องขยายเสียง

- หมายเหตุ :
1. รูปแบบการแสดงหนังตะลุงที่เป็นแบบแผนการแสดงภาคใต้ดั้งเดิม
  2. รูปแบบการแสดงหนังตะลุงที่เป็นแบบแผนการแสดงของจังหวัด สุพรรณบุรี

ตาราง 2 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงหนังตะลุงภาคใต้กับหนังตะลุงสุพรรณบุรี

หนังตะลุงภาคใต้	หนังตะลุงสุพรรณบุรี
วงดนตรีดั้งเดิม	วงดนตรีดั้งเดิม
1. กลองขนาดเล็ก	1. กลองขนาดเล็ก
2. ทับ	2. ทับ
3. ฉิ่ง	3. ฉิ่ง
4. โหม่ง	4. โหม่ง
5. ปี่	5. ปี่ใน หรือ ปี่นอก
6. กรับ	6. กรับ
	วงดนตรีประยุกต์ เป็นวงดนตรีดั้งเดิมผสมกับเครื่องดนตรีสากลหรือเครื่องดนตรีพื้นบ้าน
	1. กลองชุด
	2. กีตาร์
	3. เบส
	4. คีย์บอร์ด
	5. แซ็กโซโฟน
	6. แคน
	7. พิณ
	วงดนตรีลูกทุ่ง รูปแบบนี้จะคล้ายคลึงกับรูปแบบประยุกต์แต่จะมีการเพิ่มเครื่องดนตรีและการแสดงอื่นเข้ามาร่วมด้วย
	1. การร้องเพลงโดยมีแดนซ์เซอร์แสดงประกอบการร้อง
	2. ทรม์เบ็ด
	3. บารีโทน
	4. ทรอมโบน
	5. เฟรนช์ฮอร์น
	6. คาริเน็ต

ตาราง 2 (ต่อ)

หนังสือภาคใต้	หนังสือสุพรรณบุรี
	<p>แตรวง เป็นการนำวงแตรวงบรรเลงประกอบการแสดง เครื่องดนตรีจะประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่าและเครื่องตี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทรัมเป็ต 2. บาริโทน 3. ทรอมโบน 4. เฟรนท์ฮอร์น 5. คาร์เนต 6. กลองใหญ่ 7. กลองสแนร์ 8. กลองบองโก้ <p>รูปแบบไฮเทค เป็นการแสดงที่มีเครื่องดนตรีบรรเลงเพียงเครื่องประกอบจังหวะ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลองทัด 2. โทน 3. ฉิ่ง 4. ฉาบ 5. กรับ 6. สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่นำมาทดแทนเครื่องดนตรีที่ไม่มี

- หมายเหตุ :
1. เครื่องดนตรีประกอบการแสดงหนังสือที่เป็นแบบแผนการแสดงภาคใต้ดั้งเดิม
  2. เครื่องดนตรีประกอบการแสดงหนังสือที่เป็นแบบแผนการแสดงของจังหวัดสุพรรณบุรี

ตาราง 3 บทเพลงประกอบการแสดงหนังตะลุงภาคใต้กับหนังตะลุงสุพรรณบุรี

หนังตะลุงภาคใต้	หนังตะลุงสุพรรณบุรี
<p>1. การเบิกโรงจะเป็นดนตรีที่บรรเลงล้วน ๆ ส่วนการแสดงตามเนื้อเรื่อง เป็นการบรรเลงประกอบบทพากย์ ประกอบบทบรรยาย ประกอบบทเจรจาประกอบตามบทบาทเฉพาะตัวละคร</p> <p>2. เพลงที่ใช้บรรเลง คือ เพลงโหมโรงใช้เพลงทับ ตอนดำเนินเรื่องใช้เพลงทับหรือเพลงปี่ ซึ่งใช้เพลงไทยเดิม ได้แก่ เพลงสาวสมเด็จ เพลงเขมรปี่แก้ว เพลงเขมรปากท่อ เพลงชะนีกันแสง เพลงพม่ารำชวาน เพลงพม่าแทงกบ เพลงสุดสงวน เพลงเขมรพวง เพลงลาวดวงเดือน หรือเพลงลูกทุ่งที่มีทำนองเพลงไทยเดิม</p>	<p>1. การเบิกโรงจะเป็นการโหมโรง การบรรเลงดนตรีก่อนการแสดง เพลงที่ใช้บรรเลงการโหมโรง ได้แก่ เพลงจับสัตว์ เพลงเดิน เพลงนางป่า เพลงถอยหลังเข้าคลอง ถ้างวงดนตรีประกอบการแสดง เป็นรูปแบบที่มีเครื่องดนตรีสากลบรรเลงด้วย จะบรรเลงเพลงต่อโดยเป็นเพลงลูกทุ่งที่มีเพียงทำนองไม่มีการร้อง เพลงที่ใช้บรรเลง ได้แก่ เพลงสวรรค์ชาวนา เพลงบ้านน้องอยู่ไหน เพลงหลงรักสาวเหนือ และเพลงอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของการแสดง</p> <p>2. โหมโรงด้วยปี่ ใช้เพลงปี่ ได้แก่ เพลงพัดชา เพลงเขมรปี่แก้ว เพลงนางครวญ</p> <p>3. ขณะทำการแสดงมีดนตรีบรรเลงรับส่งการพากย์และการเชิดหนังตะลุง ทำเพลง ทำหน้าทับ ล้อรับกัน ซึ่งบทเพลงที่ใช้อยู่ที่ความเหมาะสมของเรื่องที่ใช้แสดง มีการสลับการแสดงระหว่างการแสดงหนังตะลุงกับการร้องเพลงลูกทุ่ง เพลงพื้นบ้าน เพลงช้อย เพลงอีแซว</p> <p>4. มีแดนซ์เซอร์ประกอบเพลงคล้ายกับวงลูกทุ่ง ส่วนเพลงที่ใช้ระหว่างคืนการแสดงหรือแทรกในการแสดงหนังตะลุง ได้แก่ เพลงสิบหกปีแห่งความหลัง เพลงมนต์รักลูกทุ่ง เพลงข้าวไม่มีขาย เพลงฉันทนาที่รัก เพลงอื้อหือหล่อจั่ง เพลงสามสิบยังแจ๋ว นอกจากเพลงลูกทุ่งแล้วยังมีเพลงไทยสากลอื่น ๆ อีกหลายเพลงที่นำมาปรับเข้ากับการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรี</p>

- หมายเหตุ :
1. บทเพลงประกอบการแสดงหนังตะลุงที่เป็นแบบแผนการแสดงภาคใต้ดั้งเดิม
  2. บทเพลงประกอบการแสดงหนังตะลุงที่เป็นแบบแผนการแสดงของจังหวัดสุพรรณบุรี

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีมีความหลากหลายในเรื่องของวงดนตรีและเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบแสดง การนำเอาเครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลงผสมผสานกับเครื่องดนตรีไทย ทำให้รูปแบบของดนตรีมีความทันสมัยเข้ากับยุคสมัยมากขึ้น และยังคงความเป็นไทยโดยใช้เครื่องดนตรีไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของไทยให้ยังคงอยู่ การนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาทำให้การบรรเลงเพลงในการแสดงหนังตะลุงมีความน่าสนใจ เพิ่มความสนุกสนานและทำให้ผู้ชมทุกช่วงวัยเข้าถึงการแสดงหนังตะลุงได้ง่าย นอกจากนี้เครื่องดนตรีจะสามารถสร้างความน่าสนใจได้อีกหนึ่งส่วนสำคัญที่คู่กันกับดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงนั่นคือการร้องหรือพากย์บท การวางรูปแบบของเนื้อเรื่อง การร้อง และการเลือกเพลงสำหรับทำการแสดง

ภาพประกอบ 1 แผนภาพพัฒนาการหนังตะลุงสุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 5 กรกฎาคม 2566

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่

2.1 การบริหารจัดการคณะหนังตะลุง

คณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี

คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ มีการบริหารจัดการคณะหนังตะลุงเริ่มจากนายปัญญา ชัยเดช มีอาชีพหลักคือประกอบการแสดงหนังตะลุง รายได้หลักมาจากการแสดงหนังตะลุง ส่วนสมาชิกในคณะดูแลกันแบบครอบครัว แบบพี่แบบน้อง โดยสมาชิกในคณะมีรายได้มาจากงานแสดงหนังตะลุงเช่นกัน สมาชิกบางคนก็มีรายได้จากทางอื่นอีก บางคนรับจ้างตอนกลางวัน ตอนเย็นถึงกลางคืนก็แสดงหนังตะลุง เจ้าของคณะเชื่อว่าสมาชิกในคณะบางคนทำงานหาเงินคนเดียวรายได้ทางเดียวจากการแสดงหนังตะลุงอาจจะไม่เพียงพอ หรือบางคนอาจจะใช้จ่ายเยอะต้องจุนเจือครอบครัวจึงต้องทำอาชีพอื่นด้วย เพราะเหตุนี้จึงมีการบริหารจัดการสมาชิกแบบช่วยเหลือกันและกัน การรับการแสดงส่วนมากจะเป็นการติดต่อกัน จอ่งงานการแสดงล่วงหน้าเป็นสัปดาห์ เป็นเดือน และเป็นปี ด้วยตารางงานที่กำหนดวันแน่นอนอยู่แล้วจึงทำให้สมาชิกสามารถจัดเวลาการทำงานของตัวเองได้และไม่กระทบต่อการแสดงหนังตะลุง

การบริหารจัดการการแสดงหนังตะลุง ในการแสดงจะแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1. การแสดงแบบดั้งเดิม จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทย คือ

1.1 กลองเล็ก

1.2 ทับ

1.3 ฉิ่ง

1.4 โหม่ง

1.5 กรับ

1.6 ปี่

การเชิดและการพากย์จะเป็นแบบแผนของการแสดงหนังตะลุง เน้นรูปแบบต้นฉบับวัฒนธรรมเดิม เวลาในการแสดงจะอยู่ที่ 2 – 3 ชั่วโมง ราคารับการแสดงต่องาน 4,500 – 6,000 บาท

2. การแสดงแบบประยุกต์ (ชุดเล็ก) จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยผสมเครื่องดนตรีสากล คือ

2.1 กลองเล็ก

2.2 ทับ

2.3 ฉิ่ง

2.4 โหม่ง

2.5 กรับ

2.6 ปี่

2.7 แคน

2.8 กลองชุด

2.9 คีย์บอร์ด

2.10 แซ็กโซโฟน

2.11 กีตาร์

2.12 เบส

การแสดงจะเป็นลักษณะของการให้ความบันเทิงมากกว่าการแสดงแบบดั้งเดิม เนื้อเรื่องมีความกระชับเข้าใจง่าย มีการสอดแทรกการร้องเพลงพื้นบ้านหรือเพลงลูกทุ่งเข้าไประหว่างการแสดง เวลาในการแสดงจะอยู่ที่ 2 – 4 ชั่วโมง ราคารับการแสดงต่องาน 5,500 – 8,000 บาท

3. การแสดงแบบประยุกต์ (ชุดใหญ่) จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยผสมเครื่องดนตรีสากล คือ

3.1 กลองเล็ก

3.2 ทับ

3.3 ฉิ่ง

3.4 โหม่ง

3.5 กรับ

3.6 ปี่

3.7 แคน

3.8 กลองชุด

3.9 คีย์บอร์ด

3.10 แซ็กโซโฟน

3.11 กีตาร์

3.12 เบส

การแสดงมีการเพิ่มหางเครื่องเข้ามาประกอบการแสดง จะเป็นลักษณะคล้ายกับวงลูกทุ่งในการเปิดการแสดงหนึ่งตะลุง และระหว่างการแสดงหนึ่งตะลุง เน้นให้ความบันเทิง สอดแทรกสาระ คติคำสอน และการสะท้อนสังคมเข้าไปในการแสดง เนื้อเรื่องจะเป็นการล้อเลียนสังคม การเมือง ความเป็นอยู่ เหตุการณ์ปัจจุบัน ผู้เฝ้าเรื่องให้การแสดงมีความน่าสนใจ เป็นการรวมระหว่างวงลูกทุ่งกับการแสดงหนึ่งตะลุงเข้าด้วยกันให้เป็นการแสดงหนึ่งเดียวกัน เวลาในการแสดงจะอยู่ที่ 3 – 5 ชั่วโมง ราคารับการแสดงต่องาน 9,000 – 12,000 บาท (ราคาขึ้นอยู่กับการเพิ่มเครื่องดนตรีและหางเครื่องที่นำมาแสดง โดยทางเจ้าภาพสามารถกำหนดหรือเสนอความต้องการกับทางคณะหนึ่งตะลุงได้)

ในส่วนของ การซ้อมการแสดงจะมีงานหรือไม่มีงานหัวหน้าคณะหนึ่งตะลุงจะนัดซ้อมเป็นประจำอยู่แล้ว เพื่อความแม่นยำในการแสดงและความเป็นมืออาชีพ หากไม่มีการซ้อมก่อนการแสดง เวลาไปแสดงจริงอาจจะเกิดความผิดพลาดได้ง่าย ด้วยดนตรีเป็นการแสดงสด ถ้าไม่มีการซักซ้อมกันมาก่อนแล้วเกิดผิดพลาดในการแสดงหรือผิดคิวของนักดนตรีจะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ยาก และการแสดงในครั้งนั้นอาจจะส่งผลไม่ดีต่อภาพลักษณ์ของคณะได้ รวมทั้งการซ้อมเป็นประจำอย่างต่อเนื่องเป็นการฝึกฝีมือและพัฒนาฝีมือของผู้แสดง ได้ช่วยกันปรับรูปแบบการแสดงให้ทันสมัย การเลือกบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง เนื้อเรื่อง การร้อยเรียงลำดับการแสดงให้ตรงตามความต้องการของผู้ชม และทำให้คณะหนึ่งตะลุงยังคงอยู่ได้และมีงานแสดงอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันการแสดงหนึ่งตะลุงอาจมียืดหยุ่นเรื่องการแสดงตามความเหมาะสมลักษณะของเนื้อเรื่อง บทร้อง ที่ใช้ในการแสดงจะเป็นการผสมผสานบทเพลงหรือเนื้อเรื่อง บทร้องที่มีอยู่แล้วหรือเป็นกลอนสด และการนำเอาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ามาผสม เช่น เพลงข่อย เพลงหมอลำ เป็นต้น

ภาพประกอบ 2 การแสดงหนังตะลุงคณะเจริญแสงศิลป์

ที่มาภาพ : ปัญญา มีเดช, 2564

คณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี

นายกนิศ สุขจิตต์ กล่าวว่า หนังตะลุงคณะกนิศศิลป์มีการบริหารจัดการคณะแบบเป็นครอบครัว เพราะสมาชิกหลักของคณะเป็นคนในครอบครัวทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นภรรยา และลูกสาวอีก 2 คน ต่างร่วมด้วยช่วยกันในการสร้างสรรค์งานแสดงให้คณะหนังตะลุงกนิศศิลป์ยังคงดำรงอยู่ได้ และผู้ว่าจ้างงานให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนารูปแบบการแสดงอยู่สม่ำเสมอ ซึ่งแน่นอนว่าการแสดงหนังตะลุงของคณะกนิศศิลป์ไม่ได้เป็นแบบดั้งเดิมตามต้นฉบับของภาคใต้ เป็นการนำศิลปะการแสดงหนังตะลุงมาเผยแพร่และผสมผสานกับศิลปวัฒนธรรมของสุพรรณบุรี โดยการนำบทเพลงพื้นบ้านของสุพรรณบุรีที่เจ้าของคณะคุ้นเคยมาตั้งแต่เด็ก ๆ ประยุกต์เข้ากับการแสดง เพลงลูกทุ่งได้รับการยกจากหลากหลายพื้นที่ที่ยกให้เมืองสุพรรณบุรีเป็นเมืองแห่งศิลป์ ทางคณะก็ไม่ทิ้งความเป็นเอกลักษณ์ในด้านนี้ ก็ยังคงนำมาใช้ในการแสดงที่เป็นการเปิดวง หรือการแสดงคั่นระหว่างหนังตะลุง มีการช่วยกันคิดกับสมาชิกในครอบครัวหารูปแบบการแสดงที่ใหม่และมีความทันสมัย เข้าถึงกลุ่มคนได้ทุกช่วงอายุ นำการแสดงที่เป็นที่นิยมเป็นกระแสอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ มาปรับใช้กับการแสดงของคณะกนิศศิลป์ เมื่อคณะมีรูปแบบการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ ทำให้ราคาของการจ้างงานนั้นเพิ่มขึ้น ซึ่งการจ้างงานแสดงของคณะมีเรทราคาที่หลากหลายตามที่เจ้าภาพต้องการ สามารถระบุความต้องการของรูปแบบการแสดงและงบประมาณที่ต้องการจ้างงานได้ โดยราคาการจ้างงานแสดงของคณะกนิศศิลป์ เริ่มต้นที่ 4,000 – 10,000 บาท เวลาทำการแสดงอยู่ที่ 2-3 ชั่วโมง

ภาพประกอบ 3 การแสดงหนังตะลุงคณะกนิศศิลป์

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 4 ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะกนิศศิลป์

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

คณะเสียมศิลป์สุพรรณบุรี

นายเผ่าพงษ์ คำมี กล่าวว่า การบริหารจัดการคณะหนังตะลุงของคณะเสียมศิลป์สุพรรณบุรี มีการบริหารจัดการแบบหัวหน้ากับลูกน้อง แต่มีการดูแลช่วยเหลือกันแบบครอบครัว คณะเสียมศิลป์ไม่เพียงแต่จะมีการแสดงหนังตะลุงเท่านั้น ยังมีวงแตงวงและวงดนตรีลูกทุ่งอีกด้วย ซึ่งการจ้างงานก็จะมีย่างต่อเนื่องแทบทุกวัน สมาชิกในคณะส่วนใหญ่จะมีรายได้จากการทำการแสดงกับคณะทุกวันถือว่าเป็นอาชีพหลักเลยก็ว่าได้ มีบางคนที่ไม่ได้เป็นนักดนตรีหลักของคณะจะรับงานเป็นเฉพาะงานแล้วแต่รูปแบบของการแสดงที่ผู้ว่าจ้างต้องการ โดยรูปแบบการแสดงหนังตะลุงคณะเสียมศิลป์มีทั้งหมด 4 รูปแบบ เวลาทำการแสดงอยู่ที่ 2-6 ชม. หรือมากกว่านั้นอยู่ที่ผู้ว่าจ้าง ซึ่งราคาเริ่มต้นที่ 6,000-30,000 บาท หรือมากกว่านั้น รูปแบบการแสดงมีดังนี้

1. วงดนตรีไทยดั้งเดิม ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้

- 1.1 ทับ
- 1.2 ซ้องไหม่ง
- 1.3 ฉิ่ง
- 1.4 ปี่นอก

การแสดงหนังตะลุงที่เป็นวงดนตรีดั้งเดิมนั้น เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงจะเป็นเครื่องดนตรีไทยทั้งหมด ตามแบบฉบับดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงของทางภาคใต้ มีการบูชาครูเบิกโรงก่อนทำการแสดง ดำเนินเรื่องในการแสดง มีการเชิดหนัง ร้องพากย์ และดนตรีบรรเลงรับส่งขณะทำการแสดง ซึ่งจะใช้เวลาทำการแสดงอยู่ที่ 2-3 ชั่วโมง ราคา 6,000 บาท

2. วงดนตรีที่มีการผสมเครื่องดนตรีสากล ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้

- 2.1 ทับ
- 2.2 ซ้องไหม่ง
- 2.3 ฉิ่ง
- 2.4 ปี่นอก
- 2.5 กลองชุด
- 2.6 คีย์บอร์ด
- 2.7 กีตาร์
- 2.8 เบส

การแสดงหนังตะลุงที่ใช้วงดนตรีที่มีการนำเครื่องดนตรีสากลมาผสมด้วยนั้น เป็นการผสมผสานวัฒนธรรมของไทยกับตะวันตก เป็นการเพิ่มความน่าสนใจในการแสดงหนังตะลุงและเป็นการดึงดูดให้คนรุ่นใหม่ได้รู้จักหนังตะลุงในอีกมิติหนึ่งที่ไม่ใช่เพียงแต่จะคิดว่าหนังตะลุงต้องเป็นวัฒนธรรมสมัยก่อน ไม่สนุก บรรเลงแต่เพลงที่ใช้แค่เครื่องดนตรีไทยหรือมีแต่เพลงไทยเดิมเท่านั้น เมื่อมีเครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลงด้วยรูปแบบของการแสดงจะปรับเปลี่ยนไป เนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดงจะมีการนำบทละคร นิยาย หรือภาพยนตร์ที่เป็นกระแสหรือได้รับความนิยมในขณะนั้นมาใช้ในการแสดงหนังตะลุง เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงก็ได้มีการนำเพลงดังเพลงฮิตมาประยุกต์บรรเลงร่วมด้วยเช่นกัน ซึ่งระยะเวลาในการทำการแสดงอยู่ที่ 2-3 ชั่วโมง ราคา 7,000 – 8,000 บาท ราคาอาจจะสูงกว่านี้ถ้ามีการแสดงเสริม ได้แก่ มีการนำทางเครื่องมาแสดงคั่นระหว่างการแสดงหนังตะลุง มีการนำนักร้องมาร้องประกอบเพลงประกอบการแสดง

เป็นต้น ซึ่งลักษณะของการแสดงหนังตะลุงคณะเสียงมศิลป์ ผู้ว่าจ้างสามารถกำหนดรูปแบบตามที่ต้องการได้

3. วงดนตรีที่มีการผสมวงแตรวง ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้

- 3.1 ทับ
- 3.2 ซ้องโหม่ง
- 3.3 ฉิ่ง
- 3.4 ปี่นอก
- 3.5 ทรัมเป็ต
- 3.6 บาริโตน
- 3.7 ทรอมโบน
- 3.8 เฟรนช์ฮอร์น
- 3.9 คาร์เนต
- 3.10 กลองใหญ่
- 3.11 กลองสแนร์
- 3.12 กลองบองโก้

การว่าจ้างงานที่เป็นวงดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงที่มีวงแตรวงผสมด้วยนั้น ลักษณะการจ้างงานส่วนใหญ่จะเป็นงานบวชจ้างการแสดงสองเวลา คือมีการบรรเลงแตรวงวันสุกดิบในช่วงของการแห่นาคไปวัด และคืนสุกดิบที่มีการทำขวัญนาคก็จะมีดนตรีบรรเลงประกอบสลับกับช่วงทำพิธี แต่บางงานจะเป็นการนำการแสดงหนังตะลุงมาทำการแสดงด้วย ซึ่งเป็นการแสดงผสมผสานทำให้งานน่าสนใจและเป็นจุดเด่นของคณะหนังตะลุงเสียงมศิลป์

4. วงดนตรีที่มีการผสมวงลูกทุ่ง ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ดังนี้

- 4.1 ทับ
- 4.2 ซ้องโหม่ง
- 4.3 ฉิ่ง
- 4.4 ปี่นอก
- 4.5 ทรัมเป็ต
- 4.6 บาริโตน
- 4.7 ทรอมโบน
- 4.8 เฟรนช์ฮอร์น

4.9 คาริเน็ต

4.10 กลองชุด

4.11 กลองทอมบ้า

4.12 คีย์บอร์ด

4.13 กีตาร์

4.14 เบส

4.15 เครื่องดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ แคน พิณ นำมาใช้บรรเลงในบาง

เพลง

การแสดงหนังตะลุงที่เข้่วงดนตรีลูกทุ่งบรรเลงประกอบการแสดงเป็นวงดนตรีที่ผสมผสานระหว่างเครื่องดนตรีสากลกับเครื่องดนตรีพื้นบ้าน เป็นการประยุกต์ศิลปะการแสดงหลายศาสตร์เข้าด้วยกัน สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับคณะหนังตะลุงเสี่ยมศิลป์

ภาพประกอบ 5 รูปแบบการแสดงหนังตะลุงคณะเสี่ยมศิลป์

ธาวรัตน์ รุ่งอินทร์กุล, 2564

คณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี

นายธวัชชัย สาลี กล่าวว่า หนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์มีการบริหารจัดการแบบหัวหน้ากับลูกน้อง มีหัวหน้าเป็นดูแลและสั่งการในเรื่องต่าง ๆ ภายในคณะ และลูกน้องคอยทำตามคำสั่งโดยแบ่งหน้าที่กันตามความถนัดของแต่ละคน ซึ่งสมาชิกในคณะจะมีอาชีพหลักคือการแสดงหนังตะลุง คณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์จะมีออกทำการแสดงแทบทุกวันและมีการจองงานล่วงหน้ากันเป็นเดือน ๆ จึงถือได้ว่าสมาชิกทุกคนในคณะจะมีรายได้ทุกวัน การรับงานของคณะ

หนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์จะเป็นรูปแบบการแสดงประยุกต์ ใช้วงดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องดนตรีสากลและใช้เครื่องขยายเสียง ซาวด์เสียง มาประกอบกับการบรรเลงดนตรีที่ใช้ทำการแสดงหนังตะลุง อีกทั้งนั้นยังมีนักร้องและแดนซ์เซอร์มาแสดงโชว์คั่นระหว่างการแสดงหนังตะลุง หรือทำการแสดงโชว์ก่อนแสดงหนังตะลุง ระยะเวลาที่ทำการแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์นั้นจะอยู่ที่ 3-4 ชั่วโมงต่อหนึ่งงาน เวลาที่เริ่มทำการแสดงประมาณ 20.00 น. – 00.00 น. ราคาต่อหนึ่งการจ้างงานเริ่มต้นที่ 6,000 – 15,000 บาท ขึ้นอยู่กับความต้องการของเจ้าภาพว่าอยากได้รูปแบบการแสดงแบบใด

ภาพประกอบ 6 คนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

คณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี

นายชโลธร รอดเพชร กล่าวว่า คณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรีมีการบริหารจัดการคณะหนังตะลุงแบบหัวหน้ากับลูกแต่ดูแลกันแบบครอบครัว สมาชิกทุกคนในคณะเปรียบเสมือนคนในครอบครัวเดียวกัน ช่วยเหลือดูแลซึ่งและกัน เวลาทำงานทุกคนล้วนมีหน้าที่เป็นของตัวเอง รู้จักและรับผิดชอบหน้าที่ของตัวเอง คณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรีจะมีการแสดงแทบทุกวัน และมีการติดต่อว่าจ้างกันล่วงหน้าเป็นเดือน ๆ หรือเป็นปีก็มี ซึ่งก็จะทำการแสดงเป็นวงดนตรีลูกทุ่งบ้าง แตรวงบ้าง หรือการแสดงหนังตะลุง แต่ส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นวงลูกทุ่งหรือแตรวงก็จะมีนักแสดงหนังด้วยตลอด หากวันไหนไม่มีงานแสดง หรืองานแสดงเป็นช่วงบ้าง ๆ หัวหน้าคณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยก็จะมีการประชุมพูดคุยเกี่ยวกับชุดการแสดง เนื้อเรื่องและบทเพลงที่จะมาแสดง จะยึดจากกระแสความบันเทิงที่เป็นที่นิยมหรือโด่งดัง ณ ขณะนั้น นำมา

ปรับประยุกต์เพื่อสำหรับการแสดงหนังตะลุง ทำให้การแสดงนั้นดูทันสมัยเข้าถึงง่าย ไม่ซับซ้อน และยังคงความเป็นศิลปะการแสดงของไทยด้วย ซึ่งการรับงานแสดงของหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อย จะอยู่ที่ 3 – 6 ชั่วโมง หรือมากกว่านั้น ขึ้นอยู่กับทางเจ้าภาพว่าจะหาไปทำการแสดงกี่เวลา และรูปแบบการแสดงแบบไหน โดยราคาการจ้างของคณะเพชรดาวน้อยจะอยู่ที่ 10,000 – 30,000 บาท หรือมากกว่านี้ขึ้นอยู่กับเวลาและรูปแบบของการแสดง

ภาพประกอบ 7 คนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อย

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

2.2 โอกาสที่ใช้ในการแสดง

คณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี

นายปัญญา ชัยเดช กล่าวว่า งานที่คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์รับไปทำการแสดง ได้แก่ งานประเพณีเทศกาลต่าง ๆ งานมงคล, งานอวมงคล, งานแก้บน, งานสังคม, งานการกุศล, งานเฉลิมฉลองรัชกาลที่ 10, งานสวรรคตรัชกาลที่ 9, และด้านการศึกษาคือได้เชิญให้เป็นวิทยากรเผยแพร่วัฒนธรรมของหนังตะลุงที่โรงเรียนพญาไท2 (อินเตอร์) ซึ่งการที่เจ้าภาพหาหนังตะลุงไปแสดงในต่าง ๆ ล้วนมีเหตุผลว่าเพราะอะไรถึงต้องเป็นการแสดงตะลุง ดังนี้

1. งานพิธีกรรมที่เกี่ยวกับศาสนา

- งานอวมงคล ที่เจ้าภาพหาไปแสดงนั้นส่วนมากมาจากผู้เสียชีวิต ชื่นชอบในการแสดงหนังตะลุง ชอบการความบันเทิง ลูก ๆ หลาน ๆ จึงหาไปแสดงเพื่อเป็นการส่งท้ายให้กับผู้เสียชีวิต

- งานมงคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงาน งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวช เป็นต้น เจ้าภาพจะนำการแสดงหนังตะลุงไปแสดงเพื่อเสริมสิริมงคล ถวายเทพเจ้า และสิ่งศักดิ์ทั้งหลาย ณ สถานที่แห่งนั้น

- งานแก้บน เป็นงานที่ทำให้คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ออกทำการแสดง มีการว่าจ้างอยู่ตลอด เนื่องด้วยเจ้าภาพได้มีการไปบนบานขอสิ่งที่ดีของตัวเองปรารถนาจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่ตนเองนับถือ ไม่ได้เป็นการขอเฉย ๆ แต่เป็นการยื่นสิ่งตอบแทนให้กับผลสำเร็จของคำขอนั้น เมื่อสำเร็จตั้งใจปรารถนาจึงมีการนำที่ได้บอกกล่าวไปนั้นมาถวายเป็นการแก้บนตามที่ได้เสนอไว้

- งานประจำปีของวัดต่าง ๆ บางงานก็ไปแสดงโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เพราะบางวัดเป็นวัดที่เขานับถือ เมื่อมีงานประจำปีของวัดเขายินดีที่จะไปแสดงเพื่อเป็นการถวาย บางวัดที่ว่าจ้างงานกันเป็นประจำทุก ๆ ปี มาจากเจ้าภาพนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์วัดนั้น ขออะไรสมหวังตั้งใจทำมาค้าขายขึ้นตลอด ก็จะทำให้เจ้าคณะหนังตะลุงไปทำการแสดงทุก ๆ ปี และทางคณะก็มีงานลักษณะนี้ตลอด บางงานจองข้ามเดือนข้ามปีก็มี จึงทำให้คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์มีงานการแสดงต่อเนื่องตลอด

2. งานสังคมหรืองานการกุศล อาทิเช่น เมื่อมีงานของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี ได้ถูกว่าจ้างให้ไปทำการแสดง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงที่จังหวัดสุพรรณบุรีหนังตะลุงก็ถือว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่เป็นที่นิยมอีกหนึ่งวัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี และยังมีงานที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นหรือศิลปะวัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ก็ได้มีโอกาสไปทำการแสดงเช่นกัน

3. งานที่เกี่ยวกับการศึกษา ทางคณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ได้รับเชิญให้ไปทำการแสดงตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นการถ่ายทอดศิลปะวัฒนธรรมที่มีอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรีให้เยาวชนได้เห็นและได้เรียนรู้ การแสดงที่โรงเรียนพญาไท 2 (อินเตอร์) ทางโรงเรียนได้ติดต่อให้ทางคณะไปทำการแสดงทุกปี เป็นเวลา 5 ปีมาแล้ว ทางโรงเรียนได้ให้เหตุผลว่านักเรียนที่โรงเรียนส่วนมากจะเป็นลูกครึ่งมีหลายสัญชาติทางโรงเรียนจึงอยากให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรมของไทย

คณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี

นายกนิศ สุขจิตต์ กล่าวว่า หนังตะลุงคณะกนิศศิลป์จะทำการแสดงทั้งงานมงคลและอวมงคล ส่วนมากจะเป็นงานแก้บน งานบุญ งานประจำปี งานประเพณีต่าง ๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าของคณะเล่าว่า ศิลปะการแสดงหนังตะลุงหรือการแสดงภาพยนตร์

กลางแปลง และมหรสพต่าง ๆ ล้วนมีงานแสดงเข้ามาได้เพราะเกิดจากความเชื่อ การบอกกล่าวเล่าขานต่อ ๆ กันมา อย่างเช่นงานแก้บน ทุกคนต่างมีที่ยึดเหนี่ยวทางใจ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือ ซึ่งแต่ละสถานทีนั้นต่างก็มีความเชื่อที่ไม่เหมือนกัน ที่จังหวัดสุพรรณบุรีก็มีวัดดัง ๆ ที่มีชื่อเสียงหลายวัดที่ขึ้นเรื่องการขอโชคลาภ หรือสิ่งใดที่ไม่สบายใจเมื่อไปกราบไหว้บูชาแล้วจะสมปรารถนา เหตุการณ์เหล่านี้แหละที่ทำให้งานแสดงหนังตะลุงยังคงมีอยู่ต่อเนื่อง เจ้าภาพบางงานหากการแสดงหนังตะลุงไปถวายวัดเพื่อความสบายใจ หรือจ้างงานไปร่วมงานประจำปีของวัดที่ตนเองเคารพนับถือ หรือจ้างงานแสดงหนังตะลุงไปเพื่อแก้บนในสิ่งที่เคยขอและสมปรารถนา เป็นต้น นอกจากจะเป็นงานแก้บน ก็มีงานแต่ง งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ ที่นิยมจ้างงานแสดงหนังตะลุง เพราะส่วนหนึ่งเจ้าภาพขอรับการแสดงหนังตะลุง และเป็นการสร้างความบันเทิงภายในงานอีกด้วย

คณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี

นายเผ่าพงษ์ คำมี กล่าวว่า คณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี กล่าวว่ามีเมื่อก่อนนั้นหนังตะลุงจะแสดงกันตามงานเลี้ยงงานฉลองที่เป็นงานใหญ่ ๆ หรืองานสมโภช ผู้คนก็จะได้ชมกันตามงานวัดเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาได้มีการนำการแสดงหนังตะลุงไปแสดงงานมงคลงานบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวช งานแต่ง หรือแม้แต่งานอวมงคลอย่างงานศพ ก็มีการนำการแสดงหนังตะลุงไปแสดงด้วยเช่นกัน การว่าจ้างการแสดงของคณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์โดยปกติแล้วทางคณะมีงานแสดงหนังตะลุงแทบทุกวัน ส่วนลักษณะงานจะเป็นการแก้บนมากกว่า ผู้คนจังหวัดสุพรรณบุรีมีการเคารพนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่ตนเองศรัทธา มักจะมีการกราบไหว้ขอพรและบนบานขอในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือให้เป็นไปตามที่หวังไว้ เมื่อเป็นไปตามที่ขอหรือสมหวังก็จะนำสิ่งของที่บอกกล่าวมาแก้บน ณ สถานที่ที่ได้ทำการบนบานไว้ ซึ่งผู้คนในจังหวัดสุพรรณจะนิยมนำการแสดงหนังตะลุงไปถวายสิ่งศักดิ์ที่นับถือ โดยความนิยมนี้เกิดจากความเชื่อที่มีการเล่าขานหรือปฏิบัติต่อ ๆ กันมา ถือเป็นความเชื่อส่วนบุคคล ทุกคนจะมีความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์ที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอยู่ที่มุมมองของแต่ละบุคคล ซึ่งเรื่องความเชื่อดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กับผู้คนจังหวัดสุพรรณบุรีมานาน ไม่ว่าจะยุคสมัยจะเปลี่ยนไปมากแค่ไหนการเคารพนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็คงมีให้เห็นกันอยู่ นอกจากคณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรีจะทำการแสดงงานแก้บนแล้ว อีกงานที่เป็นงานหลักที่ไปทำการแสดงเป็นประจำทุกปีนั่นคืองานวัดหรืองานประจำของวัดหรือสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานอนุสรณ์ดอนเจดีย์ งานกาชาดจังหวัดสุพรรณบุรี งานมหาสงกรานต์สุพรรณบุรี เป็นต้น ซึ่งงานเหล่านี้จะมีการจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี และภายในงานก็จะมีมโหรีศพมากมาย การแสดงหนังตะลุงก็เป็นหนึ่งการแสดงที่จัดแสดงในงานเหล่านั้น นอกจากงานที่

เกี่ยวกับประเพณีและศาสนาแล้วนั้น คณะหนังตะลุงเสียงมศิลป์ยังมีงานแสดงที่เป็นงานของจังหวัด หรืองานที่เป็นสังคม เช่น ทางจังหวัดได้มีการจัดงานเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นทางคณะหนังตะลุงเสียงมศิลป์ก็มีโอกาสได้ไปทำการแสดง โดยมีแบบทั้งว่าจ้างและขอความอนุเคราะห์ทางคณะหนังตะลุงเสียงมศิลป์สุพรรณบุรีรับหมด เพราะถือว่าได้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากนี้จะแสดงงานที่เกี่ยวกับศาสนาหรืองานสังคมแล้วนั้น ทางคณะหนังตะลุงเสียงมศิลป์ยังมีโอกาสนำศิลปะการแสดงหนังตะลุงนี้ไปทอดให้กับชุมชน โรงเรียนได้เรียนรู้ โดยการเป็นวิทยากรพิเศษไปสอนศิลปะการแสดงหนังตะลุงของโรงเรียนวัดโคกสำโรง ทางโรงเรียนมีชั่วโมงสอนที่เป็นชั่วโมงสำหรับให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น การแสดงหนังตะลุงก็เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ทางโรงเรียนเลือกให้นักเรียนได้เรียน

คณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี

นายธวัชชัย สาลี กล่าวว่า คณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์จะทำการแสดงงานแก่นับงานวัดหรืองานประจำปี และงานบุญ เช่น งานแต่ง งานบวช งานเลี้ยงฉลองต่าง ๆ ก็ทำการแสดงโดยส่วนมากงานแสดงที่มีการจ้างงาน จะเป็นงานแก่นับกับงานถวายต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นส่วนใหญ่ คนจังหวัดสุพรรณจะมีความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ความศรัทธาในสิ่งต่าง ๆ จะดลบันดาลใจหรือนำพาไปสู่สิ่งที่ปรารถนา การบนบานศาลกล่าวของผู้คนสุพรรณบุรีนั้น ผู้คนเชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือสิ่งที่เคารพนั้นจะสามารถดลบันดาลให้ตนเองมีความสุข ทำงาน ทำการค้าขายได้กำไร หน้าที่การงานเจริญเติบโตไปตามที่หวังไว้ เมื่อเป็นไปตามที่หวังก็จะมีกรนำข้าวของหรือการแสดงมาถวายต่อสิ่งที่เคารพนับถือ มีหลายวัดที่ผู้คนบอกต่อ ๆ กันมาว่าถ้าได้กราบไหว้หรือบนบานอะไรไว้และสำเร็จผลให้นำหนังตะลุงมาถวาย หรือตอนที่ขอพรหรือบนบานให้กล่าวว่าถ้าสำเร็จผลได้ดังใจหวังจะนำการแสดงหนังตะลุงมาถวายก็จะสมหวังในสิ่งที่ขอเช่นกัน นอกจากงานแก่นับก็จะมีการแสดงที่ทางคณะน้องแก๊งศิลป์มีโอกาสได้ไปทำการแสดง หรืองานบวช ถ้าเป็นงานที่เป็นช่วงนิยมบวชกัน งานแสดงหนังตะลุงช่วงนั้นถือว่ามิทุกวันได้ออกทำการแสดงตลอด อีกทั้งงานแสดงที่เป็นงานของชุมชนหรือของจังหวัดคณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์ก็ได้มีโอกาสไปทำการแสดงด้วยเช่นกัน เป็นการนำศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นของสุพรรณบุรีไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้เห็น และรู้จักหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์

คณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี

นายชโลธร รอดเพชร กล่าวว่า การแสดงหนังตะลุงของคณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี เจ้าของคณะกล่าวว่าโอกาสที่ใช้ในที่จริงแล้วแสดงได้เกือบทุกโอกาส ส่วนมากที่คณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรีหรือออกทำการแสดงจะเป็นงานรื่นเริง ไม่ว่าจะเป็นงานประจำปี งานวัด งานแต่ง งานบวชภาค งานบุญต่าง ๆ หรือแม้แต่ความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่

ผู้คนได้มีการขอพร ไปกราบไหว้และมีการบนขอในสิ่งที่ต้องการ เมื่อได้ในสิ่งขอแล้วนั้นก็ไปทำการแก้บนโดยการนำของไปถวายหรือการแสดงต่าง ๆ ไปถวาย

2.3 การสืบสานวัฒนธรรมหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี

คณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี

นายปัญญา ชัยเดช กล่าวว่า การสืบสานวัฒนธรรมหนังตะลุงของคณะเจริญแสงศิลป์ ปัจจุบันการแสดงหนังตะลุงหรือไม่ว่าการแสดงใด ๆ ควรที่จะยึดมั่นในขนบธรรมเนียมวินัยวัฒนธรรมดั้งเดิมตามแบบแผนดั้งเดิม อย่าประยุกต์จนลืมของเก่า ยึดหลักวัฒนธรรมตามประเพณี อย่าเอาความทันสมัยหรือค่านิยมของผู้ชมมาเป็นหลักจนไม่เหลือความเป็นการแสดงหนังตะลุงแท้ ๆ ให้ลูกหลานได้เห็น ได้ชื่นชมและอนุรักษ์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของบท เนื้อเรื่อง ตัวละคร เพลง ดนตรี ที่ใช้ในการแสดงต้องมีความเหมาะสม และทำตนเป็นสื่อที่มีคุณค่าต่อสังคมมากที่สุด

คณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี

นายกนิศ สุขจิตต์ กล่าวว่า การสืบสานวัฒนธรรมหนังตะลุงของคณะกนิศศิลป์ ให้ความคิดเห็นว่างานแสดงไม่ว่าจะเป็นการแสดงใด ๆ ก็ตามควรมีการสร้างสรรค์งานและปรับปรุงรูปแบบของการแสดงให้เหมาะกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์กับผู้รับชม โดยการปรับเปลี่ยนนั้นเป็นการพัฒนาไม่ถือเป็นการทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมของหนังตะลุง ต่อให้รูปแบบของการแสดงจะเปลี่ยนไปอย่างไร แต่ความเป็นตัวตนความเป็นเอกลักษณ์ของหนังตะลุงภาคใต้ก็ยังคงอยู่ไม่หายไป และความเป็นวัฒนธรรมสุพรรณบุรีก็นำมาแสดงให้เห็นรวมทั้งเกิดการแสดงหนังตะลุงในฉบับของจังหวัดสุพรรณบุรีด้วยเช่นกัน

คณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี

นายเผ่าพงษ์ คำมี กล่าวว่า การสืบสานวัฒนธรรมหนังตะลุงของคณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี เจ้าของคณะกล่าวว่า ปัจจุบันการแสดงการหนังตะลุงในจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นที่นิยมและมีคณะหนังตะลุงหลายคณะเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ถือเป็นการสืบสานจากชุมชนสู่สังคม จากการแสดงรูปแบบดั้งเดิมได้พัฒนาปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัย ทำให้ผู้ชมทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงการแสดงหนังตะลุงได้ และเมื่อมีคณะหนังตะลุงหลายคณะในจังหวัดสุพรรณบุรี คณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์ได้มีการสร้างงานแสดงให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง เดิมคณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์จะมีรูปแบบการแสดงแบบดั้งเดิมเหมือนกับหนังตะลุงทางภาคใต้ต่างกันเพียงสำเนียงภาษา ที่เป็นสำเนียงของผู้แสดงเองคือสำเนียงคนสุพรรณ ทั้งการพูดการร้อง มีการใช้เพลงพื้นบ้าน ร้องร่วมกับการแสดง สอดแทรกศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรีเข้าไปด้วย ต่อมาเมื่อสังคมเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ ดนตรีสากลเริ่มมีบทบาท สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ มีเพิ่มมากขึ้น ผู้คนก็ต่างเสพความบันเทิงหรือให้ความนิยมกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นกระแสและลดบทบาทศิลปะท้องถิ่นที่เป็นของ

ไทยลง ทางเจ้าของคณะหนังตะลุงเสียมศิลป์ก็มีการปรับรูปแบบการแสดงให้ทันต่อยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่ยังคงความเป็นวัฒนธรรมของหนังตะลุงและศิลปะวัฒนธรรมสุพรรณบุรี ให้คนรุ่นใหม่ได้เห็นและเข้าถึงการแสดงเหล่านี้ได้โดยไม่ได้มองว่าการแสดงของไทยล้าหลัง แต่ต้องการสื่อให้เห็นถึงคุณค่าของศิลปะวัฒนธรรมไทย แม้ว่ากาลเวลาและยุคสมัยจะก้าวไป แคล้วคลาดศิลปะการแสดงของไทยก็คงปรับตัวและคงความเป็นเอกลักษณ์ของไทยอยู่ได้ เช่นเดียวกับหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีที่ยังได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง

คณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี

นายธวัชชัย สาลี กล่าวว่า คณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี เกิดขึ้นได้จากการที่นายธวัชชัย สาลี ได้เป็นนักดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงมาก่อนของคณะหนังตะลุงเสียมศิลป์แล้วเกิดความชื่นชอบในการแสดงหนังตะลุง จึงศึกษาและก่อตั้งคณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์นี้ขึ้นมา อีกทั้งศิลปะการแสดงหนังตะลุงนั้นมีความเป็นเอกลักษณ์และมีเสน่ห์เฉพาะตัวเมื่อนำมาผสมผสานกับศิลปะวัฒนธรรมหรือการแสดงของสุพรรณบุรี ไม่ว่าจะเป็นการร้องเพลงพื้นบ้าน เพลงช่อย ซึ่งทำให้หนังตะลุงเป็นการแสดงหนังตะลุงของจังหวัดสุพรรณบุรีโดยเฉพาะ

คณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี

นายชโลธร รอดเพชร กล่าวว่า คณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี เป็นคณะหนังตะลุงที่มีการสืบทอดกันมาแบบรุ่นสู่รุ่น มีการถ่ายทอดความรู้จากคุณพ่อมาสู่นายชโลธร รอดเพชร เดิมชโลธร รอดเพชร มีความรู้ความสามารถในเครื่องดนตรีสากลมากกว่าดนตรีไทย แต่คุณพ่อก็ได้สอนและถ่ายทอดทักษะการบรรเลงดนตรีไทยและการเชิดหนังตะลุง พร้อมทั้งทักษะการพากย์หนังและการร้องเพลงพื้นบ้าน เพื่อให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมหนังตะลุงและศิลปะการแสดงท้องถิ่นของสุพรรณบุรี เมื่อยุคสมัยมีการเปลี่ยนแปลง มีการใช้สื่อแลพเทคโนโลยีมากขึ้น รวมถึงวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีบทบาทมากขึ้นด้วยนั้น หนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรีจึงได้มีการปรับรูปแบบของการแสดง ประยุกต์วงดนตรี ปรับรูปแบบของวงดนตรี การบรรเลง และเครื่องดนตรี เพื่อให้การแสดงหนังตะลุงสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้ยังคงความเป็นศิลปะการแสดงหนังตะลุงดั้งเดิมให้ผู้คนยุคใหม่ได้เห็น และประยุกต์ปรับเปลี่ยนความทันสมัยให้นำสนใจมากขึ้นโดยไม่ทิ้งความเป็นเอกลักษณ์ของไทย

2.4 การปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

คณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี

เมื่อเกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ถูกยกเลิกงานจ้างทั้งหมด เพราะรัฐบาลสั่งงดทำการแสดง และการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการระบาดของโรคนี้ทำให้คณะขาดรายได้ จากที่เคยมีรายได้หลักจากการแสดงหนังตะลุง เพื่อหาเงินเลี้ยงดูครอบครัว

และสมาชิกในคณะ เมื่อมีการประกาศเคอร์ฟิว จึงทำให้การแสดงหยุดชะงักและนักดนตรีในคณะขาดรายได้ในการดูแลครอบครัว นายปัญญาทิพย์ ไชยเดช กล่าวว่าเมื่อเป็นแบบนี้นักดนตรีในคณะของตนบางคนต้องไปหางานอื่นทำระหว่างรอสถานการณ์ดีขึ้น เพราะบางคนเป็นหัวหน้าครอบครัว ทำงานคนเดียว เมื่อคณะหนึ่งทะลุไม่มีงานแสดงเขาจึงต้องไปหาอาชีพอื่นทำเพื่อหาเงินใช้จ่ายในครอบครัว ส่วนตนเองนั้นช่วงแรก ๆ ยังพอมีงานให้ได้ออกแสดงในช่วงกลางวันอยู่บ้าง จะเป็นงานแก้บนมากกว่า อีกอย่างเจ้าภาพไม่ได้ต้องการคนดูหรืออะไร เพียงแต่ถวายสังคีตดีสิทธิ์ตามที่ตั้งใจไว้ แต่รายได้ของการไปแสดงก็ลดลงเพราะด้วยสถานการณ์โควิดทำให้รูปแบบของการแสดงไม่ได้เป็นไปแบบที่ทำการแสดงปกติ ทางคณะก็จะปรับรูปแบบของการแสดงใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และกำลังทรัพย์ของเจ้าภาพ จึงต้องลดจำนวนนักดนตรีและนักแสดงลง ก็จะเป็นรูปแบบของการผลัดเปลี่ยนกันของสมาชิกในคณะเป็นการกระจายรายได้ ตนเป็นเจ้าของคณะก็ไม่อยากทิ้งสมาชิกทุกคน พยายามที่จะช่วยได้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถึงแม้ว่าจะไม่มีการแสดงแต่เขาก็จะไม่ทิ้งอาชีพนี้ ต่อให้ไม่มีเงินทองเขาก็จะดิ้นรนหาอาชีพอื่นเสริมเพื่อให้ครอบครัวมีรายได้ เขาจะไม่ทิ้งศิลปวัฒนธรรมที่เขาชื่นชอบเด็ดขาด เพราะถึงอย่างไรหนังตะลุงก็เปรียบเสมือนหัวใจของเขา ตอนนี้ไม่มีงานแสดงแต่เชื่อว่าอนาคตก็จะมีเหมือนกัน เขาเชื่อว่ายังไงสถานการณ์บ้านเมืองจะต้องดีขึ้น และการแสดงหนังตะลุงของเขาก็ต้องกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง และแน่นอนว่าเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิดดีขึ้นได้ประกาศเป็นโรคประจำถิ่น การใช้ชีวิตก็กลับมาแทบจะปกติเดิม การแสดงหนังตะลุงก็ได้กลับมาทำการแสดงเป็นปกติมีงานแสดงติดต่อเข้ามาอย่างต่อเนื่องและจูงใจยาวข้ามปี ทำให้เห็นว่าไม่ว่าจะเกิดสถานการณ์อะไรก็ตาม สุดท้ายแล้วศิลปวัฒนธรรมไม่ได้หายไป และยังคงมีการพัฒนารูปแบบการแสดงให้เข้ากับยุคปัจจุบันเพื่อให้ความเป็นหนังตะลุงสุพรรณบุรียังคงอยู่

คณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี

สำหรับคณะหนังตะลุงกนิศศิลป์ การระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากพอสมควร เพราะหนังตะลุงคณะกนิศศิลป์นั้นไม่ได้สมาชิกคนอื่นร่วมด้วย สมาชิกในคณะทุกคนเป็นครอบครัวทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นตัวเจ้าของคณะเองที่เป็นผู้ดูแลคณะหนังตะลุงกนิศศิลป์และทำการแสดงหนังตะลุงทั้งเขตและพากย์ มีภรรยากับลูกสาวอีกสองคนช่วยในเรื่องของการแสดงดนตรี ทุกอย่างภายในคณะดำเนินไปด้วยสมาชิกของครอบครัว และรายได้หลักของครอบครัวก็มาจากการแสดงหนังตะลุง เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ถูกงดทำการแสดงหนังตะลุง เนื่องด้วยข้อจำกัดของมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ต้องมีการเว้นระยะห่าง การกำหนดเวลาการเปิดปิดของกิจการร้านค้าหรือ

สถาบันเทิง ซึ่งส่งผลให้งานแสดงกลางคืนทุกชนิดถูกงดไม่สามารถทำการแสดงได้ชั่วคราว เนื่องจากการจัดงานไม่ว่าจะเป็นงานแก็บ งานฉายการแสดงต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ งานบุญ งานศพ ก็ไม่สามารถที่จัดแบบที่เคยมีได้ ก็ทำให้หนังตะลุงทำการแสดงไม่ได้เช่นกันและไม่รู้สถานการณ์จะกลับมาเป็นปกติเมื่อไหร่ รายได้หลักของครอบครัวหายไป เงินเยียวยาจากรัฐบาลก็ไม่เพียงพอ เพราะต้องใช้จ่ายทุกวันมีแต่เงินออกไม่มีรายรับเข้ากลับคืนมาเลย ทำให้ต้องหาวิธีแก้ปัญหา ทางด้านการเงินของครอบครัว โดยการประกอบอาชีพอื่นหาอาชีพเสริมเพื่อที่จะได้มีรายได้ให้กับครอบครัว โดยเจ้าคณะหนังตะลุงกนิศศิลป์ กล่าวว่า อาชีพที่ทำเสริมของครอบครัว เริ่มจากลูกสาวสองคนของเขานำเสื้อผ้ามือสองไปขาย และมีการรับจากที่อื่นมาขายด้วย ขายตามตลาดนัด และไลฟ์สดขายทางออนไลน์ ส่วนภรรยาทำอาหารขายในตอนเช้า จะเป็นพวกข้าวแกง แกงถุงตักใส่ถุงกลับบ้าน หรือคนมาซื้อใส่บาตรในตอนเช้า และเจ้าของคณะเองก็รับจ้างทั่วไป นารกที่ปกติใช้ทำการแสดงหนังตะลุงนำอุปกรณ์ออกและนารกไปรับจ้างบรรทุกของหารายได้อีกทางหนึ่ง ทำแบบนี้อยู่ระยะหนึ่ง เมื่อสถานการณ์กลับมามีขึ้น การแสดงต่าง ๆ เริ่มกลับมาทำแสดงได้ ก็ไม่ได้ทิ้งอาชีพเสริมตรงนี้ยังคงทำต่อ และรับงานแสดงหนังตะลุงด้วย แต่การจ้างงานไม่ได้มีมากหรือดีมากเท่ากับช่วงที่ยังไม่เกิดโรคโควิด-19 เพราะไม่สามารถรับงานล่วงหน้าแบบระยะยาวได้ เหมือนกับต้องดูสถานการณ์แบบวันต่อวันเลยก็ว่าได้มันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดขึ้นอยู่กับยอดผู้ติดเชื้อและเคอร์ฟิวที่เป็นแหล่งระบาดของโรค ทำให้การจ้างงานแสดงหนังตะลุงมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของวงและการทำการแสดงด้วย มีการลดขนาดของวงดนตรี ลดราคาการจ้างงาน และปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงให้เหมาะสมกับเวลาที่มีจำกัดมากขึ้น คณะหนังตะลุงกนิศศิลป์ จะทำการแสดงแบบผสมผสานระหว่างการใช้เครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องประกอบจังหวะ ไม่ว่าจะเป็นกลอง ฉิ่ง ฉาบ กรับ ร่วมกับการเปิดเครื่องเล่นเพลงประกอบการแสดงหนังตะลุง บางงานแสดงสมาชิกในครอบครัวก็ไม่ได้ไปทุกคน ลูกสาวจะไม่ค่อยได้ไปเพราะติดขายของส่งของในบางวัน ก็จะไปทำการแสดงกับภรรยาสองคน อยู่ในช่วงของการปรับตัวรูปแบบไหนที่ทำแล้วอยู่ได้ สามารถเลี้ยงชีพได้ก็ปรับและทำไป เพราะไม่รู้ว่าจะอนาคตข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้นอีกไม่สามารถรู้ได้ เพราะฉะนั้นต้องมีการตั้งรับกับทุก ๆ สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อจากนี้

ปัจจุบันการแสดงหนังตะลุงได้กลับมาทำการแสดงอย่างปกติ มีการแสดงต่อเนื่องอยู่ตลอด และได้รับความสนใจมากขึ้นอีกด้วย เนื่องจากทางคณะหนังตะลุงกนิศศิลป์ได้ทำให้คณะของตนเองเป็นหนังตะลุงไฮเทค นำเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์มาปรับใช้ประยุกต์สร้างผลงานที่เป็นเอกลักษณ์ของคณะกนิศศิลป์ ทำให้ผู้คนเกิดความสนใจเป็นอย่างมาก และได้มีการ

เผยแพร่การแสดงหนังตะลุงผ่านสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ อีกด้วย ทำให้ผู้คนได้รู้จักหนังตะลุง
สุพรรณบุรีมากขึ้น

คณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี

เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 ส่งผลกระทบต่ออาชีพการ
แสดงหนังตะลุงเป็นอย่างมาก รวมไปถึงช่วงที่มีการแพร่ระบาดในระลอกแรก การแสดงต่าง ๆ
ยังคงสามารถทำการแสดงได้แต่จำกัดเวลาให้ทำการแสดงโดยมีช่วงเวลาที่กำหนด เนื่องจากมีการ
จัดงานหรือทำการแสดงช่วงกลางคืนได้ไม่เกินเที่ยงคืน ถัดมาทำการแสดงได้ไม่เกินสี่ทุ่ม และสามารถ
ทุ่มตามลำดับ โดยเหตุการณ์ดังกล่าวยังคงทำให้อาชีพการแสดงหนังตะลุงของคณะเสงี่ยมศิลป์
สุพรรณบุรียังคงอยู่ได้ รายได้ยังคงเท่าเดิมไม่ลดอะไรลงไปมาก มีเพียงแค่การแสดงระยะเวลาเท่า
เดิมแต่เริ่มการแสดงเร็วขึ้น ถือว่าไม่ได้มีการกระทบจนต้องมีการปรับตัวอะไรมากมาย ต่อมาเมื่อ
การระบาด โควิด-19 เริ่มรุนแรงขึ้นยอดการติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้น คัดเตอร์ที่เป็นการแพร่ระบาดในวง
กว้างมาจากร้านอาหารกลางคืน สถานที่ให้บริการในช่วงกลางคืนจึงต้องปิดการให้บริการ
ชั่วคราว รวมถึงการแสดงทุกแบบที่ทำการแสดงในเวลากลางคืนก็ถูกงดแสดงด้วย หนังตะลุงคณะ
เสงี่ยมศิลป์ก็เป็นหนึ่งในนั้นที่งดทำการแสดงชั่วคราว ช่วงแรกที่งดทำการแสดงยังรู้สึกกับได้กับสิ่งที่
เกิดขึ้น ทางเจ้าของคณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์และสมาชิกทุกคนยังไม่มีใครเดือดร้อนเท่าไร แต่
พอนาน ๆ ไปแบบไม่มีกำหนดเมื่อถึงวันงานที่เจ้าภาพได้จ้างงานไว้ล่วงหน้าโดนยกเลิกเพราะไม่
สามารถทำการแสดงได้ และถูกยกเลิกทุกงานที่แสดงในเวลากลางคืนเป็นเวลาร่วมหลายเดือน ทำ
ให้ขาดรายได้ เงินสำรองที่มีต้องนำออกมาใช้จ่าย รายได้ขาดหายไปแต่รายจ่ายเพิ่มมากขึ้น
สมาชิกบางคนในคณะไม่มีอาชีพเสริมยึดอาชีพการแสดงหนังตะลุงเป็นอาชีพหลัก ในส่วนที่
เจ้าของคณะเป็นผู้ดูแลคณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์ก็มีการเยียวยาสมาชิกทุกคน คือมีที่พักมีอาหาร
ให้กินโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายถือเป็นการช่วยเหลือกันเล็ก ๆ น้อย ๆ สำหรับบางคนที่มีครอบครัว
รายได้ที่เขาเคยมีเคยได้รับเพื่อมาดูแลครอบครัวนั้นหายไปแน่นอนว่าเขาจะอยู่เฉยไม่ได้เพราะต้อง
ใช้จ่ายตลอด จึงมีสมาชิกขอลาออกไปทำอาชีพอื่นเพื่อช่วยเหลือครอบครัว หลายคนก็ไปทำงานอื่น
ตามความถนัดของตัวเอง ทางเจ้าของคณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์ก็ไม่ได้ว่าอะไร ให้ทุกคนไป
ทำงานเพื่อช่วยเหลือจุนเจือครอบครัว และบอกทุกคนว่าถ้าสถานการณ์ดีขึ้นก็กลับมาทำการแสดง
ด้วยกันเหมือนเดิม

เจ้าของคณะหนังตะลุงเสงี่ยมศิลป์ ยังกล่าวอีกว่า การเกิดการแพร่ระบาดของ โคว
วิด-19 ในครั้งนี้ถือเป็นวิกฤตที่หนักมากสำหรับอาชีพที่ให้ความบันเทิงอย่างหนังตะลุงที่ต้องทำการ
แสดงในช่วงกลางคืน ปกติจะมีการทำการแสดงหนังตะลุงทุกวัน การว่าจ้างงานมีติดต่อกันแทบทุก

วัน คิวงานจะเป็นเดือนเป็นปี รายได้มีทุกวัน สามารถบริหารจัดการคณะหนังตะลุงและสมาชิกทุกคนได้เป็นอย่างดี ยิ่งช่วงที่เศรษฐกิจดี การจ้างงานก็จะได้รับรายได้เยอะ เพราะอาชีพนี้เป็นอาชีพที่ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความเชื่อในที่นี้คือการบนบาน การขอพรให้ได้ตั้งใจหวังเมื่อได้ในสิ่งที่หวังแล้ว จะมีการนำการแสดงหนังตะลุงไปถวายซึ่งเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งของผู้คนจังหวัดสุพรรณบุรีนี้ ทางคณะหนังตะลุงเสียมศิลป์มีงานแสดงทุกวัน มีการจองกันเป็นเวลายาวนาน ส่วนใหญ่ก็งานแก้บน งานถวายที่ทางเจ้าภาพได้ไปขอพร ไปบนบานตามวัดต่าง ๆ ที่นับถือ เมื่อสำเร็จผลก็นำสิ่งของตัวเองบอกกล่าวไปถวาย การแสดงหนังตะลุงก็เป็นหนึ่งการถวายที่ผู้คนในจังหวัดสุพรรณบุรีนิยมนำไปถวาย หรือแก้บน นอกจากจะแสดงตามงานวัด งานแก้บนต่าง ๆ แล้ว งานมงคลอื่น ๆ คณะหนังตะลุงเสียมศิลป์ก็ทำการแสดงเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงาน งานบวช งานบุญขึ้นบ้านใหม่ อีกทั้งงานอวมงคล เช่น งานศพ ก็มีการว่าจ้างให้ไปทำการแสดง เจ้าของคณะเล่าต่อว่า เขาไม่ได้แค่มีอาชีพแสดงหนังตะลุงเพียงอย่างเดียว ก่อนที่เค้าจะมาบริหารจัดการคณะหนังตะลุงเสียมศิลป์ เดิมผู้ดูแลและก่อตั้งคณะหนังตะลุงนี้เป็นบิดาของเขา ส่วนตัวเขานั้นมีวงดนตรี วงวงดนตรีลูกทุ่งเป็นของตัวเองด้วย จึงมีการนำการแสดงมาประยุกต์ ผสมผสานกันให้เกิดรูปแบบการแสดงที่หลากหลาย จึงมีคนให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้น รายได้ของคณะก็เพิ่มขึ้นตามกระแสนิยม นอกจากเรื่องของสังคมแล้ว เศรษฐกิจก็มีผลต่อการจ้างงานแสดงของคณะหนังตะลุงเสียมศิลป์ด้วย เนื่องจากผู้ว่าจ้างส่วนมากอาชีพของคนในจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นชาวไร่ชาวนา และพ่อค้าแม่ค้า เป็นส่วนใหญ่ จะมีความเชื่อยึดถือศาสนา ตัวอย่างเช่น หากขายของดี ทำการเกษตรการค้าขายได้ตามเป้าที่ตั้งไว้จะมีการนำการแสดงหนังตะลุงมาถวาย เป็นต้น

คณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี

เจ้าของคณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์ กล่าวว่า ผลกระทบที่ได้รับคือไม่สามารถทำการแสดงหนังตะลุงได้ เมื่อไม่มีการแสดงจากจะกระทบต่อตัวนักแสดง นักดนตรีในคณะแล้ว คนรอบข้างหรือครอบครัวของสมาชิกในคณะก็ได้รับผลกระทบไปด้วยเช่นกัน เพราะรายได้จากการแสดงหนังตะลุง เปรียบเสมือนกับลูกจ้างรายวัน บางคนยังมีภาระที่ต้องรับผิดชอบเป็นหัวหน้าครอบครัว มีค่าใช้จ่ายมากมาย หากไม่เจอสถานการณ์เช่นนี้ รายได้และการบริหารด้านการเงินจะไม่เกิดปัญหา เนื่องจากการแสดงหนังตะลุงส่วนใหญ่ผู้ว่าจ้างงานจะติดต่อหางานกันล่วงหน้าเป็นวันเป็นเดือนเป็นปี บางคนติดต่อจ้างงานเป็นประจำทุกปี ที่สามารถติดต่อไว้เป็นปีได้นั้น เพราะส่วนใหญ่มีการแสดงหนังตะลุงไปถวายสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือของวัดต่าง ๆ ที่สุพรรณบุรี และยังมีงานวัดทุกปีที่เราเรียกว่างานประจำปีจึงทำให้มีการแสดงอย่างต่อเนื่อง หากไม่ใช่ช่วงงานประจำปีก็จะมีงานแก้บนติดต่อมาเรื่อย ๆ หรือจะเป็นงานบุญ งานแต่งงาน งานบวช แม้แต่งงานศพก็มีติดต่อมา

ให้ทำการแสดง ทำให้งานแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์มีอย่างต่อเนื่อง และกลายเป็นรายได้หลักของเจ้าของคณะและสมาชิกบางคนในคณะ เมื่อมีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เกิดขึ้น ทำให้งานแสดงหนังตะลุงของคณะน้องแก๊งศิลป์ลดลง ช่วงแรกที่มีการระบาดถือว่ายังไม่ได้มีผลกระทบมาก มีแค่บางงานที่เจ้าภาพขอยกเลิกเพราะกลัว โควิด-19 ทางคณะก็เข้าใจและเห็นใจทุกคน ส่วนงานที่มีอยู่ก็ยังเป็นรายได้ที่นำมาช่วยเหลือครอบครัวได้อยู่ แต่เมื่อสถานการณ์รุนแรงมากขึ้นจนมีการงดทำการแสดงทุกชนิด และงดจัดงานทุกอย่างอีกทั้งยังจำกัดเวลาเข้าออกคณะสถานด้วยนั้นส่งผลกระทบต่อคณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์เป็นอย่างมาก ทำให้ทำการแสดงไม่ได้ ผู้จ้างงานยกเลิกงานหรือเลื่อนงานแสดงออกไปก่อน ทำให้ในช่วงนั้นขาดรายได้แทบจะไม่มีรายได้จากการแสดงหนังตะลุงเลยก็ว่าได้ ทางเจ้าของคณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์ยังกล่าวอีกว่า เมื่อไม่มีงานแสดงเลยเป็นเดือน ๆ ต้องนำเงินเก็บออกมาใช้จ่ายช่วยเหลือครอบครัวและสมาชิกในคณะ เนื่องจากบางคนอาศัยอยู่ด้วยกันกับเจ้าของคณะเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกันดูแลกันแบบพี่แบบน้อง เมื่อเกิดวิกฤตินี้ขึ้นทุกคนก็ช่วยเหลือกัน บางคนก็ไปรับจ้างทำงานอื่นบางคนก็ไปขายของหาเงินมาช่วยค่าใช้จ่ายของครอบครัวตัวเอง เพราะขาดรายได้จากการแสดงหนังตะลุงก็เหมือนตกงานเลยก็ว่าได้ บางคนรายได้ที่ได้จากการแสดงก็ถือว่าใช้จ่ายวันต่อวันไม่เหลือให้เป็นเงินเก็บพอรายได้จากส่วนนี้หายไปทำให้เดือดร้อนต้องกู้หนี้ยืมสิน

เมื่อสถานการณ์ดีขึ้นทางคณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์ก็ได้กลับมาทำการแสดง ซึ่งแน่นอนว่าจะกลับมามีงานแสดงหรือทำการแสดงเหมือนเดิมร้อยละร้อยเปอร์เซ็นต์คงเป็นไปได้ เนื่องจากยังมีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อยู่ และต้องทำตามมาตรการที่ทางรัฐบาลกำหนด จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดง มีการลดราคา ลดเวลา ลดจำนวนสมาชิก และทำการแสดงให้มีความกระชับเข้าใจง่าย ให้เป็นไปตามข้อจำกัดที่รัฐบาลกำหนด และเป็นตามเขตพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีกำหนดด้วยเช่นกัน

คณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี

เมื่อเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้นมาทางคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี ถือว่าได้รับผลกระทบมากพอสมควร ผู้ประกอบการปิดกิจการชั่วคราว การแสดงทุกรูปแบบที่แสดงกลางแจ้งถูกยกเลิกไม่สามารถที่จะทำการแสดงได้ ทำให้คณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรีเสียรายได้หลักจากการแสดงหนังตะลุง ผู้ว่าจ้างงานก็ไม่กล้าที่จะให้ทำการแสดง หรือจ้างไปทำการแสดงแต่เงินค่าจ้างก็จะถูกลดลง เพราะเป็นการแสดงเพื่อถวายบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีผู้คนมาชมการแสดงพอเกิดวิกฤติเช่นนี้คณะจึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการแสดงเพื่อที่ทางคณะยังคงมีรายได้จากการแสดงหนังตะลุงอยู่ ปกติการแสดงหนังตะลุงจะทำการแสดงช่วงกลางคืนเป็นส่วนใหญ่ ทาง

คณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยก็รับงานแสดงช่วงเวลากลางวันแทน หรือทำการแสดงที่อยู่ในช่วงเวลาที่ทางรัฐบาลกำหนด รูปแบบการแสดงถูกปรับประยุกต์ให้เหมาะสม จำนวนสมาชิกก็ลดลง จากเดิมที่การแสดงจะมีการนำเครื่องมาประกอบการแสดง ทางคณะก็ตัดส่วนนี้ออกเพื่อเป็นการลดจำนวนและลดความแออัดตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของ โควิด-19 และค่าจ้างการแสดงก็ลดลงเช่นกัน เจ้าของคณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อย กล่าวว่า ไม่เคยพบกับเหตุการณ์แบบนี้มาก่อน ค่อนข้างที่จะรับมือยาก เพราะปกติจะอยู่ได้ด้วยรายได้ของการแสดงหนังตะลุง และการแสดงหนังตะลุงก็อยู่ได้ด้วยเพราะผู้ว่าจ้างที่เค้าทำอาชีพค้าขาย เกษตรกร และอื่น ๆ กล่าวคือ ปัจจัยที่ทำให้ผู้ว่าจ้างจ้างงานแสดงคือสภาพคล่องทางเศรษฐกิจ เพราะผู้คนจังหวัดสุพรรณบุรีส่วนมากทำอาชีพค้าขาย และมีที่พึ่งทางจิตใจเป็นการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือ เสมือนว่าขอพรขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ทำมาค้าขายได้ตามที่หวังไว้ จะมีการบนบานสานกล่าว หากได้ดังใจหวังก็จะนำสิ่งของหรือการแสดงอะไรก็ตามที่ได้กล่าวไว้มาถวาย การแสดงหนังตะลุงก็เป็นหนึ่งการแสดงที่ผู้คนจังหวัดสุพรรณบุรีนิยมนำไปถวายแก้บน หรือทุก ๆ ปีจะมีงานวัดเป็นงานประจำปี ช่วงที่ม้งงานวัดจะเป็นช่วงที่ทุกการแสดงทุกมโหรีสพถือเป็นช่วงกอบโกยรายได้ บางคณะถึงกับแยกทำการแสดงเป็นสองชุดเพื่อที่จะรับงาน แต่พอมาปีนี้เกิดโควิด-19 งานประจำปีก็ไม่ได้จัด งานแสดงหนังตะลุงของคณะเพชรดาวน้อยก็ถูกยกเลิกเช่นกัน สมาชิกบางคนต้องหาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งรายได้หลักมาจากการแสดงหนังตะลุง พอรายได้หายไปก็ต้องหาอาชีพอื่นทำเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว บางคนไปทำอาชีพรับจ้างทำสวน เก็บผัก บางคนเปิดร้านขายของหรือขายของตามตลาด เจ้าของคณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยยินดีให้สมาชิกออกไปทำอาชีพอื่น เพราะเข้าใจและเห็นใจทุกคนหากมีงานแสดงก็จะติดต่อไปให้มาทำการแสดง บางคนไม่สะดวกก็เข้าใจทางเจ้าของคณะก็ปรับตำแหน่งนักแสดงให้เหมาะสม หลัง ๆ มาช่วงปลายปี 2564 งานแสดงเริ่มกลับมา พอมีผู้ว่าจ้างงานติดต่อหางานแสดงมาบ้าง ทำให้คณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยกลับมามีรายได้ เจ้าของคณะกล่าวว่า จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดที่มีการแพร่ระบาดของ โควิด-19 ไม่ได้รุนแรงมากเท่ากับกรุงเทพมหานคร อีกร้อยกว่าชาวบ้านก็อยู่กันแบบตามไร้ตามสวน จึงปรับตัวและฟื้นตัวจากสถานการณ์ดังกล่าวได้ค่อนข้างไว ไม่เช่นนั้นคณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยคงแย่กว่านี้มาก เพราะมันสอดคล้องกันไปหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทุกอย่างมันกระทบกันต้องมีการปรับตัวเพื่อรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เจ้าของคณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อย กล่าวว่า เมื่อรายได้จากการแสดงหนังตะลุงหายไป เขาก็มีอาชีพอื่นทำเช่นกันเพื่อหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัวเหมือนกับคนอื่น ๆ เขามีสวนที่ปลูกผักไว้ปกติส่วนนี้ภรรยาเป็นคนดูแลเป็นคนบริหารจัดการทั้งหมด ส่วนเค้าก็บริหารดูแลคณะหนังตะลุง

เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 เขาก็ได้มาช่วยภรรยาดูแลในส่วนนี้ นำผ้าที่สวนไปขายตามตลาดเพื่อให้มีรายได้อีกทางหนึ่ง เมื่อไม่มีงานแสดงหนังตลกโชว์ทางคณะเพชรดาวน้อยจะปล่อยเครื่องดนตรีและอุปกรณ์การแสดงไว้เฉย ๆ เขาได้มีการเรียกสมาชิกหรือนักกันเมื่อเวลาที่ว่างตรงกัน มาซ้อมดนตรี ซ้อมการแสดง และทำการไลฟ์สดผ่านทาง Facebook เพราะยังไงก็เป็นสิ่งที่เขารัก เคื่บบอกว่าเคยเล่นเคยแสดงทุกวันต่อให้ไม่มีงานจ้างก็ต้องซ้อมต้องทำการแสดง อยู่ดี ๆ จะทิ้งสิ่งที่รักเลยก็เป็นไปไม่ได้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตลกจังหวัดสุพรรณบุรี

1. ปัจจัยจากศาสนาและความเชื่อ คนจังหวัดสุพรรณบุรีส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีความเชื่อในเรื่องของพิธีกรรมที่เกี่ยวกับศาสนาที่ตนนับถือ มีความเชื่อทางคติพราหมณ์เกี่ยวกับการทำพิธีไหว้ครู พิธีปลุกเสกพระภูมิ พิธีกรรมแก้บนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เชื่อว่าสามารถดลบันดาลสิ่งที่ต้องการได้ และนอกจากนี้ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง เช่น งานตรุษจีน งานสงกรานต์ งานประจำปีของวัดในจังหวัดสุพรรณบุรี ไม่ว่าจะเป็นงานนมัสการหลวงพ่อดโตวัดป่าเลไลยก์ ประเพณีทิ้งกระจาดสุพรรณบุรี งานรัฐพิธีถวายราชสักการะพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ ประเพณีชักพระเล่นเพลง ณ วัดป่าพฤกษ์อำเภอบางปลาม้า รวมถึงประเพณีทางศาสนา เช่น ประเพณีทำบุญเข้าพรรษาและออกพรรษา ประเพณีสวดมนต์เลี้ยงพระ เพราะเชื่อเรื่องของวันมงคลและอวมงคล จากความเชื่อในศาสนาและวิญญานบรรพบุรุษมีต่อการเกิดมหรสพ ซึ่งหนังตลกสุพรรณบุรีได้ทำการแสดงตามงานต่าง ๆ ที่กล่าวมา โดยมีว่าจ้างงานหรือที่เรียกว่าเจ้าภาพที่มีความเชื่อในพิธีกรรมทางศาสนา เมื่อประสบความสำเร็จตามที่ต้องการหรือสุขสมหวังในที่ได้กระทำหรือบูชากราบไหว้ก็จะนำการแสดงหนังตลกไปถวาย ทำให้ศิลปะการแสดงหนังตลกสุพรรณบุรีสามารถดำรงอยู่และได้รับการยอมรับในสังคม เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนได้ ถือเป็นวัฒนธรรมหนึ่งที่มีพื้นฐานมาจากความเชื่อและยังคงอยู่ได้ตราบที่ความเชื่อนี้ยังดำรงอยู่

2. ปัจจัยทางสังคม คนจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดใกล้เคียงสุพรรณบุรีให้ความสำคัญและยอมรับให้การแสดงหนังตลกมีบทบาทในวิถีชีวิตของคนในสังคม การได้โอกาสในการสร้างความต่อเนื่องทางวัฒนธรรมของการแสดงหนังตลกจากการที่ได้ทำการแสดงตามงานต่าง ๆ ที่ผู้ว่าจ้างทำการจ้างงานไปแสดง การเปลี่ยนทางสังคมที่ทำให้การแสดงหนังตลกสุพรรณบุรีมีการพัฒนารูปแบบของการแสดงในทุก ๆ ด้านให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ตอบสนองความต้องการผู้ชมและผู้ว่าจ้างงานแสดง ทำให้ได้รับความนิยมและโอกาสทำการแสดง รวมถึงการที่การแสดงหนังตลกสุพรรณบุรีถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาบางแห่งใน

จังหวัดสุพรรณบุรีทำให้วัฒนธรรมการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีสามารถดำรงอยู่และยังปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน ตามแนวคิดวัฒนธรรมของ Clifford Geertz. (1973). การแสดงหนังตะลุง ถือเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นการแสดงที่มีผลต่อความเชื่อการนำการแสดงหนังตะลุงไปถวายต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การแสดงที่ให้ความบันเทิงและมุมมองสะท้อนสังคมผ่านการแสดง อีกทั้งยังมีบทบาทในการให้การศึกษา เป็นศิลปะการแสดงที่สร้างความหมายให้คนในสังคมด้วยและแสดงถึงความเป็นตัวตนของหนังตะลุงสุพรรณบุรี

3. ปัจจัยจากการสืบสานศิลปะการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรี คณะหนังตะลุงสุพรรณบุรีมีการสืบทอดการแสดงกันมาแบบรุ่นสู่รุ่นจากเชื้อสายโดยตรงจากพ่อสู่ลูก จากความสัมพันธ์แบบญาติมิตร และความสัมพันธ์แบบครูศิษย์ โดยแต่ละรุ่นได้มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนารูปแบบการแสดงหนังตะลุงตามแบบฉบับของตนเองและยุคสมัยที่เปลี่ยนไป เป็นการส่งต่อทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่ประกอบอาชีพหนังตะลุง การเปลี่ยนแปลงทางดนตรีและการแสดงมีการผสมผสานในด้านการแสดงเพื่อความบันเทิงกับการประกอบพิธีกรรมเข้าด้วยกัน จะเห็นว่าการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีสามารถออกทำการแสดงได้ทุกโอกาสทุกงานไม่ว่าจะเป็นงานมงคลหรืองานอวมงคล โดยการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีได้มีการนำศิลปะการแสดงพื้นบ้านของสุพรรณบุรีคือเพลงพื้นบ้านอย่างเพลงช้อย เพลงอีแซว และเพลงพื้นเมืองอย่างเพลงลูกทุ่งเข้ามาผสมผสานรวมกันกับศิลปะการแสดงหนังตะลุง สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของผู้สร้างหรือผู้สืบทอดที่เป็นสื่อในการเชื่อมโยงวัฒนธรรมทั้งสองเข้าด้วยกันโดยใช้ความรู้ความสามารถของตนเป็นส่วนสำคัญในการแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างแต่สามารถนำมาสร้างเป็นวัฒนธรรมของตนได้อย่างมีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน Clifford Geertz. (1973). พบว่าความไม่สมดุลงระหว่างสิ่งที่เราเชื่อและรู้สึก กับสิ่งที่คนอื่นเชื่อและรู้สึก ทำให้สามารถระบุได้ว่าขณะนี้เราอยู่ตรงตำแหน่งใดในโลกใบนี้ และเรารู้สึกอย่างไรในการยืนอยู่ ณ จุดนี้ ที่ไต่บ้างที่เราอยากไปหรือไม่อยากไป การยึดมั่นในคุณค่าวัฒนธรรมของตนการนำมันไปไว้ในพื้นที่สำหรับความแตกต่างที่ควรมองเห็น เปิดโอกาสที่ความรู้และความเป็นไปได้ที่อาจค้นพบอะไรบางอย่าง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะต้องนำไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นและก่อให้เกิดการผสมผสานกันระหว่างแนวคิดที่แตกต่าง

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยอาศัยข้อมูลทางวิชาการ บทสัมภาษณ์จากบุคคลให้ข้อมูล ผู้ที่เกี่ยวข้อง เอกสาร วิจัย และบทความต่าง ๆ ซึ่งนำมาดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยสามารถสรุปผลทางการศึกษาได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. พัฒนาการหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี

หนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี ได้รับวัฒนธรรมการแสดงหนังตะลุงมาจากภาคใต้ ซึ่งเกิดจากความชอบและรักในศิลปะการแสดงหนังตะลุง จึงมีการศึกษาเรียนรู้ถึงรูปแบบการแสดงองค์ประกอบของการแสดงหนังตะลุงที่เป็นการแสดงท้องถิ่นของภาคใต้ ด้วยความเป็นเอกลักษณ์ของหนังตะลุงภาคใต้ สารานุกรมเสรี (2557) ได้อธิบายความหมายของ หนังตะลุง คือ ศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นอย่างหนึ่งของภาคใต้ เป็นการเล่าเรื่องราวที่ผูกร้อยเป็นนิยายดำเนินเรื่องด้วยบทร้อยกรองที่ขับร้องเป็นสำเนียงท้องถิ่น หรือที่เรียกกันว่าการ “ว่าบท” มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งดึงดูดสายตาของผู้ชม ซึ่งการว่าบท การสนทนา และการแสดงเงาในหนังตะลุงเป็นคนแสดงเองทั้งหมด โดยหนังตะลุงสุพรรณบุรีเป็นที่นิยม และได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย จนมีคณะหนังตะลุงเกิดขึ้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีมากมาย จะเห็นได้ว่าศิลปวัฒนธรรมนั้นมีการแลกเปลี่ยนกันไปมาอยู่ตลอดเวลา เมื่อได้ไปรับชมหรือรับฟังศิลปะจากที่อื่นก็รับเอาศิลปะการแสดงของที่นั้น ๆ มาปรับเปลี่ยนเป็นของตนเอง และเมื่อเวลาผ่านไปมีการพัฒนารูปแบบการแสดงหนังตะลุงให้เป็นแบบเฉพาะของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยนำเอาศิลปะการแสดงประจำจังหวัดสุพรรณบุรีนั้นคือการร้องเพลงพื้นบ้านที่ร้องเล่นกันมาแต่สมัยโบราณ เช่น เพลงช้อย เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเรือ เพลงอีแซว การแสดงพื้นบ้านของสุพรรณบุรีเป็นการแสดงที่มีความสนุกสนาน ร้องเล่นกันทั่วไป เป็นที่นิยมจนได้รับการยอมรับให้เป็นเอกลักษณ์ของคนสุพรรณบุรี นำศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรีมาประยุกต์ผสมผสานเข้ากับการแสดงหนังตะลุง โดยเป็นสิ่งสำคัญที่ย้ำให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนจังหวัดสุพรรณบุรี หนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีพัฒนาและปรับนำศิลปวัฒนธรรมสองวัฒนธรรมเข้าด้วยกันจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง อีกทั้งมีการพัฒนาปรับประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัย ให้ผู้คนทุกช่วงวัยรวมถึง

เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปะท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้กับกลุ่มคนหรืองานอาชีพหนึ่งผ่านศิลปวัฒนธรรม

หนังตะลุงถือเป็นมหรสพที่นิยมและแพร่หลายอย่างยิ่งมาเป็นเวลานาน เนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดงหนังตะลุงจะนำเรื่องราวเกียรติมาแสดงเป็นหลัก และนำเนื้อเรื่องจากวรรณกรรมที่เป็นคุณค่าของสุพรรณบุรีหรืออย่างเรื่องขุนช้างขุนแผนมาดัดแปลงเรื่องให้เหมาะสมกับการแสดงหนังตะลุง บางคนจะมีการผูกเรื่องขึ้นเอง ส่วนมากจะเป็นประเภทนิทานพื้นบ้าน เช่น แก้วหน้าม้า หอยสังข์ พระสุธน และเต่าทอง เป็นต้น ส่วนดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงภาคใต้้นั้นมี ทับ กลอง โหม่ง ฉิ่ง ปี่ เป็นสำคัญ เพลงที่ใช้บรรเลง คือ เพลงโหมโรง ที่ใช้เพลงทับบรรเลง ตอนดำเนินเรื่องใช้เพลงทับ เพลงปี่ คือ เพลงที่ใช้ปีเดินทำนองเพลงซึ่งโดยมากใช้เพลงไทยเดิม แต่ปัจจุบันได้มีการใช้เพลงไทยสากลและเพลงสากลเข้ามาบรรเลงร่วมด้วย ซึ่งที่กล่าวมานี้เป็นลักษณะของหนังตะลุงภาคใต้ ในส่วนของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีนั้น เริ่มมีการแสดงเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2507 โดยรูปแบบการแสดงมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ดังนี้

ปีพุทธศักราช 2507-2516 การแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีเนื้อเรื่องที่ใช้ทำการแสดงจะเป็นเรื่องที่มาจากวรรณคดี วรรณกรรม นิทานพื้นบ้าน ได้แก่ รามเกียรติ์ ขุนช้างขุนแผน อิเหนา พระอภัยมณี แก้วหน้าม้า เงาะป่า ปลาบู่ทอง โสนน้อยเรือนงาม เรื่องแก้วเจ็ดสีมณีเจ็ดแสง เรื่องเจ็ดทมิฬ เรื่องหม้อดินกายสิทธิ์ เป็นต้น จะเป็นการนำเนื้อเรื่องหรือบทประพันธ์มาแสดงตามแบบต้นฉบับไม่มีการปรับเปลี่ยน วงดนตรีที่นำมาใช้ประกอบการแสดงเป็นวงดนตรีดั้งเดิมที่มีแค่เครื่องดนตรีไทย ได้แก่ กลองเล็ก ทับ ฉิ่ง โหม่ง กรับ และปี่นอก

ปีพุทธศักราช 2539 วงดนตรีที่นำมาใช้ประกอบการแสดงเป็นวงดนตรีไทยและมีการนำเครื่องดนตรีพื้นบ้านเข้าผสมบรรเลงร่วมด้วย ได้แก่ กลองเล็ก ทับ ฉิ่ง โหม่ง กรับ ปี่ และแคน นอกจากแคนแล้วยังมีเครื่องดนตรีพื้นบ้านชนิดอื่นอีกที่นำมาบรรเลงร่วมด้วยนั่นคือ พิณ ซึ่งเป็นการแสดงแบบดั้งเดิม จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทย คือ การเชิดและการพากย์จะเป็นแบบแผนของการแสดงหนังตะลุง เน้นรูปแบบต้นฉบับวัฒนธรรมดั้งเดิมของหนังตะลุงภาคใต้

ปีพุทธศักราช 2517-2550 การแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีมีเนื้อเรื่องหรือบทประพันธ์ที่ใช้ทำการแสดงที่ยังคงเหมือนเดิมนำเรื่องมาจากวรรณคดี วรรณกรรม และนิทานพื้นบ้านมาทำการแสดง ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนเนื้อเรื่องหรือบทประพันธ์ต่างจากต้นฉบับ มีการเพิ่มเติมเนื้อเรื่องให้สอดคล้องกับชีวิตประจำ นำข้อคิด คุณธรรม และสิ่งรอบตัวเข้ามาสอดแทรกเพื่อให้เกิดความบันเทิงมากขึ้น วงดนตรีที่นำมาใช้ประกอบการแสดงเป็นวงดนตรีไทยที่มีการนำเครื่องดนตรีสากล

เข้าผสมบรรเลงร่วมด้วย ได้แก่ กลองเล็ก ทับ ฉิ่ง โหม่ง กรับ ปี่ กลองชุด คีย์บอร์ด แซ็กโซโฟน กีตาร์ และเบส ซึ่งเป็นการแสดงแบบประยุกต์ จะใช้วงดนตรีในการแสดง ประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยผสมเครื่องดนตรีพื้นบ้านหรือเครื่องดนตรีสากล การแสดงเป็นลักษณะของการให้ความบันเทิงมากกว่าการแสดงแบบดั้งเดิม เนื้อเรื่องมีความกระชับเข้าใจง่าย มีการสอดแทรกการร้องเพลงพื้นบ้านหรือเพลงลูกทุ่งเข้าไประหว่างการแสดง

ปีพุทธศักราช 2551 ถึงปัจจุบัน เป็นช่วงที่ยุคสมัยมีการเปลี่ยนแปลง สื่อและเทคโนโลยีมีบทบาทกับผู้คนในสังคมมากขึ้น เนื้อเรื่องที่ใช้ทำการแสดงหนึ่งตระกูลสุพรรณบุรีจึงมีการปรับเปลี่ยนตามไปด้วย จากเดิมจะนำเรื่องจากวรรณคดี วรรณกรรม หรือนิทานพื้นบ้านมาทำการแสดง จากนั้นได้มีการนำภาพยนตร์ หรือละครที่เป็นนิยามมาแสดงหนึ่งตระกูล โดยยกเรื่องราวในบางฉากบางตอนที่มีความน่าสนใจ หรือกำลังเป็นที่นิยมอยู่ ณ ช่วงเวลานั้นๆ มาปรับเนื้อเรื่องและนำมาทำแสดง วงดนตรีที่นำมาใช้ประกอบการแสดงนอกจากจะเป็นวงดนตรีไทยที่มีการนำเครื่องดนตรีสากลเข้าผสมบรรเลงร่วมด้วยแล้วยังมีการนำวงแตรวงเข้ามาบรรเลงประกอบการแสดงหนึ่งตระกูลอีกด้วย ได้แก่ ทับ โหม่ง ฉิ่ง ปี่นอก ทรัมเป็ต บาริโตน ทรอมโบน เฟรนช์ฮอร์น คาร์เนต กลองใหญ่ กลองสแนร์ และกลองบองโก้ นอกจากนี้ยังมีการนำการหนึ่งตระกูลแสดงร่วมกับวงดนตรีลูกทุ่ง และมีการนำเครื่องดนตรีไทยบรรเลงร่วมกับการเปิดเครื่องเล่นเสียง ซึ่งเป็นการแสดงแบบประยุกต์ชุดใหญ่ (บรรเลงร่วมกับวงลูกทุ่ง) จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยผสมเครื่องดนตรีสากล การแสดงมีการเพิ่มแดนซ์เซอร์เข้ามาประกอบการแสดงเป็นลักษณะคล้ายกับวงดนตรีลูกทุ่งสำหรับเป็นการแสดงเปิดก่อนเริ่มการแสดงหนึ่งตระกูล และระหว่างการแสดงหนึ่งตระกูลจะเน้นให้ความบันเทิงสอดแทรกสาระ คติคำสอน และการสะท้อนสังคมเข้าไปในการแสดง เนื้อเรื่องเป็นการล้อเลียนสังคม การเมือง ความเป็นอยู่ เหตุการณ์ปัจจุบัน ผูกเรื่องให้การแสดงมีความน่าสนใจ เป็นการรวมระหว่างวงดนตรีลูกทุ่งกับการแสดงหนึ่งตระกูลเข้าด้วยกันให้เป็นการแสดงหนึ่งเดียวกัน เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงหนึ่งตระกูลได้มีการนำเพลงดังจากสื่อออนไลน์มาบรรเลงร่วมด้วย และมีการผสมวงแตรวง โดยการว่าจ้างงานที่เป็นวงดนตรีประกอบการแสดงหนึ่งตระกูลที่มีวงแตรวงผสมด้วยนั้น ลักษณะการจ้างงานส่วนใหญ่จะเป็นงานบวชที่จ้างการแสดงสองเวลา คือมีการบรรเลงแตรวงวันสุกดิบในช่วงของการแห่มาวัด และคืนสุกดิบที่มีการทำขวัญนาคจะมีดนตรีบรรเลงประกอบสลับกับช่วงทำพิธี แต่บางงานจะเป็นการนำการแสดงหนึ่งตระกูลมาทำการแสดงด้วย

บทเพลงประกอบการแสดง เพลงที่ใช้บรรเลงในการโหมโรง คือ เพลงทับ อาศัยทับ เป็นตัวยื่นและเดินจังหวะ ดนตรีชนิดอื่น ๆ จะบรรเลงตามจังหวะทั้งหมด เพลงที่บรรเลง ได้แก่

เพลงจับสัตว์ เพลงเดิน เพลงนางป่า เพลงถอยหลังเข้าคลอง โหมโรงด้วยปี่ เพลงที่ใช้บรรเลงได้แก่ เพลงพัดชา เพลงเขมรปี่แก้ว เพลงนางควมูญ และเพลงอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของการแสดง หากเป็นวงที่มีเครื่องดนตรีสากลบรรเลงร่วมด้วย จะทำการแสดงต่อจากวงดนตรีไทย เพื่อเป็นการบูชาครูเช่นเดียวกัน โดยบรรเลงเพลงเพียงทำนองไม่มีการร้อง เพลงที่ใช้บรรเลงได้แก่ เพลงสวรรค์ชานา เพลงบ้านน้องอยู่ไหน เพลงหลงรักสาวเหนือ หลังคาแดง รักจางที่บางปะกง หมู่มนารอนาง ปูไข่ไก่หลง ชวนน้องแต่งงาน เมื่อทำการแสดงเบิกโรงเสร็จ ต่อจากนั้นเป็นการออกกรุปบอกเรื่อง บอกให้ผู้ชมทราบว่าในการแสดงนี้จะแสดงเรื่องอะไร เพื่อให้ผู้ชมสนใจที่จะติดตามดู ในขณะที่ทำการแสดงได้มีดนตรีบรรเลงรับส่งการพากย์การเชิดหนัง การบรรเลงดนตรีรับส่งขณะทำการแสดงจะเป็นเครื่องดนตรีไทย ทำเพลง ทำหน้าทับ ล้อรับกันซึ่งบทเพลงที่ใช้ก็แล้วแต่เรื่องที่ใช้แสดง ในช่วงของการแสดงหนึ่งตะลุงมีการสลับการแสดงระหว่างการพากย์หนึ่งตะลุงกับการร้องเพลง ซึ่งเป็นเพลงลูกทุ่ง เพลงพื้นบ้าน เพลงช่อย เพลงอีแซว บางครั้งจะแทรกเพลงเหล่านี้เข้าไปในการแสดงด้วย ประกอบกับการมีแดนซ์เซอร์เต้นประกอบเพลงคล้ายกับวงดนตรีลูกทุ่ง ส่วนเพลงที่ใช้ระหว่างพักการแสดงหรือแทรกในการแสดง ได้แก่ เพลงสิบหกปีแห่งความหลัง เพลงมนต์รักลูกทุ่ง เพลงข้าวไม่มีขาย เพลงฉันทนาที่รัก อื้อหือหล่อจัง เพลงสามสิบยังแจ๋ว และเพลงอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละคณะ

รูปแบบการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี ในส่วนขององค์ประกอบในการแสดงหนังตะลุงไม่แตกต่างกับหนังตะลุงภาคใต้ เนื่องจากวัฒนธรรมที่ได้มานั้นมาจากหนังตะลุงที่เป็นศิลปะท้องถิ่นของภาคใต้ การดำเนินเรื่อง ดนตรีประกอบการแสดง บทเพลงที่ใช้บรรเลง ซึ่งในช่วงที่รับวัฒนธรรมมาและมีการทำแสดงที่จังหวัดสุพรรณบุรี การแสดงหนังตะลุงจะมีนายหนังเป็นคนเชิดหนังตะลุง พร้อมกับพากย์เสียงตัวละครและขับร้องเพลงไปด้วย เรื่องราวที่นำมาทำการแสดงนำมาจากวรรณคดี วรรณกรรม และนิทานพื้นบ้าน เป็นการแสดงที่เน้นคุณธรรมในการดำเนินชีวิต การบรรเลงดนตรีมี 2 แบบ เป็นแบบที่ดนตรีบรรเลงอย่างเดียวกับดนตรีที่ประกอบการแสดงตามเนื้อเรื่อง เมื่อเวลาผ่านไปหนังตะลุงสุพรรณบุรีเริ่มมีมากขึ้นหลายคณะ ทำให้ผู้ว่าจ้างงานแสดงมีตัวเลือกเพิ่มขึ้น หนังตะลุงแต่ละคณะของจังหวัดสุพรรณบุรีจึงสร้างเอกลักษณ์ให้กับตนเองเพื่อให้เป็นที่จดจำของผู้คน จะได้มีการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการดัดแปลงเนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดงจากเดิมที่นำเรื่องจากวรรณคดี วรรณกรรม นิทานพื้นบ้านมาทำการแสดงสอดแทรกคุณธรรมคำสอนในการดำเนินชีวิต ได้ปรับเปลี่ยนมีการนำนิยาย บทละครจากโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือการแต่งบทแต่งเรื่องที่ใช้ทำการแสดงขึ้นมาเอง เพิ่มการพากย์สอดแทรกข่าวสารบ้านเมือง เหตุการณ์ที่เป็นการสะท้อนสภาพความเป็นอยู่ของสังคม สอดแทรกมุขตลกเพื่อสร้างความบันเทิง

ให้มีความสนุกสนาน ให้ผู้ชมเกิดความสนใจที่จะชมการแสดงตลอดจนจบ บางคนมีนักร้องสำหรับร้องเพลงโดยเฉพาะ เพื่อลดการพากย์แบบกลอนลง สำเนียงภาษาที่ใช้พากย์ตัวละครหรือการร้องเพลงประกอบการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีเป็นภาษาที่มีสำเนียงสุพรรณบุรี ซึ่งภาษาของคนจังหวัดสุพรรณบุรีนั้นมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองที่มีความเหนือที่เหนือแบบไม่เหมือนจังหวัดอื่น มีความเฉพาะตัวและเป็นเสน่ห์ของคนสุพรรณบุรี นอกจากนี้ในการพากย์ที่ใช้ภาษาที่เป็นภาษาท้องถิ่นของตัวเองแล้ว ยังมีการนำศิลปะการแสดงพื้นบ้านจังหวัดสุพรรณบุรีมาแสดงร่วมด้วย อย่างเพลงอีแซว เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเต็นท์กำ เพลงสงฟาง เป็นต้น ซึ่งเพลงอีแซวเป็นเพลงประจำท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี นำมาร้องสอดแทรกระหว่างทำการแสดง สร้างความสนุกสนานและดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากการผสมผสานระหว่างการแสดงหนังตะลุงของภาคใต้กับศิลปะท้องถิ่นของสุพรรณบุรี นอกจากนี้ได้มีการนำเพลงลูกทุ่งมาร้องประกอบการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีด้วยเช่นกัน ซึ่งเพลงลูกทุ่งสุพรรณบุรียังคงมีเอกลักษณ์ของสำเนียงภาษาที่ใช้ร้องเป็นสำเนียงเหนือ นักร้องที่มีชื่อเสียงของวงคารเพลงลูกทุ่งหลายท่านก็เป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรี เพลงลูกทุ่งที่คณะหนังตะลุงสุพรรณบุรีนิยมนำมาร้องประกอบการแสดง ได้แก่ เพลงสวรรค์ชาวนา เพลงบ้านน้องอยู่ไหน เพลงหลงรักสาวเหนือ เพลงหลังคาแดง เพลงรักจางที่บางปะกง เพลงหนุ่มนารอนาง เพลงปู่ไข่ไก่หลง เพลงชวอนน้องแต่งงาน เพลงสิบหกปีแห่งความหลัง นอกจากนี้ยังมีลูกทุ่งสมัยใหม่อีกด้วย ในส่วนของการบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีนั้นมีการนำเครื่องดนตรีพื้นบ้านและเครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสมกับเครื่องดนตรีไทย โดยมีการปรับเปลี่ยนการนำเครื่องดนตรีหรือวงดนตรีเข้ามาผสมตามยุคสมัยของสังคมที่เปลี่ยนไปหรือการนำศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ามาทำการแสดงร่วมด้วย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงหนังตะลุงผสมกับวงดนตรีลูกทุ่ง การแสดงหนังตะลุงผสมกับวงแตรวง หรือการแสดงหนังตะลุงผสมกับสื่อเทคโนโลยี รวมไปถึงการที่มีแดนซ์เซอร์เข้ามาแสดงประกอบการบรรเลงดนตรีหนังตะลุง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี

การดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีของแต่ละคณะที่คงอยู่ได้นั้น ล้วนมาจากปัจจัยที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นการแสดงหนังตะลุงที่ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมของภาคใต้ ที่เป็นศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่น มีการดำเนินเรื่องและเล่าเรื่องด้วยการขับร้องที่เป็นสำเนียงภาษาท้องถิ่น ทำให้เกิดความชื่นชอบและหลงใหลในศิลปะการแสดงนี้ จึงได้มีการกำเนิดหนังตะลุงขึ้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยความที่สมัยก่อนจังหวัดสุพรรณบุรีไม่ได้มีการแสดงหนังตะลุงให้เห็นมากมายแบบในปัจจุบัน การที่จะได้ชมการแสดงนั้นถือว่าหาชมได้ยาก เมื่อมีคณะ

หนังตะลุงหนึ่งคณะเกิดขึ้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี โดยคนจังหวัดสุพรรณบุรีแต่กำเนิดเป็นผู้ก่อตั้ง นับเป็นศิลปะการแสดงที่สร้างความน่าสนใจให้กับผู้คนในจังหวัดสุพรรณบุรีไม่ใช่น้อย เริ่มแรกการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีก่อตั้งและเริ่มทำการแสดงที่อำเภออู่ทอง ผู้คนให้ความสนใจกับการแสดงหนังตะลุงมากขึ้นก็ได้มีการว่าจ้างงานให้ไปทำการแสดงตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในอำเภอต่างอำเภอ รวมไปถึงทำการแสดงต่างจังหวัดด้วย

นอกจากการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีจะเป็นที่นิยมจากรูปแบบการแสดงที่มีการสร้างสรรค์งานออกมาให้มีความน่าสนใจและเข้ากับยุคสมัยปัจจุบันแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นอีกที่ทำให้หนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรียังคงอยู่ได้และเป็นที่ยอมรับมาอย่างต่อเนื่อง เป็นเพราะการบริหารจัดการ การแสดงตามงานต่าง ๆ การปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลง และการสืบสานวัฒนธรรมหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยส่งผลต่อรูปแบบการแสดงหนังตะลุงและยังทำให้ผู้คนสนใจในศิลปะการแสดงนี้อยู่ตลอด โดยการบริหารจัดการคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นแบบนายจ้างกับลูกจ้าง แต่จะดูแลกันเป็นเหมือนครอบครัว อาชีพหลักของทุกคนะคือการออกแสดงหนังตะลุง เพราะฉะนั้นการบริหารจัดการจะชัดเจน ทั้งในเรื่องเวลาของงานแสดงและเวลาในการซ้อม ก่อนออกทำการแสดงทุกอย่างต้องมีการวางแผนและข้อมูลรูปแบบของการแต่ละครั้ง เพื่อที่จะคำนวณเวลาในการแสดงและดำเนินเรื่องของหนังตะลุงว่าจะให้เป็นแนวไหนทั้งในส่วน เนื้อเรื่องและบทเพลง รูปแบบที่นำไปแสดงแบ่งเป็น ดังนี้

การแสดงแบบดั้งเดิม จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทย คือ การเขีตและการพากย์จะเป็นแบบแผนของการแสดงหนังตะลุง เน้นรูปแบบต้นฉบับวัฒนธรรมดั้งเดิม

การแสดงแบบประยุกต์ จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยผสมเครื่องดนตรีพื้นบ้านหรือเครื่องดนตรีสากล การแสดงจะเป็นลักษณะของการให้ความบันเทิงมากกว่าการแสดงแบบดั้งเดิม เนื้อเรื่องมีความกระชับเข้าใจง่าย มีการสอดแทรกการร้องเพลงพื้นบ้านหรือเพลงลูกทุ่งเข้าไประหว่างการแสดง

การแสดงแบบประยุกต์ชุดใหญ่ (บรรเลงร่วมกับวงลูกทุ่ง) จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยผสมเครื่องดนตรีสากล การแสดงมีการเพิ่มหางเครื่องเข้ามาประกอบการแสดง จะเป็นลักษณะคล้ายกับวงลูกทุ่งในการเปิดการแสดงหนังตะลุง และระหว่างการแสดงหนังตะลุง เน้นให้ความบันเทิงสอดแทรกสาระ คติคำสอน และการสะท้อนสังคมเข้าไปในการแสดง เนื้อเรื่องจะเป็นการล้อเลียนสังคม การเมือง ความเป็นอยู่ เหตุการณ์ปัจจุบัน ผูกเรื่องให้การแสดงมีความน่าสนใจ เป็นการรวมระหว่างวงลูกทุ่งกับการแสดงหนังตะลุงเข้าด้วยกันให้

เป็นการแสดงหนึ่งเดียวกัน เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงก็ได้มีการนำเพลงดังเพลงฮิตมาบรรเลงร่วมด้วย

การแสดงวงดนตรีที่มีการผสมวงเครื่องสาย การว่าจ้างงานที่เป็นวงดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงที่มีวงเครื่องสายผสมด้วยนั้น ลักษณะการจ้างงานส่วนใหญ่จะเป็นงานบวชจ้างการแสดงสองเวลา คือมีการบรรเลงเครื่องสายวันสุกดิบในช่วงของการแห่มาวัด และคืนสุกดิบที่มีการทำขวัญนาคก็จะมีดนตรีบรรเลงประกอบสลับกับช่วงทำพิธี แต่บางงานจะเป็นการนำการแสดงหนังตะลุงมาทำการแสดงด้วย และการแสดงที่วงดนตรีไทยบรรเลงร่วมกับการเปิดเครื่องเล่นเสียงเป็นการเปิดเพลงจากเครื่องเล่นเสียง สลับกับการบรรเลงเครื่องดนตรี

ทุกรูปแบบของการแสดงหนังตะลุงมีเวลาจำกัด ซึ่งทุกครั้งที่ทำการแสดงต้องมีการวางแผนให้เหมาะสมกับเวลาที่ทำการแสดง โดยแบ่งเป็นส่วนของการก่อนเริ่มแสดง คือการไหว้ครู ทำการเบิกโรง จากนั้นก็เป็นช่วงของการแสดง และจบการแสดง เนื้อหาที่ใช้ทำการแสดงและบทเพลงที่บรรเลงต้องมีความสอดคล้องกัน มีการเลือกเพลงและเรียงลำดับการบรรเลงก่อนหลัง และวางแผนคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไว้เช่นกัน หากเป็นการแสดงที่ใช้วงดนตรีลูกทุ่งหรือมีการแดนซ์เซอร์กับนักร้องประกอบการแสดงได้มีการเพิ่มเวลาในส่วนนี้ และปรับรูปแบบการแสดงให้เป็นเรื่องราวเดียวกัน ให้เป็นการแสดงเดียวกัน ในส่วนของการซ้อมการแสดงไม่ว่ามีงานหรือไม่มีงาน หัวหน้าคณะหนังตะลุงจะเรียกซ้อมเป็นประจำ เพื่อความแม่นยำในการแสดงและความเป็นมืออาชีพ หากไม่มีการซ้อมก่อนการแสดง เวลาไปแสดงจริงอาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้ง่าย ด้วยดนตรีเป็นการแสดงสด หากไม่ได้ซ้อมกันมาก่อนแล้วเกิดผิดพลาดในการแสดงหรือผิดคิวของนักดนตรีจะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ยาก และการแสดงในครั้งนั้นอาจจะส่งผลไม่ดีต่อภาพลักษณ์ของคณะหนังตะลุงได้ รวมทั้งการซ้อมเป็นประจำอย่างต่อเนื่องเป็นการฝึกฝีมือและพัฒนาฝีมือของผู้แสดง ได้ช่วยกันปรับรูปแบบการแสดงให้ทันสมัยเหมาะสมกับปัจจุบัน การเลือกบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง เนื้อเรื่อง การร้อยเรียงลำดับการแสดงให้ตรงตามความต้องการของผู้ชม และทำให้คณะหนังตะลุงสุพรรณบุรียังคงอยู่ได้และมีงานแสดงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีได้มีการยึดหยุ่นเรื่องการแสดงตามความเหมาะสม ลักษณะของเนื้อเรื่อง บทร้องที่ใช้ในการแสดงเป็นการผสมผสานบทเพลงหรือเนื้อเรื่อง จากบทร้องที่มีอยู่แล้วหรือเป็นกลอนสด และการนำเอาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ามาผสม เช่น เพลงข่อย เพลงหมอลำ เป็นต้น โดยการแสดงหนังตะลุงจะทำการแสดงตามงานประเพณีเทศกาลต่าง ๆ งานมงคล งานอวมงคล งานแก้บน งานสังคัม งานการกุศล งานเฉลิมฉลอง และงานที่เกี่ยวกับด้านการศึกษา ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรเผยแพร่วัฒนธรรมของหนังตะลุงตามโรงเรียนทั้งในจังหวัดสุพรรณบุรีและต่างจังหวัด ซึ่ง

การที่เจ้าภาพหาหนังตะลุงไปแสดงในต่าง ๆ ล้วนมีเหตุผลเพราะอะไรถึงต้องเป็นการการแสดง ตะลุง ดังนี้

1. งานอวมงคล ที่เจ้าภาพหาไปแสดงนั้นส่วนมากมาจากผู้เสียชีวิตขึ้นชอบในการแสดงหนังตะลุง ชอบความบันเทิง ลูก ๆ หลาน ๆ จึงหาไปแสดงเพื่อเป็นการส่งท้ายให้กับผู้เสียชีวิต

2. งานมงคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานแต่ง งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวช เป็นต้น เจ้าภาพจะนำการแสดงหนังตะลุงไปแสดงเพื่อเสริมสิริมงคล ถวายเทพเจ้า และสิ่งศักดิ์ทั้งหลาย ณ สถานที่แห่งนั้น

3. งานแก้บน เป็นงานที่ทำให้คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ออกทำการแสดง มีการว่าจ้างอยู่ตลอด เนื่องด้วยเจ้าภาพได้มีการไปบนบานขอสิ่งที่ตัวเองปรารถนาจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่ตนเองนับถือ ไม่ได้เป็นการขอเฉย ๆ แต่เป็นการยื่นสิ่งตอบแทนให้กับผลสำเร็จของคำขอนั้น เมื่อสำเร็จตั้งใจปรารถนาจึงมีการนำที่ได้บอกกล่าวไปนั้นมาถวายเป็นการแก้บนตามที่ได้เสนอไว้

4. งานประจำปีของวัดต่าง ๆ บางงานก็ไปแสดงโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เพราะบางวัดเป็นวัดที่เขา นับถือ เมื่อมีงานประจำปีของวัดเขายินดีที่จะไปแสดงเพื่อเป็นการถวาย บางวัดที่ว่าจ้างงานกันเป็นประจำทุก ๆ ปี มาจากเจ้าภาพนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์วัดนั้น ขออะไรสมหวังตั้งใจ ทำมาค้าขายขึ้นตลอด ก็จะไปว่าจ้างคณะหนังตะลุงไปทำการแสดงทุก ๆ ปี และทางคณะก็มีงานลักษณะนี้ตลอด บางงานจองข้ามเดือนข้ามปีก็มี จึงทำให้คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์มีงานการแสดงต่อเนื่องตลอด

5. งานสังคมหรืองานการกุศล อาทิเช่น เมื่อมีงานของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี ได้ถูกว่าจ้างให้ไปทำการแสดง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงว่าที่จังหวัดสุพรรณบุรีหนังตะลุงก็ถือว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่เป็นที่นิยมอีกหนึ่งของวัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี และยังมีงานที่เกี่ยวกับท้องถิ่นหรือศิลปะวัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ก็ได้มีโอกาสไปทำการแสดงเช่นกัน

6. งานที่เกี่ยวกับการศึกษา ได้รับเชิญให้ไปทำการแสดงตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรีให้เยาวชนได้เห็นและได้เรียนรู้ ทางโรงเรียนอยากให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของไทย

ต่อมาเมื่อมีการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้การแสดงหนังตะลุงถูกยกเลิกงานจ้างทั้งหมดตลอดช่วงที่มีการแพร่ระบาด เพราะรัฐบาลสั่งงดทำการแสดง สถานที่ที่ให้บริการในช่วง

กลางคืนจึงต้องปิดการให้บริการชั่วคราว รวมถึงการแสดงทุกแบบที่ทำการแสดงในเวลากลางคืนก็ ถูกงดแสดงด้วย หนึ่งตระกูลก็เป็นหนึ่งในนั้นที่งดทำการแสดงทำให้ขาดรายได้ ปกติแล้วงานแสดง หนึ่งตระกูลสุพรรณบุรีการรับงานจะมีการติดต่อจ้างงานกันล่วงหน้าเป็นเดือนเป็นปี ทำให้บริหาร จัดการรายได้ที่ได้รับได้ เมื่องดทำการแสดงไม่สามารถแสดงได้ ทำให้เกิดผลกระทบที่เป็นปัญหา หลักคือการเงิน ไม่ว่าจะป็นเจ้าของคณะเอง สมาชิกในคณะ รวมถึงครอบครัวของผู้ที่ประกอบ อาชีพนี้ เมื่องานแสดงไม่มีแต่รายจ่ายยังคงมีเหมือนเดิม ทำให้ต้องมีการปรับตัวมากพอสมควร ไม่ ว่าจะเป็นการปรับรูปแบบการแสดงหนึ่งตระกูลและการรับงานแสดง หรือหาอาชีพเสริมเพื่อให้มี รายได้ทดแทน โดยจากที่หนึ่งตระกูลจำการแสดงในเวลากลางคืน ก็รับแสดงกลางวันเพื่อไม่ให้เลย เวลาที่รัฐบาลกำหนด มีการปรับรูปแบบของเวทีทำฉากขึ้นมาเพื่อที่ไม่ให้แสงเข้าจอที่ใช้ทำการ แสดง การดำเนินเรื่องกระชับขึ้น ดนตรีประกอบการแสดงลดจำนวนเครื่องดนตรีลง เนื่องจากเวลา ทำการแสดงเจ้าภาพหาไปเพื่อถวายเป็นสิ่งศกดิ์สิทธิ์ แก่บ่นในสิ่งขอและประสบความสำเร็จ จัดทำการ แสดงแบบสวนตัวไม่ให้คนภายนอกเข้าชมการแสดงเพราะอยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เวลาทำการแสดงลดลงราคาจ้างจึงถูกรับลงด้วยเช่นกัน นอกปฏิบัติงานแสดงช่วงกลางวันแล้ว ก็ยังมี การทำการแสดงผ่านโซเชียล เป็นการซื้อดนตรีหรือซื้อการแสดงหนึ่งตระกูลโดยไลฟ์สดผ่านทาง Facebook บ้าง ไม่ก็ทาง Youtube หรือ Tiktok เป็นแอปพลิเคชันที่เป็นนิยมอย่างมาก ซึ่งเป็นอีก ช่องทางหนึ่งที่ทำให้ผู้คนสนใจในการแสดงหนึ่งตระกูลของสุพรรณบุรีมากขึ้น เมื่อมีการจัดงานไหว้ ครูหนึ่งตระกูลประจำปีของแต่ละคณะเพื่อลดความแออัดและปฏิบัติตามมาตรการการป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้มีการไลฟ์สดเพื่อให้คนที่สนใจแต่กลัวการระบาดของโควิด-19 ได้เข้า ร่วมพิธีการไหว้ครูด้วย และเมื่อสถานการณ์ดีขึ้น ณ ปีพุทธศักราช 2565 การแสดงหนึ่งตระกูล จังหวัดสุพรรณบุรีได้เริ่มกลับมาจัดงานแสดงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การว่าจ้างงานมีการติดต่อของงานเข้ามา จนกลับมาเป็นปกติ ทำให้เจ้าของคณะหนึ่งตระกูลและสมาชิกในคณะหนึ่งตระกูลของจังหวัด สุพรรณบุรีกลับมามีรายได้และดำรงชีวิตได้ปกติ ถึงอย่างไรก็ตามต้องเจอวิกฤตหรือสถานการณ์ ใดๆ ขึ้นอีก ศิลปะการแสดงหนึ่งตระกูลจังหวัดสุพรรณบุรีก็คงอยู่ดังเดิม มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยน ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเพื่อไม่ให้ศิลปะการแสดงหนึ่งตระกูลนี้หายไป

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นนี้สอดคล้องกับแนวคิดทางวัฒนธรรม Clifford Geertz. (1973). กล่าวว่ สัญลักษณ์และการตีความหมายที่สะท้อนให้เห็นความสนใจศึกษาวัฒนธรรมใน ความหมายที่มากกว่าการเป็นวัตถุของการศึกษาแบบวิทยาศาสตร์ แต่ให้ความสำคัญกับความคิด และมุมมองของผู้คน ในทัศนะแบบการทำความเข้าใจระบบความคิด วัฒนธรรมถูกสร้างขึ้น มาจากความจริงหรือจำลองความจริงขึ้นมา เพื่อให้ผู้คนรู้จักหรือเข้าใจสิ่งที่เป็นจริงทางสังคมและทาง

ภายภาพโดยปรับรูปร่างของตัวแบบให้เหมือนสิ่งที่เป็นจริง จะเห็นได้ว่าสิ่งที่สำคัญในการทำความเข้าใจระบบสัญลักษณ์คือการทำความเข้าใจความคิดของมนุษย์ที่สร้างรูปแบบจำลองหรือสัญลักษณ์ขึ้นมาโดยเลียนแบบจากสิ่งที่เป็นจริง ในขณะที่เดียวกันสิ่งที่ปรากฏสร้างภายใต้ตัวแบบที่มนุษย์คิดขึ้น อาจกล่าวได้ว่าตัวแบบคือสิ่งที่วางแนวทางหรือความสัมพันธ์ทางกายภาพและทางสังคมของมนุษย์ การที่คณะหนังตะลุงสุพรรณบุรีมีการผสมผสานเครื่องดนตรีตะวันตกเข้าไป เนื่องจากความต้องการที่จะให้คณะหนังตะลุงอยู่รอด เพราะปัจจุบันความบันเทิงในรูปแบบทันสมัยได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงอยู่ของคนในท้องถิ่นหลากหลายด้าน เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต โซเชียลต่าง ๆ มีการเผยแพร่การแสดงมากมายที่หลากหลาย จึงเกิดทางเลือกในการเลือกชมมากมาย ดังนั้นการปรับตัวในเรื่องรูปแบบการแสดงรวมถึงการใช้วงดนตรีที่ทันสมัย โดยการใช้เครื่องดนตรีสากลที่สามารถบรรเลงเพลงลูกทุ่ง เพลงไทยสากลให้ถูกรสนิยมของผู้ชม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้คนสนใจการหนังตะลุงสุพรรณบุรี ผลที่ได้จากงานวิจัยหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นกลุ่มอาชีพกลุ่มหนึ่งของสังคมที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ปรับเข้ากับสิ่งแวดล้อมและความต้องการของสังคม เนื่องจากการแสดงหนังตะลุงจะต้องอาศัยผู้ชมและผู้จ้างงานการแสดงถึงจะมีรายได้ ซึ่งหนังตะลุงสุพรรณบุรีมีการปรับตัวในเรื่องของรูปแบบการแสดงที่มีการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแสดง การดำเนินเรื่อง เนื้อเรื่องที่มีการนำเหตุการณ์ในปัจจุบันมาประยุกต์สอดแทรกเข้าไปกับการแสดง หรือการนำละคร ภาพยนตร์ นิยายที่เป็นกระแส ณ ช่วงเวลานั้น ๆ มาใช้ทำการแสดงหนังตะลุง รวมไปถึงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงหนังตะลุงก็มีการปรับเปลี่ยนไปตามสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง จากเดิมเครื่องดนตรีที่ใช้จะมีเพียงเครื่องดนตรีไทยอย่างเดียว ต่อมาเมื่อยุคสมัยเริ่มมีความเจริญทางเทคโนโลยีและมีการรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีจึงมีการพัฒนานำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลงร่วมด้วย ทำให้มีความร่วมสมัยผู้คนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงศิลปะการแสดงหนังตะลุงได้ง่าย อีกทั้งบทเพลงที่นำมาบรรเลงนอกจากจะเป็นเพลงไทยแล้ว ยังนำเพลงลูกทุ่งหรือเพลงสตริงที่เป็นนิยม เพลงดังที่เป็นที่รู้จักมาบรรเลงด้วย รวมทั้งการนำวงดนตรีลูกทุ่งที่มีนักร้องและหางเครื่องเข้ามาผสมกับการแสดง หรือการนำสื่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์กับการแสดงหนังตะลุง ถือเป็นปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ศิลปะการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรียังคงอยู่และได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เป็นการปรับตัวเพื่อให้เข้าถึงผู้ชมและให้ผู้คนในสังคมเกิดความสนใจและเกิดการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น เป็นการตอบสนองความต้องการของสังคม ถ้าไม่มีผู้ชมการแสดงหนังตะลุงก็得不到ความนิยมและไม่เกิดการบอกต่อจนเป็นที่แพร่หลายทั้งในจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัด

ใกล้เคียง การแสดงหนังตะลุงจึงต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของหนังตะลุงเอาไว้ และมีการนำเพลงพื้นบ้านซึ่งเป็นศิลปะการแสดงของจังหวัดสุพรรณบุรีมาประยุกต์ในการแสดง สำเนียงภาษาที่สื่อสารผ่านการพากย์และการร้องเพลงดำเนินเรื่องการแสดงเป็นสำเนียงสุพรรณบุรีที่มีความเหนือถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนจังหวัดสุพรรณบุรี สำเนียงเหนือมีความหลากหลายต่างกันไปแต่ละจังหวัด ผู้คนในจังหวัดหรือท้องถิ่นนั้น ๆ จะสามารถแยกสำเนียงเหนือออกได้ว่าเป็นคนจังหวัดไหนหรือท้องถิ่นไหน สำเนียงภาษาของจังหวัดสุพรรณบุรีถือเป็นเสน่ห์ที่มีความจริงใจที่อยู่ในวิถีชีวิตของคนสุพรรณบุรี ทำให้เพลงพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิญญาณของคนสุพรรณบุรี การที่หนังตะลุงสุพรรณบุรีมีรูปแบบการแสดงที่ไม่ได้เหมือนกับหนังตะลุงภาคใต้เพียงแต่รับวัฒนธรรมมาเท่านั้นและได้พัฒนาประยุกต์ให้เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง มีการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม วัฒนธรรมทางสังคม หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งคณะหนังตะลุงแต่ละคณะของจังหวัดสุพรรณบุรีล้วนมีการพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ให้ตอบสนองความต้องการต้อง ในสังคม มีการประยุกต์รูปแบบการแสดงและผสมผสานวัฒนธรรมของตนเอง วัฒนธรรมอื่นร่วมด้วย ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากความเป็นอยู่และการเปลี่ยนแปลงไปของสังคม แต่ยังคงรักษาแบบแผนวัฒนธรรมการแสดงหนังตะลุงของภาคใต้ไว้ เพียงแต่มีการนำความเป็นตัวตนหรือเอกลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรีมาผสมผสานร่วมด้วย ทำให้เกิดการแสดงหนังตะลุงที่เป็นแบบฉบับของจังหวัดสุพรรณบุรี ถือเป็นศิลปะการแสดงหนึ่งของจังหวัดสุพรรณบุรีเลยก็ว่าได้ เนื่องจากได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในการนำการแสดงหนังตะลุงไปทำการแสดง โดยเฉพาะงานแก้บนจะนิยมนำการแสดงหนังตะลุงไปแสดง เพราะมีกลุ่มคนในสุพรรณบุรีมีความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์ที่ว่าหากไปสักการะบูชาหรือขอพร บนบานศาลกล่าวก็ได้สมดังที่ขอ เมื่อสำเร็จผลแล้วก็จะมีการแก้บนนำสิ่งของนำการแสดงต่าง ๆ ไปถวาย การแสดงหนังตะลุงก็เป็นหนึ่งในการแสดงที่ผู้คนนิยมนำไปถวายต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ สถานที่ที่ตนนับถือ นอกจากนี้การแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรียังถูกนำไปเป็นสื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดโคกสำโรง จังหวัดสุพรรณบุรี เนื่องจากการแสดงหนังตะลุงจัดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ทางโรงเรียนจึงจัดให้มีการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้ศิลปะท้องถิ่น การแสดงหนังตะลุงถือว่าเป็นศิลปะการแสดงของจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นของตัวเอง จนเป็นที่นิยมและเป็นที่รู้จัก ผู้คนให้ความสนใจในศิลปวัฒนธรรมนี้อย่างมาก ทำให้การแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีดำรงอยู่ได้มาจนปัจจุบัน แม้จะเจอกับวิกฤตใด ๆ ก็ตาม ยังสามารถปรับตัวและมีการรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ มีการเรียนรู้

พัฒนา สร้างสรรค์งานแสดงให้เข้ากับวิถีการดำรงอยู่ของผู้คนในสังคม และสามารถทำให้การ
แสดงหนังตะลุงเป็นที่นิยมของผู้ชมในจังหวัดสุพรรณบุรีทุกยุคทุกสมัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ
การดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความเป็นเอกลักษณ์และตัวตนของหนังตะลุง
จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีการประยุกต์และปรับให้เข้ากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง มีความทันสมัย
มากขึ้น แต่ยังคงวัฒนธรรมท้องถิ่นสุพรรณบุรีไว้แม้ว่าหนังตะลุงนั้นมีรากฐานศิลปะการแสดงมา
จากทางภาคใต้ แต่มีการนำศิลปะการแสดงของสุพรรณบุรีอย่างเพลงพื้นบ้านหรือเพลงลูกทุ่งมา
พัฒนา ปรับเปลี่ยน ประยุกต์ จนกลายเป็นศิลปะการแสดงท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี โดย
รูปแบบการแสดงจะสอดแทรกทั้งความบันเทิง คติคำสอน เนื้อเรื่องที่แสดงเป็นการสะท้อนสังคม
การล้อเลียนสังคม การเมือง ความเป็นอยู่ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือละคร ซีรีส์ ภาพยนตร์ที่
โด่งดัง นำมาทำการแสดง ทำให้การแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีมีความน่าสนใจ และเพลงที่
ใช้ประกอบการแสดงก็ได้มีการผสมผสานระหว่างเพลงไทย เพลงลูกทุ่ง เพลงสากล เพลงฮิต ณ
เวลานั้น รวมถึงการนำเพลงพื้นบ้านอย่างเพลงฉ่อย เพลงอีแซว ที่เป็นศิลปะท้องถิ่นของจังหวัด
สุพรรณบุรีเข้ามาแสดงร่วมด้วย การปรับรูปแบบการแสดงของหนังตะลุงสุพรรณบุรีนั้นเกิดจาก
สถานการณ์ของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและ
ศิลปะการแสดงมากขึ้น ทำให้คณะหนังตะลุงหลาย ๆ คณะต้องหาวิธีการนำเสนอรูปแบบการ
แสดง การดำเนินเรื่อง รวมถึงดนตรีและบทเพลงที่ประกอบการแสดงให้มีความทันสมัยเข้ากับยุค
สังคมปัจจุบันเพื่อให้หนังตะลุงยังคงอยู่และมีงานแสดงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างความเป็นตัวตน
ความเป็นเอกลักษณ์ให้กับหนังตะลุงสุพรรณบุรี ซึ่งสอดคล้องกับราชบัณฑิตยสถาน (2556)
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม หมายถึง พฤติกรรมและสิ่งที่
คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้ในหมู่ของตน มีการปรับเนื้อเรื่อง
และการดำเนินเรื่องเป็นแนววาไรตี้หรือทอล์คโชว์ เพิ่มบทการพากย์โดยนำมุขตลก คำคม หรือ
คำพูดที่เป็นสองแง่สองง่ามเป็นการสร้างความสนุกให้กับการแสดงและผู้ชมการแสดง อีกทั้ง
โรงหนังที่ใช้สำหรับการแสดงได้มีการเปลี่ยนมาใช้โรงหนังสำเร็จรูปที่สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก
มากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาเพื่อการดำรงอยู่
และยังคงความเป็นเอกลักษณ์และตัวตนของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีไว้ได้อย่างเห็นได้ชัด

รวมถึงบริบทสังคม หนึ่งตระกูลจังหวัดสุพรรณบุรีได้มีการพัฒนารูปแบบการแสดงหนึ่งตระกูลมาอย่างต่อเนื่อง จากอิทธิพลกระแสสังคมในแต่ละยุคสมัยที่มีความแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา จากเดิมรูปแบบการแสดงหนึ่งตระกูลมักจะใช้วงดนตรีในการประกอบการแสดงด้วยเครื่องดนตรีไทย การเชิดและการพากย์เป็นแบบแผนดั้งเดิมของการแสดงหนึ่งตระกูล เน้นรูปแบบต้นฉบับวัฒนธรรมดั้งเดิมของภาคใต้ ต่อมาเมื่อสังคมเริ่มมีการรับความเป็นสากลเข้ามามีบทบาท รูปแบบการแสดงหนึ่งตระกูลจึงมีการประยุกต์นำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสมกับวงดนตรีไทย มีการแสดงโชว์ต่าง ๆ สอดแทรกเข้ามาระหว่างการทำการแสดงหนึ่งตระกูล ไม่ว่าจะเป็นการร้องเพลง การนำวงดนตรีลูกทุ่งหรือวงแหวกเข้ามาผสมกับการแสดงหนึ่งตระกูล เป็นการประยุกต์ให้การแสดงหนึ่งตระกูลมีความทันสมัย ผู้คนสามารถเข้าถึงศิลปะการแสดงหนึ่งตระกูลได้ง่าย เข้าใจในการแสดงได้มากขึ้น ต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช 2563 สังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดจากเหตุการณ์การระบาดของโรค โควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการแสดงหนึ่งตระกูลเป็นอย่างมาก ทำให้ช่วงหนึ่งไม่มีการแสดง ต้องทำการแสดงในรูปแบบของออนไลน์ หรือปรับรูปแบบการแสดงให้ตรงตามมาตรการที่รัฐกำหนดเพื่อความอยู่รอด ไม่ให้ขาดรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดวัฒนธรรมของ Clifford Geertz. (1973). แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมาซึ่งใช้ในการสื่อสาร เก็บรักษา และพัฒนา เพื่อเสริมสร้างที่คนจะร่วมกันที่มีต่อการประกอบอาชีพ เมื่อสถานการณ์ดีขึ้นการแสดงหนึ่งตระกูลสุพรรณบุรีก็กลับมาได้รับความนิยมดังเดิม อีกทั้งปัจจัยที่มาจากความเชื่อ โดยความเชื่อถือเป็นแนวทางหนึ่งในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ที่มีความศรัทธาและยอมรับในพลังที่เหนือธรรมชาติเป็นความเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งความเชื่อที่มีผลต่อหนึ่งตระกูลจังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้หนึ่งตระกูลยังคงมีการแสดงอย่างต่อเนื่องคือการบนบานศาลกล่าวเป็นการร้องขอ หรืออ้อนวอนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ หากคำขอนั้นสำเร็จผู้ที่บนบานก็จะนำสิ่งของมาตอบแทนหรือทำตามสัญญาที่ให้ไว้ กล่าวคือ การบนบานถือเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจหรือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถตอบสนองของภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกเครียดได้ แม้ว่าสิ่งที่ขออาจจะไม่ได้สำเร็จตามที่มุ่งหวังเอาไว้ก็ตาม เป็นเพียงเพื่อความสบายใจ โดยกลุ่มคนที่ทำให้เกิดปัจจัยนี้จะเป็นกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัวเป็นส่วนมาก เป็นกลุ่มอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจและการแข่งขันทำให้ต้องมีการรับมือและปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบอาชีพเพื่อความอยู่รอด นอกจากนี้การหาที่พึ่งทางใจก็เป็นสิ่งสำคัญการบนบานขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเคารพศรัทธา การเคารพบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของแต่ละคนจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่ที่ว่าจะศรัทธาว่าใด ไหน แต่ที่เหมือนกันและนิยมเป็นอย่างมากคือหากสำเร็จผลได้ดังใจที่ขอหรือที่บนไว้จะนำการแสดงหนึ่งตระกูลไปถวายเป็นการแก้บน ทำให้การแสดงหนึ่งตระกูลมี

บทบาทและดำรงอยู่ได้มาอย่างต่อเนื่อง และความเชื่อมั่นของคนจังหวัดสุพรรณบุรีมีมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันคาดว่าในอนาคตและต่อ ๆ ไปก็ยังคงมีอยู่เช่นกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป

จากการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรียังมีประเด็นในเรื่องของการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของการแสดงหนังตะลุงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละคณะในจังหวัดสุพรรณบุรีแบบเจาะลึกรายละเอียดทั้งในเรื่องของดนตรี บทเพลง เนื้อเรื่อง รูปแบบการแสดงที่มีความหลากหลาย จัดทำเป็นเอกสารเพื่อเป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรีให้ผู้คนรุ่นหลังต่อไป

บรรณานุกรม

- Hurlock, E. B. (1972). *Child Development*. 5th ed. Kogakusha: McGraw Hill.
- กนกวรรณ พวงประยงค์ และसानิตย์ หนูนิล. (2561). *สังคมชนบทไทยสมัยใหม่กับปัจจัยกำหนดวิถีการดำเนินชีวิต*. (สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์),
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2547). *มานุษยวิทยากายภาพวิวัฒนาการทางกายภาพและวัฒนธรรม*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ไชยวุธ โภทล. (2559). *ดนตรีหนังตะลุงในจังหวัดสงขลา : ความเปลี่ยนแปลงจากอดีตสู่ปัจจุบัน*. *วารสารวิชาการศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*, 3(1).
- ฐิติวุฒิ สุขศิริวัฒน์. (2559). *การปรับเปลี่ยนทางดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงในพื้นที่จังหวัดภาคใต้*. *วารสารจันทรเกษมสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, 22(43).
- ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. (2555). *การประยุกต์ทฤษฎีสังคมวิทยาในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพปฎล ชุนสีแก้ว. (2556). *พัฒนาการเครื่องดนตรีสากลของหนังตะลุง คณะลำดวน ศ.อิมแห่งอำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา*. (ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา) บัณฑิตวิทยาลัย), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2555). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- พระอุดมธีรคุณ และบัณฑิตา จารุมา. (2563). *ภาษาและวัฒนธรรม: ความหมาย ความสำคัญ และความสัมพันธ์ระหว่างกัน*. มหาจุฬาริชาการ.
- พีระพงศ์ สุจริตพันธ์. (2561). *การสื่อสารทางการเมืองผ่านหนังตะลุงภาคใต้ : ศึกษาในห้วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองปี พ.ศ.2548 - 2558*. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 10(2).
- มนต์วี ทองเสน่ห์, อรรณพ วุฒิ, พรพรรณ อธิธิรัตน์สุนที และพีรศุขม์ ทองพ่วง. (2558). *การพัฒนาระบบสารสนเทศการจัดการความรู้เพื่อการอนุรักษ์หนังตะลุงภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคใต้*. (โครงการวิจัย), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์,
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วิญษณะ สุภานคร. (2561). *หอศิลป์เอกชนในกรุงเทพมหานคร: การจัดการและการดำรงอยู่ในบริบท*

- ของศิลปวัฒนธรรมไทยร่วมสมัย. (ปริญญาณีพนธ์ ศศ.ด. (ศิลปวัฒนธรรม) บัณฑิตวิทยาลัย), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศราณี เวศยาสิรินทร์ และคณะ. (2562). การสร้างอัตลักษณ์คนใต้ผ่านหนังตะลุง. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(2), 334-352.
- สมบัติ สมศรีพลอย. (2559). หนังตะลุงเมืองเพชร: การศึกษาเชิงบทบาทหน้าที่. *วรรณวิทัศน์*, 16, 76-100.
- สารานุกรมเสรี. (2557). หนังตะลุง. สืบค้นจาก <http://th.wikipedia.org/wiki/หนังตะลุง>
- สำนักกฎหมาย. *พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ.
- สุกรี เกสรเกศรา. (2561). ส่องแสงแลเงาอดีตที่ทอดยาวถึงปัจจุบันสู่การสร้างสรรคศิลป์ปะร่วมสมัย. *วารสารวิจิตรศิลป์*, 9(2).
- สุธิวศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2548ก). ภูมิปัญญาชาวบ้านภาคใต้. ใน *ทางสายวัฒนธรรม* (หน้า 11 - 14).
- สุธิวศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2548ข). ภูมิปัญญาชาวบ้านภาคใต้. *วารสารห้องสมุด*, 44(3), 34.
- หอสมุดแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรี. *ฐานข้อมูลภูมิปัญญาพื้นบ้านภาคกลาง จังหวัดสุพรรณบุรี*. สืบค้นจาก <https://cklled-kru.com/upload/doc/839-suphanburi.pdf>
- อคิน รพีพัฒน์. (2551). *วัฒนธรรมและความหมายของ Clifford Geertz นักคิดและความคิด*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- อนุสิทธิ์ บุญวงศ์. (2563). *การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมของคนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะน้องเดี่ยวลูกทุ่งวัฒนธรรม จ.นครศรีธรรมราช*. (ปริญญาณีพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา) บัณฑิตวิทยาลัย), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อมรรัตน์ เทพกำปนาท. (2545). *สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม*.
- อรัญ พรมเทพ. (2553). *การเรียนรู้ของผู้แสดงหนังตะลุงเพื่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงในสังคมทันสมัย*. (ปริญญาณีพนธ์ ศศ.ม.), มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์,

ภาพคณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์

ภาพประกอบ 8 ทำพิธีไหว้ครูหนังตะลุงก่อนเริ่มการแสดงคณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 9 คนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 10 แดนซ์เซอร์ประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ปัญญา มีเดช, 2564

ภาพประกอบ 11 เผยแพร่วัฒนธรรมหนังตะลุงในสถานศึกษาคณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ปัญญา มีเดช, 2564

ภาพคณะหนังตะลุงเสียมศิลป์

ภาพประกอบ 12 การพากย์และการแสดงหนังตะลุงคณะเสียมศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 13 ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเสียมศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 14 การแสดงรำถวายประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเส็งี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : เผ่าพงษ์ คำมี, 2564

ภาพประกอบ 15 แดนซ์เซอร์แสดงเปิดวงก่อนทำการแสดงหนังตะลุงคณะเส็งี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธรรารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 16 รูปแบบการแสดงหนังตะลุงคณะเส็งี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : เผ่าพงษ์ คำมี, 2564

ภาพคณะหนังตะลุงกนิศศิลป์

ภาพประกอบ 17 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 18 การแสดงหนังตะลุงคณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 19 การแสดงหนังตะลุงรูปแบบประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัยคณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารรัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 20 การร้องเพลงประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะกนิศศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารรัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพคณะหนังตะลุงน้องแก๊งศิลป์

ภาพประกอบ 21 พิธีไหว้ครูหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 22 การพากย์และการขีดหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 23 การแสดงร้องและเต้นประกอบอาหารแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธวัชชัย สาลี, 2564

ภาพประกอบ 24 เวทีการแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธวัชชัย สาลี, 2564

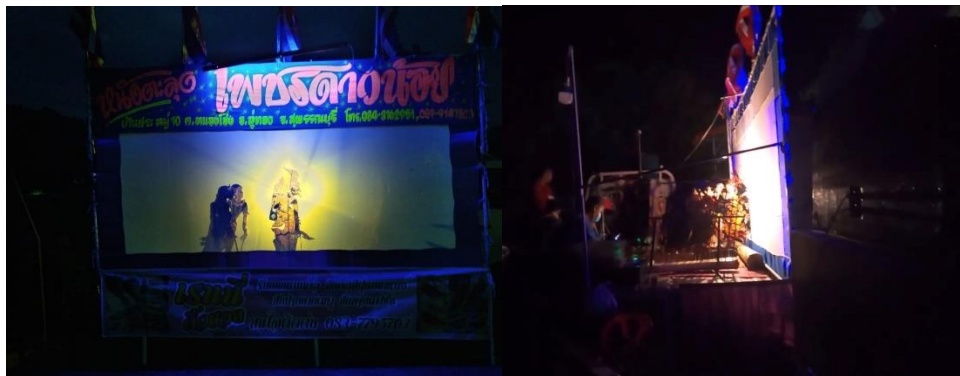
ภาพประกอบ 25 คนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะน้องแก๊งศิลป์สุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธาราวรัตน์ รุ่งอินทรีย์กุล, 2564

ภาพคณะหนังตะลุงเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี

ภาพประกอบ 26 การแสดงหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธาราวรัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 27 ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธาราวรัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ภาพประกอบ 28 แตรวงประกอบการแสดงหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี

ที่มาภาพ : ธารรัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, 2564

ประวัติผู้เขียน

